

УКРАЇНА МОЖЕ СТОР.
ВТРАТИТИ КОНТРОЛЬ НАД ГАЗОГОНОМ 28

ЧОМУ ЗЕКИ СТОР.
НЕ ХОЧУТЬ НА ВОЛЮ 32

РЕЙТИНГИ СТОР.
УКРАЇНСЬКИХ ВІШІВ 36

Тиждень

український www.ut.net.ua

СТЕПАН ГАВРИШ
ПРО ТРИ ЗАГРОЗИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ
БЕЗПЕЦІ
СТОР. 14

№ 11 (72) 20 – 26 БЕРЕЗНЯ 2009 р.

АГЕНТУРА!

Чи захищають
спецслужби Україну
Стор. 18–27

ISSN 1996-1561

PIQUADRO

ATTRIBUTE

ексклюзивні аксесуари

Мережа бутіків «ATTRIBUTE»: м. Київ: ТРЦ «Україна»; ТРЦ «Караван»; ТРЦ «Піраміда»;
ТРЦ «Глобус»; м. Одеса: ТРЦ «Платан Плаза»; ТЦ «Афіни»; м. Донецьк: ТЦ «Декор-Сервіс»;
м. Дніпропетровськ: ТРЦ «Мост-Сіті-Центр»; ТРЦ «Караван».

/044/ 22-393-22

✓ Унікальні цінові пропозиції покупцям!

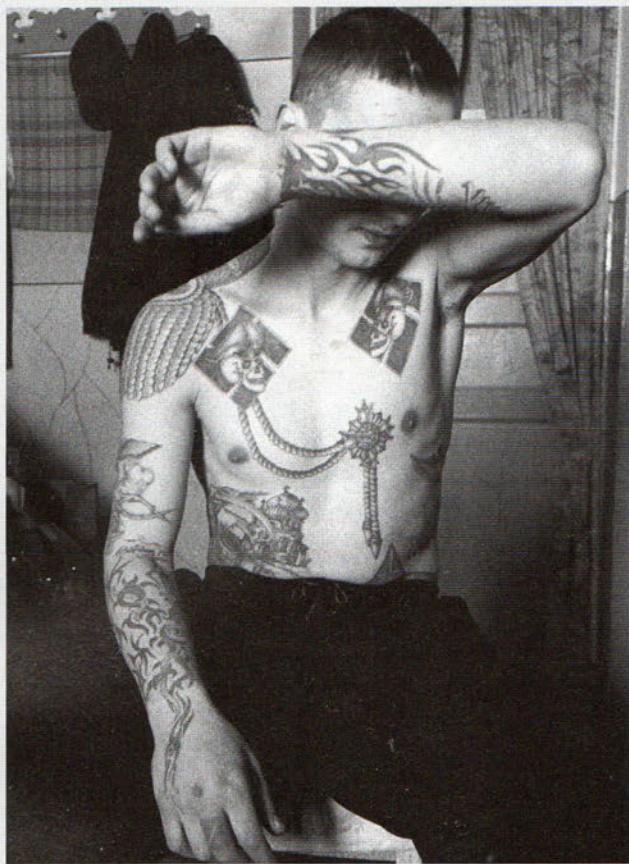

ФОТО: ВІКТОР СУБОРОВ

32**ХОЛОДНА ВЕСНА 2009**

Зеки відмовляються виходити на волю, бо там – криза

ФОТО: REUTERS

40**ВОДА АБО ВІЙНА!**Заради H₂O уже сьогодні багато країн готові вступити в збройний конфлікт

ФОТО: АНАТОЛІЙ БЕЛОВ

42**ЮНІЙ ФРЕНД ЖАХЛИВОЇ ПАНІ**

Як росте дитя Чорнобильської трагедії – місто Славутич

ОСОБИСТА ДУМКА**4** Авторська колонка Юрія Макарова**НА ЧАСІ****6** ФОТО ТИЖНЯ**8** ТЕНДЕНЦІЯ ТИЖНЯ

Радикальні настрої

10 ОЦІНКА

Олександра Черненка виборів на Тернопільщині

ВПРИТУЛ**14** БЕЗПЕЧНІ ПОРАДИ

Степан Гавриш

про стратегію захисту держави

18 АГЕНТИ ДЕМОКРАТІЇ

Яких спецслужб потребує Україна

24 ПОМИЛКИ РЕЗІДЕНТІВ

Українська розвідка увійшла в кризу

27 ПУТИН: PRO ET CONTRA

Світова геополітика у дзеркалі харизми російського прем'єра

28 ТРУБИ ГОРЯТЬ

Боротьба за контроль над ГТС України посилюється

30 ДЕПОЗИТНІ КАНІКУЛІ

В умовах кризи банки приваблюють клієнтів надвисокими ставками

36 У ПОШУКАХ АЛЬМА-МАТЕР**Тиждень** досліджував, на що може орієнтуватися український абитурієнт, вибираючи виш**МИ****46 ДІТИ ЛЕЙТЕНАНТА ШМІДТА**

Найдавнішому морському навчальному закладу України виповнилося 175 років

НАВІГАТОР**48 ШВЕДЕСЬКА МЕЛАНХОЛІЯ****Тиждень** відвідав заможну країну, що процвітає під синьо-жовтим прапором**52 ПОЗБАВЛЕНІ КРЕДИТИ****Тиждень** досліджував переваги і недоліки кредитної альтернативи – лізингу**54 Я ЗОМБІ**

Як нами маніпулюють

56 РОЗПОЯСАЛИСЯ**Тиждень** з'ясовував значущість чемпіонських поясів**58 У ТЕНЕТАХ МУЗИКИ**

Оркестри йдуть в он-лайн

60 АРТ & ФАКТ

Скляна втіха Андрія Курило

62 ВІДГУКИ

Вистави, фільми, виставки, книжки, записи

64 АНОНСИ

Коротко про культурні події

НАШ ТИЖДЕНЬ**66 КІЛЬКА СЛІВ ВІД**ЖУРНАЛІСТІВ **ТИЖНЯ**

10 заповідей для майбутнього юриста

ЮРІЙ МАКАРОВ
шef-редактор

«Про що, про що? Про кого? Оце зараз?» – як питав Майстра ошелешений Воланд. Тут у нас депозити, Тернопіль, Євроба...»

Так, саме зараз про це треба говорити. Не говорити – волати! Депозити згорять, Тернопіль затулиться якимось черговим Мукачевим, Євробачення забудуть наступного дня. А тимчасом ще одна генерація наших діточок почне шукати своє місце в житті, спираючись на свої пріоритети, цінності й уявлення про особистий успіх.

Питання, які ж це будуть пріоритети, які уявлення? На жаль, переконливих опитувань стосовно ціннісних орієнтирів молоді я останнім часом не зустрічав. Натомість власні «польові дослідження» доводять, що цілісну картину світу прийдешнього покоління ми, себто всі, кому за 30, не уявляємо. Ну, зокрема, що для них Україна? Перш ніж вимагати від них відповіді, треба як мінімум самим це з'ясувати.

Наразі вони бачать те, що ми їм демонструємо. Готові сценарії чи заготовки, з яких вони монтують свої стратегії. Домашнє виховання, освіта, перший соціальний досвід, культурно-ідеологічне тло – все те, що пропонується нашому Generation Next, перебуває у стані занехаяння, і жоден Вакарчук зі своїм відомством цього не компенсує.

Підлітки орієнтовані на життєвий успіх. Ніхто в 17 років не мріє стати бухгалтером. А ким? Ну, припустімо, менеджером. Те саме, але звучить привабливіше. Або юристом. То хіба не зрозуміло, що молода людина сприймає ситуацію без зайвих напівтонів, інакше кажучи, адек-

ватно: закон у країні не працює (це знає навіть немовля), а ті, хто його безпосередньо обслуговує, ніби не бідують. Наочна демонстрація принципів. І ці люди забороняють мені колупатися в носі? І як після цього пояснити юному юристові, що хабар – це не лише небезпечно, а й соромно? Повторюю, достатньо кількох руків, щоб усі наše розмови про боротьбу з корупцією остаточно перетворилися на наукову фантастику. Бо нове покоління іншої реальності не знатиме. Спадкові хвороби лікуються найважче, це й без доктора Хауса відомо.

На початку шалених дев'яностих цілком сумлінні соціологи зафіксували найпрестижнішу для дівчат професію: валютна повія. Гаразд, тоді це були природні ознаки переходного періоду. Запитайте, ким сьогодні мріють стати юні леді? Або топ-моделлю, або поп-зіркою, що в їхньому розумінні майже те саме (а хіба насправді ні?). А тепер поцікавтеся, чи усвідомлює янголятко, які попутні, сказати б, моральні компроміси така кар'єра передбачає. Запевняю вас, усе усвідомлює. І так чи інакше до них готове. Невже? Авжеж!

Це тільки здається, що жити в аморальному суспільстві важко, але можливо. Дзуськи. Мораль – не у високому релігійному, а побутовому, вжитковому сенсі – є передумовою будь-яких чи то економічних, чи то соціальних взаємодій. Це той самий соціальний капітал, який врешті-решт визначає успішність нації. Без нього будь-яка країна перетворюється на Сомалі, де єдиний вид господарської діяльності – грабувати транзитні пароплави.

Хай там як, а десять заповідей доведеться вчити.

Свобода як система особистої відповідальності впала на *homo soveticus* без будь-якої підготовки. Що вона пропонує, було більш-менш зрозуміло, але те, чого вона вимагає, виявилося неприємним сюрпризом. Комуністична мораль у вигляді парткому, програми «Время» та продукції студії імені Довженка частково замінювали, як зовнішній скелет, власний кістяк принципів, переконань та імперативів. Ті, хто народився після «совка», старих обмежень не пам'ятають, а нових не отримали.

Але крім моралі є ще чинник знань. І тут аномальне соціальне розшарування обертається додатковою проблемою. Цитата з життя (слово честі, не вигадав): «Та чого мене може навчити наша «англійка»? Вона ж дебілка, навіть жодного разу в Лондоні не була!». Звісно, не була й не має шансів. Тобто дитина, яка приїздить до школи на татовому джилі, за визначенням не може сприймати як авторитет свого вчителя, який дістается до роботи маршруткою з двома пересадками. Натомість вона знає, що будь-які проблеми з табелем спокійно вирішуються за допомогою «добровільних внесків». Тому звикайте, що для сучасного школяра вимогливий учитель – передусім дебіл!

Висновок? Жодного. Хочу лише нагадати, що основний продукт держави не метал і не міндобрива, не танкі й не авіатики, навіть не хліб і не пісні. Основний продукт держави – це її громадянин. А викажете: банківська криза...

TISSOT

SWISS WATCHES SINCE 1853

Tissot, Innovators by Tradition

More than a watch

Київ, магазин "Tissot", вул. Сагайдачного, 8, тел.: (044) 531 99 43;

Київ, бутік "Четвертое измерение", вул. Сагайдачного, 25, тел.: (044) 425 20 29;

Київ, ТЦ "Комод", відділ "Tissot", 3 поверх, вул. Луначарського, 4, тел.: (044) 585 73 05;

Одеса, ТЦ "Європа", бутік "Tissot", 2 поверх, вул. Дерибасівська, 21, тел.: (048) 780 04 22;

Дніпропетровськ, ТРЦ "Мост-Сіті Центр", вул. Глінки, 2, тел.: (056) 790 30 07.

Офіційний дистрибутор в Україні "Новое время", 044 531 14 48, 531 14 49
novewrema@peshcherin.com

Прощавай, зброе!

У країні, де рік тому лютував жахливий міжетнічний конфлікт, масово знищують стрілецьку зброю. Кенійський уряд не хоче, щоб громадянська війна між племенами кікуйю і луо спалахнула знову. Тим більше що причину конфлікту так і не було усунуто. Президентом країни, з виборів якого все й почалося, надалі залишається представник кікуйю. І протести проти його правління не припиняються. Восстання така акція відбулася 10 березня. Понад 8 тис. невдоволених на вулицях Найробі будували барикади, трощили магазини та ресторани і навіть викорчувували дерева. Тож навряд чи спалення більше 4 тис. гвинтівок та автоматів може стати ефективним запобіжним заходом щодо розпалення міжетнічних конфліктів. Торік жертвами громадянської війни стали 2500 осіб, 300 тис. покинули рідну країну.

НА ЧАСІ

П'ЯТЬ ОБЛИЧ

ІГОР ЦИГАНOK
 засуджений на вісім років

Шевченківський райсуд Києва засудив одного із фігуантів справи «Еліта-Центр» до восьми років позбавлення волі з конфіскацією майна. В суді доведено, що він привласнив майже 18 млн грн. Попередній судовий вирок зобов'язував Циганка виплатити постраждалим у справі по 40 тис. грн компенсації за моральну шкоду.

ЕВО МОРАЛЕС
 забрав у багатих і дав бідним

Президент Болівії націоналізував 38 тис. га земель, що належали багатим фермерам, і роздав їх біднякам-індіанцям. При цьому Моралес звинуватив колишніх власників земель у найманні робітників на умовах, що межують із рабством, і в отриманні *господарського прибутку*.

ВОЛОДИМІР ОГРИЗКО
 отримав нову посаду

Президент своїм указом від 17 березня призначив Огризка першим заступником секретаря Ради національної безпеки і оборони України. Нагадаємо, 3 березня Верховна Рада 250 голосами ухвалила постанову про звільнення Огризка з посади міністра закордонних справ України.

ОЛЕГ БІЛОРУС
 затриманий на кордоні

Під час проходження російського кордону документи народного депутата від БЮТ, голови Комітету ВР у закордонних справах перевіряли 20 хвилин.

За словами Білоруса, такі дії є «міжнародною провокацією».

ЕРВЕ МОРЕН
 хоче консультацій із Росією

Міністр оборони Франції заявив, що не можна приймати до НАТО такі країни, як Україна і Грузія, без консультацій із Росією. Нагадаємо, Росія вкрай негативно ставиться до зближення України і Грузії з Північноатлантичним альянсом.

Азох ун вей*

Ну перемогла в Тернополі «Свобода», велике диво!

І вже влаштували хіпіш**, мовляв, Тягнибок іде в президенти. Нікуди він не йде.

Справжній рейтинг Олега Ярославовича показали торішні парламентські вибори, на яких навіть у Львові — нашому традиційному П'емонті — за нього проголосували відсотків п'ять. І не лише тому, що він антисеміт, а нашим людям анти-семітизм насправді чужий і нецікавий. І не тому, що русофоб, а в нас відсотків 30–40 російськомовні. Просто всім має бути зрозуміло без будь-якого аналізу, на рівні інтуїції, що думає про ступінь складності поточних проблем політик, якщо до своєї команди він запросив одного чудового актора, одного колишнього режисера, одного філолога та одного фітотерапевта. Україну вже не вилікуєш ані снодійним, ані проносним, тут потрібна хірургія.

Утім, третина є третина — якщо вмерла, то вже вмерла. Але тут слід відокремити половину від козлиць. Перше, про що, може, навіть не варто говорити: політики першого ешелону себе скомпрометували, причому всі. Йдеться як про соціально-економічну політику, так і про гуманітарну. Зокрема, якщо влада галаєво імітує турботу про мову та культуру, частина народу, якій це болить, здатна довірити їх-

ОПИТУВАННЯ

«Свобода» зірвала джек-пот

Загалом до Тернопільської обласної ради проходять сім політичних сил

На досрочных виборах депутатів Тернопільської обласної ради найбільше голосів виборців набрали Всеукраїнське об'єднання «Свобода», партія «Єдиний центр» і Партія регіонів. Згідно з офіційним повідомленням, підписаним головою Тернопільської обласної територіальної комісії Наталією Чуйко, ВО «Свобода» отримує 50 мандатів, партія «Єдиний центр» — 20, Партія регіонів — 14, Блок Юлії Тимошенко — 12, Українська народна партія —

11, партія «Народний союз «Наша Україна» — 8, Блок Литвина — 5. Представники БЮТ активно виступають за скасування результатів виборів. Окружний адміністративний суд Києва вже задоволив позов депутатів Тернопільської обласної ради Володимира Бойка до Центральної виборчої комісії, заборонивши Тернопільській територіальній виборчій комісії офіційно публікувати результати позачергових виборів до облради.

НА ЧАСІ

ній захист навіть такому шейгіцу***. Друга обставина так само очевидна: електорат перебуває в апатії та розгубленості. Навряд чи можна говорити про репрезентативність результатів, якщо в обласному центрі до урн прийшли зaledве 30% виборців.

Дехто готовий екстраполювати тернопільський казус на президентські вибори у наступному січні. В анекдоті вже назвали новий період української історії Тернопільським (вочевидь, на відміну від попереднього Трипільського). Навряд чи: щоб повторити такий рейвах**** у національному масштабі, потрібно мати відповідну хватку (хоча б як у Кучми) та відповідного чільника в Міністерстві підрахунку (хоча б Ківалова).

Тобто проблема зовсім не в Тягнибоку, а в тому, що київські технологи, давши йому carte blanche, свідомо розгойдують човен. Бо не можуть не розуміти, що реакцією на нього на Сході автоматично стане хтось не менш одіозний, тільки проросійський, та сама, припустімо, Вітренко, яку без них вже всі забули. Та хіба цим хлопцям знайоме словосполучення «відповіальність за країну»?

Так тримати! А гіц ін паровоз*****!

Ілько Майдачевський

* Лішенсько! (ідиш)

** Галас (ідиш)

*** Хуліган (ідиш)

**** Бардак (ідиш)

***** Піггадай жару! (ідиш)

П'ЯТЬ ПОДІЙ

ГОРЕ-БАНКИ. НБУ увів адміністрацію у Родовід Банку та «БІГ Енергія» і припинив адміністрування Промінвестбанку.

ЗНИЖКА. КНУ ім. Т. Шевченка вперше знизив вартість навчання на 15% (до 5 тис. грн) для контрактників.

ПОВІнь. Внаслідок повені на річці Десна (Чернігівська обл.) порушене сполучення із сімома населеними пунктами.

БЕЗ ГАЗУ. В Дубенському районі (Рівненська обл.) стався прорив газопроводу. 16 тис. осіб залишилися без газу.

ДТП. На трасі Харків – Довжанський мінересед зіштовхнувся з рейсовим автобусом. П'ятеро осіб загинули, 19 постраждали.

Загалом у голосуванні взяли участь 444 882 виборці. Кількість бюллетенів, визнаних недійсними, – 8784

ГРАФІКА: ПАВЛО НІЦ

«Тернопільське диво»

Своїм зоряним часом Олег Тягнибок завдячує Юлії Тимошенко

Поміж політиків, які щодня марнують свої вечори у задушливих студіях телевізійних ток-шоу, склалася добра традиція порівнювати скандалальні вибори депутатів Тернопільської обласної ради зі сканальними виборами міського голови Мукачевого. Хоча порівняння не витримує жодної критики. Єдине, що об'єднує ці кампанії, – це широкий, як для локальної події, резонанс. У всіх європейських столицях слово «Мукачеве» вимовляли без акценту, як свого часу слово «перестройка». Тернопіль сколихнув хіба що національний інформаційний простір, бо Європі черговий виток абсурдної боротьби на самознищенні колишньої «команди Майдану» вже давно не цікавий.

А далі самі відмінності. У Мукачевому в людей вкрали їхній вибір, а в Тернополі хотіли забрати право обирати. На Закарпатті «кучмівський режим» кинув на перемогу свого кандидата всі наявні адміністративні, судові, правоохоронні та кримінальні ресурси. Врешті-решт тоді формально переміг кандидат від влади, але мукачівські вибори для тієї влади стали початком кінця. У Тернополі ж БЮТ з власної волі виявився в карикатурній ролі гоголівської унтер-офіцерської вдови, яка ні сіло ні впalo відшмагала сама себе. Про якісь глобальні наслідки для БЮТ говорити поки що немає підстав, але репутаційні втрати для «блоссердечних» очевидні. Недарма сама лідерка БЮТ жодним словом Тернопіль не коментує, хоча в її політичній силі створений спеціальний антикризовий штаб «розрулювання» цієї ситуації. Щось подібне колись трапилося і з позачерговими виборами в Києві, згадувати про які в присутності Юлії Тимошенко є ознакою поганого виховання.

I річ тут не в сміхоторному результаті, який отримав БЮТ у Тернополі (реальний рейтинг блоку в області,

ОЛЕКСАНДР ЧЕРНЕНКО
Комітет виборців України

безперечно, вищий). Розпочавши президентську кампанію на всіх фронтах, керманичі БЮТ просто фізично були не в змозі адекватно оцінити всі ризики і загрози. Так, рейтинг БЮТ на Тернопільщині знишився, як і скрізь по Україні. Але залишилися всі шанси бути на виборах першими (формальний результат у цьому випадку нецікавий). Однак зайняті важливою справою розмитнення 11 млрд кубометрів невідомо чиого газу, соратники прем'єра в Тернополі вирішили піти шляхом найменшого спротиву і просто скасувати вибори. А спротив виявився не найменшим.

Однак для Блоку Юлії Тимошенко тернопільська історія має і свої позитиви. Якщо, звісно, там здатні адекватно проаналізувати ситуацію. В БЮТ ззвучало достатньо голосів, які застерігали проти скасування виборів, але вони не були почути. Тактика вкторе перемогла стратегію. Відтак ревізія регіональних осередків, посилення аналітичного ядра і насамперед критичне оцінювання свого найближчого оточення – це найперше, що має зробити Юлія Володимирівна у переддень президентської кампанії.

Які ще висновки й уроки? Не слід робити трагедії з приголомшливого ре-

зультату ВО «Свобода», як це роблять деякі мої надмір вразливі ліберальні колеги, котрі в розpacії тягнуться за валідолом. Звісно, для Олега Тягнибока Тернопіль – це зоряний час, за що він не в останню чергу має подякувати Тимошенко. Візьму на себе сміливість спрогнозувати, що такого результату «Свобода» вже не досягне на жодних виборах. А в обласній раді «найбільш ідеологічна» фракція цілком прагматично займатиметься розпилянням бюджету, землевідведенням та іншими не менш приємними речами, лише час від часу роблячи гучні заяви щодо захисту прав титульної нації. Ніби на Тернопільщині ці права постійно порушують.

Результат «Єдиного центру» також дає привід для роздумів. З повною відповідальністю можу заявити, що жодних «вкідів» та фальсифікацій не було. Утім, це не означає, що чиновний люд не був мобілізований на підтримку цієї партії. I тут ідеться не так про тиск, як про вроджене бажання «бюджетника» голосувати за владу. Тим більше що в Тернополі влада має приємне і молоде обличчя. Однак на президентських виборах це не спрацює, оскільки адмінресурс буде розпорощений – міністри, губернатори, мери міст і голови місцевих рад будуть у командах підтримки різних кандидатів.

Найцікавішим для аналізу є результат Партиї регіонів. З кількох сіл надходили сигнали про те, що ця політична сила пропонувала тим, хто за них проголосує, 50 грн. Якщо це відповідає дійсності, то це означає, що на президентських виборах біль дільниць масово «закрутяться каруселі» й «замиготять світлофори». Бо якщо можна за 50 грн «купити» ідеологічного тернопільського виборця, то в інших регіонах це зробити буде значно простіше. Особливо в умовах цілковитого розчарування своїми коштами кумирами.

з 19 березня

Я ТАК ДУМАЮ

з **Анною Безулик**

5

Перший - Український - Інформаційний

Ліцензія НР з питань телебачення та радіомовлення НР №1292 від 01.12.2003 р.

www.5.ua

КИЯНИН

Патріарх Філарет заслуговує на повагу кожного чесного українця за свою послідовну боротьбу за Автокефальну церкву України та визнання автокефалії Української церкви у християнському світі. На жаль, з багатьох українців і неукраїнців, що живуть в Україні, за роки радянської влади було повністю витравлено духовність, і вони шукають винних у своєму позбавленому змісту житті в кому завгодно, лише не в собі. Та хоч зараз наше суспільство хворе, воно поступово одужає, і патріарх Філарет один з них українців, які все для цього роблять.

Best

ось так... Філарет все чітко розповів: 2008 року саме він зірвав визнання українського православ'я Вселенською Церквою. У розколі в Україні зацікавлена Росія та Московський патріархат (ФСБ). Росія Україні не віддасть ні за яких умов... І саме сумне те, що якби 2008 року Константинопольський патріарх надав канонічність українській церкві, зараз було б УСЕ ЗОВСІМ ІНАКШЕ. Сумні. Філарет своє завдання виконав. Чергове звання гарантоване.

Володимир

За мужолозство не карають ні священиків, ні єпископів. Корупція і бізнес у церкві процвітають. На Рівненщині священик вчинив самогубство, місіонерського і соціального служіння — кіт наплакав. Людей, які хочуть змін із цього застосу, репресують. Прикро, боляче, шкода. Про яку ми Христову общину говоримо — релігійна політика, якою керують лицемірні політики в рясах. Церква потребує очищення. З радянських часів соборноправність церковну перетворили на авторитарність єпископів. А в той час єпископами були ставленники КДБ, і навіть Патріарх Філарет цього не заперечує.

Ekain

Українця міряє самоповага й усвідомлення себе чимось самодостатнім. Тому наші зірки можуть собі дозволити жити в Москві, а потім представляти Україну на Євробаченні. А не ви

йшло, то можна і в Росію представляти там само. Какая разница? У підручнику для волонтерів Корпусу Миру США з латвійської мови «Latvian Language Competencies for Peace Corps Volunteers in the Republic of Latvia» у розділі про етикет спілкування є такі слова: «У багатьох місцях Америки люди посміхаються одне одному на вулиці. У Латвії така поведінка не заохочувалася. Кожний був змушений бути якнайбільше анонімним. Якщо хтось помітив вас, то він може запам'ятати, що бачив вас у певному місці, й може доповісти владі, що ви там були. Аналогічно при першому персональному контакті можливо, що латиші матимуть такий самий кам'яний відраз обличчя, що був культіваний для появи на публіці за часів совєтської окупації». Ось і українцям треба запозичити в прибалтів іхнього несприйняття нав'язаного чужого. Не купуй російське, не слухай російську попсю, не купуй диски, не ходи на концерти тих, хто живе на дві країни, — тоді вони відчувають, що ви гідно розвивати український шоубіз, а не робити його відгалуження російського.

Поланд

Євробачення — конкурс аматорів для домогосподарок. У цьому я вже достаточно переконався і дивитися його більше не збираюся. Тому мені смішно, коли Лобода говорить, що хоче поставити професійне шоу :)) А ось Приходько мене зацікавила.

Віктор

Про CNN слід думати в останню чергу. CNN мало чим відрізняється від наших мас-медіа — необ'єктивні, перекручені, замовлені новини (пам'ятаєте наліпки «пора зрозуміти ... вони брешуть», так це і про CNN). Піклуватися про думку продажних журналістів, звичайно, корисно, але так вже переїматися...

Анонім

Важкий вопрос: а зачем государство вообще принимает участие в этом процессе? Да, есть такое явление «попса». Есть законы, по которым попса существует: кто-то кого-то покупает, продаёт, кто-то кого-то «кидает», ставит подножки, в общем, нормальные джунгли. Зачем государство в них лезет??? Что такое это «евровидение»? Вспомните, кто там обычно выигрывает: разнообразные извращенцы (Руслану в мехах Европа посчитала необычным извращением). <...> Евровидение — конкурс для простейших, так называемых «хомо вульгарис». Чем должна быть страна Украина, чтобы какая-то там Мозговая в процессе естественной борьбы с конкурентами могла подняться до президентского кабинета? Отвечаю: говном. Зная же это, ничему уже не удивляешься. Вот, в чем смысл тезиса.

Олександр Довбак

Чому я як платник податків маю фінансувати дерибан? Для ЮВТ це не дивно — рішення, м'яко кажучи, бандитське! Всі будівельні роботи велися в Україні за схемою фінансової піраміди, і вона в будь-якому разі лускає! Криза тут ні до чого! Це закономірний процес такої фінансової структури! пана Меддоффа, засновника NASDAQ, за таке потягли до буџегарні. А в нас доплачують виробникам, які бездарно вели власну діяльність! Вони качали надприбутки і тепер вдають із себе бідних. Вливання грошей можливе тільки під обмін майна та корпоративних прав. А так ці забудовники будуть у виграші, але бюджет не отримає коштів на лікарні, садки... Дуже ДЕРЖАВНИЦЬКЕ рішення! Про Куйбіду говорити не хочеться: його інтерв'ю «Контрактам» на початку кризи стверджувало, що в будівельній галузі все добре! Тепер можна затягти масштабний проект, подерибанити гроши, а потім звернутися до держави: дайте грошей, бо ми ко-мусь винні!

ОФОГРАФІЯ ДОПИСУВАЧІВ ЗБЕРІГАСТЬСЯ

Тиждень

Засновник ЕСЕМ Меда ГмбХ
Видавець ТОВ «Український Тиждень»
Шеф-редактор Юрій Макаров
Головний редактор Сергій Литвиненко
Заступник головного редактора Наталя Васютин

МАТЕRIAЛI, ПОЗНАЧЕНI LITEROЮ «P», ПУБЛІКОУТЬСЯ НА ПРАВАХ РЕКЛАМИ.

Генеральний директор Микола Шейко
Виконавчий директор Роман Чигрин
Фінансовий директор Андрій Решетник
Директор з реклами Світлана Єгорова,
(097) 962-55-42, e-mail: yes69@ut.net.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію
КВ №13005-1889Р від 13.08.2007 р.

Друк ТОВ «НОВИЙ ДРУК», Київ, вул. Магнітогорська, 1
№ зам. 093689 **Наклад** 30 700
Адреса для листування 03067, Київ, а/с №2
E-mail: office@ut.net.ua Телефон (044) 351 1300
Виходить щотижневиця Розповідь складається в роздрібній торгові та за передплатою **Ціна договірна**
Передплатний індекс 99319

ПЕРЕДПЛАТНА КАМПАНІЯ 2009 РОКУ

Оформити передплату ви можете:

Тиждень
український
www.ut.net.ua

1. У редакції:

- заповніть квітанцію;
- оплатіть її у будь-якому найближчому відділенні банку;
- розберливо зазначте адресу доставки та контактний телефон;
- відправте заповнений бланк замовлення (квітанцію про оплату):
 - факсом: (044) 351-13-01
 - поштою: ТОВ «Український тиждень», м. Київ, 03067 а/с №2;

Вартість редакційної передплати журналу «Український тиждень»:

9 місяців - 126 грн;

6 місяців - 84 грн;

3 місяці - 42 грн;

1 місяць - 14 грн.

2. У будь-якому відділенні зв'язку

«Укрпошта».

Передплатний індекс – 99319

3. У передплатних агенціях:

АТЗТ «САММІТ» (м. Київ)
(044) 254-50-50 (багатоканальний)

ДП «САММІТ-Крим»
(м. Сімферополь) (0652) 51-63-55, 51-63-56

Філія ДП «САММІТ-Крим» (м. Ялта)
(0654) 32-41-35

ТОВ НВП «Ідея» (м. Донецьк)
(062) 304-20-22

«САММІТ-Харків»
(0572) 14-22-60, 14-22-61

«САММІТ-Кременчука»
(0536(6) 3-21-88, 79-61-89

ДП «САММІТ-Дніпропетровськ»
(056) 370-44-23, 370-45-12

ТОВ «ПресЦентр»:
(м. Київ) (044) 536-11-75, 536-11-80
(м. Запоріжжя) (0612) 62-45-39

ТОВ «Фірма Периодика»
(м. Київ) (044) 278-00-24
www.epodiska.com

ТОВ Агенція передплати «Меркурій»:
(м. Київ) (044) 248-88-08, 249-98-88
(м. Кременчуцьк) (0536) 70-03-84

ТОВ фірма «Меркурій»:
(м. Дніпропетровськ)
(056) 721-93-93, 721-93-94
(м. Новомосковськ) (05693) 6-00-93
(м. Павлоград) (05632) 6-00-93

ТОВ «Донбass-Інформ»
(м. Донецьк) (062) 345-15-92,
345-15-94

ТОВ «Медіа-Прінт» (м. Черкаси) (0472)
45-31-13, 45-25-10

ПП «Медіа-Новости»
(м. Полтава) (0532) 50-90-75

ТОВ «ВПА» (м. Київ)
(044) 502-02-22

ЗАТ «Передплатна агенція "KSS"»
(м. Київ) (044) 585-80-80

Агентство передплати та доставки
«Бліц-Преса» (м. Київ)
(044) 205-51-16, 205-51-50

ДП «Фактор-Преса» (м. Харків)
(057) 738-75-33

повідомлення	отримувач платежу	
	ТОВ «Український тиждень»	26007026823721
	поточний рахунок отримувача	код отримувача
	назва установи банку	
	Печерське відділення КМФ АКБ «УКРСОЦБАНК»	322012
		МФО банку
	Прізвище, ім'я та по батькові платника	
	Адреса платника, телефон	
	вид платежу: за передплату на журнал «Український ТИЖДЕНЬ»	
касир	період:	
	платник (підпис)	сума, грн

квитанція	отримувач платежу	
	ТОВ «Український тиждень»	26007026823721
	поточний рахунок отримувача	код отримувача
	назва установи банку	
	Печерське відділення КМФ АКБ «УКРСОЦБАНК»	322012
		МФО банку
	Прізвище, ім'я та по батькові платника	
	Адреса платника, телефон	
	вид платежу: за передплату на журнал «Український ТИЖДЕНЬ»	
касир	період:	
	платник (підпис)	сума, грн

За детальною інформацією звертайтеся

за тел. (044)351-13-00

Менеджер з передплати

Каріна Семяновська

K.Sem@ut.net.ua

Безпечні поради

СПІЛКУВАЛАСЯ Анна Бабінець, ФОТО: Андрій Ломакін

Степан Гавриш розповів **Тижню**, чому на період кризи РНБО потрібні максимальні повноваження, а також навіщо створювати Міністерство інформації

ВПРИТУЛ |

ТУРБУЛЕНТНІСТЬ ВІД РОСІЇ

У. Т.: Які на сьогодні основні загрози нацбезпеці України?

— Загалом їх понад тридцять — як зсередини країни, так і ззовні. Вони прописані у стратегії нацбезпеки, затверджений Указом президента. У зв'язку з кризою, а також із дискусією про світову архітектуру безпеки, сьогодні виклики і загрози змінюються. Для України зокрема.

Наразі ключова проблема для нас — загроза енергетичній безпеці України. Вона безпосередньо пов'язана з можливістю нашого суверенного розвитку. Сила тиску на країну, який ми сьогодні маємо в енергетичній галузі, дуже велика.

У. Т.: Маєте на увазі останній газовий конфлікт?

— Поза сумнівом він був спровокований Росією. Це була багаторівнева операція, де перший рівень — Європа, а другий — Україна. ЄС — це дуже складне політичне утворення, де кожна країна має свою позицію. Долається вона тільки внутрішнім консенсусом. Росія висококласно з погляду власних національних інтересів використала цей момент.

Наступною загрозою я назвав би незахищеність, перш за все, східних кордонів України. Близько п'яти тисяч кілометрів кордону не є демаркованими та делімітованими, тобто вони не визначені відповідно до стандартів міжнародного права. Шансів, що це питання буде вирішено найближчим часом, немає. Наприклад, Росія фактично не визнаватиме їх, щоб постійно підтри-

**«США цього року на інформаційну
безпеку планують витратити \$8 млрд.
Ми — жодної копійки»**

мувати рівень напруження у відносинах, користуватися невизначеністю ситуації...

У. Т.: Тобто на сьогодні Росія є країною, яка найбільше загрожує нашій безпеці?

— Україні найбільше загрожують внутрішня політична нестабільність і корупція.

Попри весь комплекс загроз із боку нашого північного сусіда, я відкидаю можливість радикально-

го сценарію. Нещодавня доповідь американського експерта з українських питань Стівена Пфайфера свідчить про те, що є ризик воєнних зіткнень між Україною та Росією на території Криму. Але я переконаний, що така ймовірність дуже віртуальна. У нинішніх умовах для будь-якої великої держави розпочати війну проти іншої країни означає програти власну історію. Що сталося зі США після війни з Іраком? Усі ми отримали фінансово-економічну кризу американського походження, довіру до адміністрації президента Буша було суттєво підірвано. Також на міжнародному рівні розпочалася складна дискусія щодо місця й ролі США у geopolітиці.

Світ уже має інший сценарій захоплення країни: не потрібно розпочинати війну, достатньо викупити ключові економічні центри в іншій державі, взяти під контроль телекомунікаційні, інформаційні системи і, власне, розколоти суспільство...

Я міг би сказати, що у Росії є плани тримати Україну в зоні підвищеної турбулентності, що для Росії слабка Україна є максимально вигідною. Але не слід забувати: що слабшою буде Україна, то нестабільнішою буде ситуація у самій Росії. Україна надто глибоко диверсифікована у розвиток Росії — рівень кооперації у деяких сферах сягає 75%. І в найближчий період здійснити заміщення не вдасться. Нестабільна Україна — це нестабільна Росія. Потрібно пам'ятати, що Росія — велика і складна держава, всередині якої багато розбіжностей,

На запит «загроза нацбезпеці України» інтернет-пошуковики пропонують діапазон варіацій від «біологічний тероризм» до «мер Києва Черновецький». Які виклики сьогодні справді становлять загрозу для нашої країни і чи може держава захистити себе, **Тиждень** дізнавався у першого заступника секретаря Ради національної безпеки і оборони Степана Гавриша.

зокрема етнічних, культурних. Росія зацікавлена у стабільних відносинах з Україною.

У. Т.: Проте ми щоразу програємо інформаційні війни Росії...

— Гадаю, це найбільший виклик для нашої держави. Щоденні інформаційні посили у російських ЗМІ мають недружній, часто надзвичайно агресивний характер. Це створює умови для паралічу громадської свідомості. Внаслідок цих загроз

українці не стають політичним народом, ми просто перетворюємося на масу людей, яка сумнівається у кожному кроці своєї країни.

ЗАГРОЗИ КІБЕРАТАК

У. Т.: Хто у нас відповідає за інформаційну безпеку?

— В Україні близько 30 інстанцій, які за це відповідають. Але конкретного координувального органу немає. Звісно, ми не можемо бюрократизувати цей процес, не можемо створити Міністерство інформаційної політики. А з іншого боку, чому б і ні! Чому б не ство-

рити відомство, яке нестиме особисту відповіальність за інформаційну політику країни?! Також має бути орган, який затверджував би певну стратегію цього міністерства, наприклад, при РНБО. Тобто міністерство бере на себе обов'язки всіх 30 органів, а координаційний орган біля президента утримує баланс.

Так, на це потрібні гроші. Наприклад, США цього року на інформаційну безпеку планують витратити \$8 млрд. Ми — жодної копійки.

Хоча у нас, напевне, вже всі розуміють, що інформаційна безпека дорівнює нацбезпеці. Використовуючи інформаційний простір, можна досягнути будь-якої мети. Сьогодні можна не оголошувати війни, достатньо увімкнути сателіти, радіо, надрукувати газети і безплатно роздати людям... Ви знаєте, що робить Севастопольська міськрада? Коштом місцевого бюджету збирається встановити на кожному будинку супутникову антенну, підвести кабель до кожної квартири, щоб люди могли отримувати за допомогою тарілки будь-яку інформацію. І вгадайте з першого разу, про яку інформацію йдеться?..

Нам потрібна власна інформаційна безпека. Ми принаймні маємо перейти на цифрове телебачення (до 2012 року це зроблять всі наші сусіди), а також створити громадську систему телерадіомовлення.

Ще одна загроза у цьому контексті — кібератаки. Щоб провести кваліфіковану кібератаку на Україну, достатньо 1000 комп'ютерів і \$1000.

У. Т.: Ви це вираховували?

— Це доказові речі, це неважко зробити. Захисту від кібератак майже немає. Нещодавно американці оцінили цю ситуацію, і спецслужби дійшли висновку, що захиститися не зможуть. Ми також не можемо протистояти кібератакам.

У. Т.: Тому в нас ніхто цим питанням не займається?

— Профільної структури немає... Створено комітет у Кабміні, але, я вас запевняю, жодного кроку в цьому напрямку не зро-

ВПРИТУЛ

блено. Навіть до Євро-2012 поки що не створена професійна служба, яка організувала б модель кібербезпеки на час проведення чемпіонату.

У. Т.: А хіба кібербезпека та інформаційна безпека не належать до компетенції РНБО?

— Кіберзагрозами мають займатися спецслужби. Ми навіть намагалися створити спеціальний координувальний орган. Інформаційний центр тут у РНБО, щоб отримувати, опрацьовувати і поширювати інформацію відповідно до визначеній стратегії. Але нам це не вдалося — не лише тому, що існує спротив у кожній зі спецслужб. Річ у тім, що немає замовлення від самої влади. Триває постійне протистояння між інститутом президента, що контролює службу розвідки й СБУ, та урядом, якому підпорядковане МВС.

Загалом наша мета була створити в РНБО « ситуативну кімнату », до якої у режимі реального часу надходила б уся інформація стосовно того, що відбувається і всередині країни, і зовні. Фахівці в режимі он-лайн вирішували б різноманітні питання: вибух на шахті, захоплення судна тощо. Це дуже складне завдання. І не лише через гроши. Ми підрахували: створення такої системи коштує близько \$20 млн. Дуже складно підготувати відповідних спеціалістів.

У. Т.: Чи ефективно працює зовнішня розвідка?

— Зовнішня розвідка ефективно працює лише тоді, коли якомога менше людей знають, як вона працює. Вона відстежує всі процеси у світі, ключові тенденції і повідомляє про них керівництву держави. До речі, саме Служба зовнішньої розвідки перша виявила тенденції щодо фінансово-економічної кризи, писала про неї. Якби в нашому уряді, у банківській галузі були висококласні аналітичні групи, спеціалісти, які б знали, що робити з такою інформацією, тоді прем'єр не казала б у жовтні, що криза обіде Україну. Тенденції були очевидними, СЗР на це вказувала.

У. Т.: Після «Файні» Україна планує брати участь у антипіратських операціях?

— Зобов'язана. Оскільки ми маємо торгові інтереси в Африці. Але це залежить і від того, що нам запропонують. Ми можемо брати участь на будь-якому рівні — від спостерігачів до залучення нашої «Альфи» та спеціальних військовоморських сил.

У. Т.: Таким чином Україна зароблятиме гроши?

— Спочатку вона може лише витрачати гроши, але це інвестиції. По-перше, у власний імідж, по-друге, конвой, тобто супровід корабля відбувається за гроши. Уже раз відомі розцінки, тому Україна цілком могла би заробляти на цьому. Вкладши 25–30 млн грн у наш майбутній сторожовий корабель «Славутич», ми можемо повернути ці кошти за сезон конвою в Аденській протоці.

ОБОРОННИЙ МАЙДАНЧИК

У. Т.: Чи не здається вам, що в останні роки РНБО перетворюється на такий собі альтернативний уряд?

— І ви також стали жертвою інформаційних атак... РНБО за свою природу не може бути альтернативним урядом, бо інструментів для втілення наших рішень немає. Це своєрідний дорадчий центр.

«Ми маємо швидше віртуальні радикальні настрої, ніж реальні»

РНБО — це майданчик, де всі — президент, прем'єр, голова ВР — можуть зібратися, щоб вести діалог. Зазвичай це гострі дискусії, але у 90% випадків вони закінчуються консенсусом.

Рада нацбезпеки, володіючи певним інтелектуальним ресурсом, збирає міжвідомчі групи, відпрацьовує певні питання. Ми готовимо рішення, пропонуємо його РНБО, рада на чолі з президентом його затверджує. Більшість доручень адресуються уряду. Це означає, що йому не потрібно витрачати час на вивчення того чи іншого питання. Рада також може вказувати урядовцям на те, що не виконуються певні її рішення. Справді, залежно від сезону зараз виконується 15–20% рішень РНБО.

Хоча насправді у президентсько-парламентській формі правління РНБО може відігравати централь-

ну роль. Не випадково нещодавно Франція фактично створила нову Раду оборони і нацбезпеки, адміністрація Обами задекларувала розширення функцій Ради національної безпеки як антикризового центру.

У. Т.: Ви вважаєте, що необхідно розширити повноваження і нашої РНБО?

— Поза сумнівом. Слід максимально збільшувати оперативні можливості РНБО, щоб вона була координувальним органом. Взагалі це антикризовий центр. Уряд не може бути таким центром.

У. Т.: Чому президент не підписав закону, що прописує процедуру імпічменту?

— Непомірне розширення слідчих і прокурорських функцій Верховної Ради суперечить Конституції та законодавству. Адже йдеється про інститут, який має бути максимально захищеним. Застосування санкцій перевищує будь-яку фантазію. Таке ігнорування Конституції свідчить про те, що парламент залишається головним джерелом національного конфлікту.

У. Т.: Чи може Віктор Ющенко відмовитися від участі у виборах?

— Наразі президент заявив про мораторій до липня на запитання щодо його участі у виборах. І справді, в його апараті й оточенні не ведеться ніякої роботи, що б нагадувало підготовку до передвиборчої кампанії президента країни.

У. Т.: На виборах у Тернополі перемогли радикальні праві — ВО «Свобода». Зараз багато говорять про радикалізацію настроїв українців. Як РНБО розцінює загрозу націоналізму всередині держави?

— Як цілком відсутню. Можна лише мріяти, щоб націоналізм став визначальною течією в українській політиці. Це посилило б цікавість українців до своєї держави. Але погляньте, той самий УНР взагалі не потрапив до Тернопільської обради. Тому ми маємо швидше віртуальні радикальні настрої, ніж реальні. ■

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА

Агенти демократії

АВТОР: Ігор Лосєв

Що демократичнішою є держава, то потужніших спецслужб вона потребує

Верховна Рада активно обговорює реформування Служби безпеки України. Вже розроблено кілька законопроектів з цього приходу. Всі вони направлені на значне зменшення повноважень СБУ.

Однак реформаторам не варто забувати, що демократія потребує належного захисту, в тому числі специфічними методами спецслужб. Інакше від неї можуть залишитися тільки спогади. Як це неодноразово траплялося в історії людства.

ПОТВОРНІ ПАСИНКИ ДЕМОКРАТІЇ

Демократія і безпека. Ці дві сутності вельми складно поєднати. Адже в ідеалі демократія вимагає забезпечення безмежних прав людини, недоторканності її особистого життя, абсолютноного невтручання держави у її справи тощо. Безпека суспільства орієнтується на протилежні речі: максимально можливий контроль громадського життя, нагляд за діяльністю індивідів (часто всупереч їхній волі), використання таємних методів збирання інформації тощо. Хочемо ми цього чи ні, а гарантування безпеки нації й держави потребує певних обмежень прав і свобод громадян. Тут суспільство має зробити свій вибір: чи воно хоче тотальної свободи навіть ціною своєї абсолютної вразливості перед викликами і загрозами, чи вважає за краще вберегти свободу від підступів інших менш демократичних держав ціною певних добровільних свідомих обмежень.

Наскільки далеко має йти демократія, чи передбачає її безмежний розвиток свободу створення антидемократичних структур? Діяч французької революції Антуан де Сен-Жюст вважав, що саме це повинно бути межею, ю демократія має закінчуватися там, де її можливості можуть бути використані проти неї самої. Бо, як показує світовий досвід, найвіртуозніше механізми демократії використовують саме її супротивники. З лютого по жовтень 1917 року Росія була, за словами Леніна, найвільнішою країною світу. Саме це дало більшовикам змогу добре підготуватися до збройного заколоту і захоплення влади. Структури Тимчасового уряду виявилися абсолютно недієздатними, безмежна демократія уможливила безмежну диктатуру. Що ж, перефразувавши слоган Леніна, можна сказати: «Будь-яка демократія лише тоді чогось варта, коли вона здатна себе захистити».

Німеччина після поразки у Першій світовій війні майже 13 років насолоджувалася Веймарською демократією, що дозволяла вільно діяти нацистам і комуністам. Усе закінчилося тим, що нацисти абсолютно законно і демократично у результаті вільних виборів прийшли до влади і знищили Веймарську демократію. Але формально все було бездоганно демократично.

КОЛАЖ ПАВЛО НІЛ

ВПРИТУЛ

Адепти демократії часто звертають увагу лише на зовнішній аспект політичних процесів: регулярні вибори, че́ргування різних політичних сил при владі, наявність парламенту тощо. Однак за бажання цю бутафорію не так уже й складно організувати. А формально демократичний рух якихось соціальних чи етнічних груп не так уже й важко спрямувати на виконання зовсім інших завдань. Як, пряміром, рух судетських німців у Чехословаччині 1930-х років, що нібито ставив за мету забезпечення етнокультурних прав судетської меншини, а на практиці перетворився на етнополітичний таран, який посприяв розчленуванню і знищенню чехословацької держави. Чехословаччина на той момент була фактично єдиною демократичною країною Центрально-Східної Європи. Такою демократичною, що не змогла заблокувати спонсорований нацистською Німеччиною рух й ізолятувати призначених Берліном студентських політичних вождів на чолі з Конрадом Генлейном. Тоді як диктаторський режим на кшталт режиму Хорті в Угорщині чи Антонеску в Румунії впорався б із цими викликами доволі ефективно.

1948 року в Чехословаччині ситуація повторилася. Демократична влада президента Едварда Бенеша продемонструвала абсолютну безпорадність і беззахисність перед червоною «п'ятою колоною» Москви, а саме перед загонами професійних бойовиків МДБ СРСР, яких радянський генерал Павел Судоплатов особисто привозив до Праги для забезпечення «перемоги пролетарської революції», а потім дуже ма́льовничо описав у своїх мемуарах.

ЗНИЩЕННЯ ЗАРАДИ ЗАХИСТУ

Отже, тут є проблема. Вона полягає в тому, що демократична країна завжди є вразливою щодо спецслужб

країн, які менше переймаються збереженням демократичної цноти. Демократія, свобода слова, відсутність жорсткого контролю діяльності партій, громадських організацій та індивідів формують дуже сприятливі умови для інфільтрації зарубіжної агентури. Наприклад, Німеччина в 30-ті роки ХХ ст. створила в США потужну і розгалужену шпигунську мережу, надихаючи велими ліберальним американським законодавством і слабкістю американських спецслужб мирного часу. Як писав американський публіцист Альберт Кан: «У 30-ті роки в усі сфери життя США пролізли щупальця величезної «п'ятої колоні», сформованої організаціями, що мали моральну підтримку країн осі й здійснювали профашистську пропаганду, військовий шпіонаж і расовий терор. Коли механізовані гітлерівські орди вдерлися до Польщі й розв'язали Другу світову війну, в Сполучених Штатах уже діяли понад 700 фашистських організацій».

Ці організації заповнили Америку своїми виданнями, що агітували проти демократії, відкрито розпалювали расову ворожнечу, дискредитували уряд президента Франкліна Рузельтера, закликали до встановлення в США фашистського режиму тощо. Найбільшою структурою «п'ятої колоні» нацистів у США був так званий Християнський фронт (ХФ), що перебував під безпосереднім керівництвом нацистської агентури. У кожному великому місті Америки ХФ мав таємні озброєні «штурмові загони», що проходили постійний бойовий вишкіл. Голова ХФ Чарльз Е. Кофлін у своїй газеті й по радіо шалено агітував на користь нацизму, використовуючи матеріали, які отримував із відомства доктора Йозефа Геббелльса.

Нацисти намагалися використати американських громадян ні-

мецького походження, яких у США було дуже багато. Для консолідації зусиль американських німців створено організацію «Бунд», члени якої мали присягати на вірність Гітлерові та нацистській Німеччині. Члени «Бунду» працювали на оборонних підприємствах, залізницях, пароплавах, в усіх галузях промисловості. Чимало їх служило в лавах американської армії.

Однак коли США вступили у війну, нацистську шпигунську мережу було доволі швидко ліквідовано без зайвих демократичних умовностей. Американська судова система активно штампувала сотні смертних вироків. Та й сам американський соціум, просякнутий ідеями патріотизму й національної величини, єдності та неприйняття тоталітарних проектів, виявився дуже відпорним, розкласти його зсередини не вдалося, на відміну, пряміром, від Франції 1940 року, де нацистам і комуністам пощастило розкласти армію і суспільство завдяки пасифістській пропаганді. Попри всю демократичність, навіть сьогодні в США особи, звинувачені у співпраці з іноземними спецслужбами, одержують вироки з фантастичними, як для нас, термінами ув'язнення (200, 300 і більше років), а підозра в державній зраді вважається найтяжчим і пайгапебіштим злочином.

СЛІД ПОЧАТИ З ЛЮСТРАЦІЇ

Нинішня Україна не має таких традицій, тому для нас актуальним є питання: наша демократія здатна захищатися чи її механізми уможливлюють «законне» знищення самої демократії? Україна має дуже важку спадщину СРСР з його легіонами сексотів, які після здобуття незалежності нікуди не поділися, на впаки, активно інфільтрувалися у владу, в партії, в бізнес і журна-

ДОСЯГНЕННЯ І ПОРАЗКИ СБУ

1994

Успішна операція з недопущення проросійського заколоту в Криму, на чолі якого стояв президент АРК Юрій Мешков

1999 -
2008

Видання двомовного багатотомнника «Польща та Україна у 30 - 40-х рр. ХХ ст.», що відкриває завісу над кровавим конфліктом на західному прикордонні України

2000

Справа «грибників», за якою кільком відставним офіцерам інкримінувалася підготовка збройного перевороту. Пізніше закрита щодо кількох осіб за відсутністю складу злочину. Організатора засуджено на шість років

лістику. Навряд чи в цьому сенсі наша ситуація краща від тієї, яку описав колишній головний охоронець президента Росії Борис Єльцина генерал-лейтенант Александр Коржаков: «Але якби сталося диво і в пресі з'явився список тільки тих агентів, яких громадяні знають в обличчя, у країні настало б політична криза. На запитання, хто наші лідери, хто нами керує, була б однозначна відповідь: агентура спецслужб». Але в Росії то принаймні своя агентура. В Україні все значно гірше, хоча є й свої переваги. «Українські» політики не тільки не приховують своєї причетності до «п'ятої колони» Кремля, а й демонструють її, хизуються нею. Тож немає і не буде великих проблем з ідентифікацією навіть без «полювання на ві-

волі організовано та системно, практично без перешкод. З цього можна зробити висновок: що демократичнішою є держава, то потужніших спецслужб вона потребує, бо демократичність призводить до більшої вразливості всієї суспільної системи. Наприклад, США, яким ніхто (крім клінічних випадків) не діркає недемократичністю, створили потужне розвідувальне і контррозвідувальне співтовариство, а Ізраїль – єдина демократична країна Близького Сходу – сформував могутню тріаду спецслужб в особі розвідки МОССАД, контррозвідки ШАБАК і військової розвідки АМАН. Традиційно не забувають про свої спецслужби британці. Цікаво, що біля джерел «Інтеліджанс Сервіс» стояли такі не останні британські інтелек-

На запитання, хто наші лідери була б однозначна відповідь: агентура спецслужб. Але в Росії то принаймні своя агентура. В Україні все значно гірше

дьом», без люстрації, що викликає в їхньому середовищі такий несамовитий жах. Але насправді в люстрації немає нічого жахливого. Через це пройшли Польща, Угорщина, Чехія, країни Балтії. Сутність процесу полягає в тому, що людина має письмово заявити, що вона не співпрацювала і не співпрацює зі спецслужбами інших держав (про співпрацю зі спецслужбами власної держави ніхто не запитує). Це не тягне за собою кримінального переслідування, але обмежує доступ до критично важливих для держави сфер діяльності.

Чимало дивних виявів у житті української держави пояснюються саме дуже високим відсотком людей, які працюють аж ніяк не на українські інтереси і роблять це до-

туали, як Даніель Дефо, Джонатан Свіфт та Ісаак Ньютон. Вони не вважали незручним чи ганебним для себе послужити своїй країні, її національним інтересам. Зокрема, в одному зі своїх листів класик англійської літератури і творець британської розвідки Дефо писав: «Я твердо впевнений, що ця подорож закладе основи такої розвідки, якої ще ніколи не знала Англія... Сер, мої шпигуни і люди, які отримують плату від мене, перебувають скрізь».

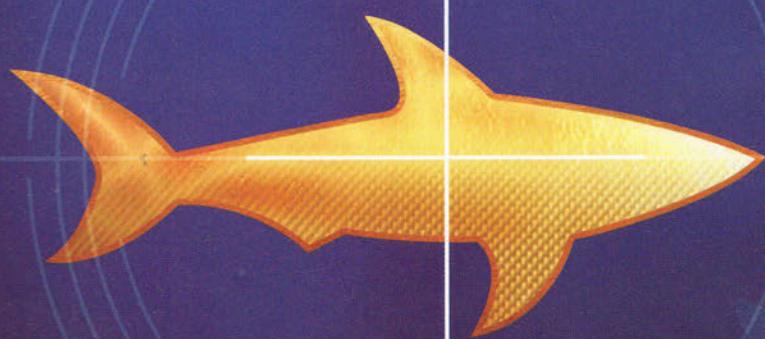
У середовищі української інтелігенції з радянських часів зберігається цілком виправдане негативнозважливе ставлення до спецслужб тоталітарної імперії, що, на жаль, некритично екстраполюється на спецслужби молодої української держави, покликані цю державу

охраняти, забезпечувати специфічними методами її існування. Справді, радянські тоталітарні спецслужби були спрямовані не так проти зовнішнього ворога, як проти власних співграждан, проти їхнього прагнення свободи, вільного слова і думок, критичних оцінок дійсності. Фактично вони вели постійну війну проти власного народу за збереження номенклатурної диктатури. Спецслужби були альфаю і омегою радянського суспільства, його основою і суттю. Тож мав рацію теоретик соціал-демократії Карл Каутський, коли сказав: «Більшовики засвоїли мистецтво політичної поліції краще за вчення Карла Маркса».

Проте всі цивілізовані демократичні держави мають свої спецслужби і не завжди висвітлюють їхню діяльність в інтересах «свята демократії». Тому прагнення України до безпредєдентної відкритості наявіть у вельми делікатних сферах дивує. Від нього віддає чимось наївнодитячим, що, напевно, пояснюється молодим віком нашої держави. Нещодавно транслював телеканал «Інтер» виступ шефа Зовнішньої розвідки України Миколи Маломужа. При цьому є чимало цілком демократичних країн, де ніхто ніколи не бачив керівника розвідки і не чув його імені. Як повідомив один авторитетний український розвідник: «Британська МІ-6, одна з найстаріших розвідок світу, була офіційно визнана прем'єр-міністром Джоном Мейдже-ром тільки в 1994 році. До цього секретна служба Великої Британії, заснована ще в XV ст., не згадувалася в жодному офіційному документі уряду, а всі прем'єр-міністри на запит одного з найстаріших парламентів світу відповідали приблизно таке: «Я не уповноважений коментувати розвідувальну діяльність уряду її (його) величності». ■

2002	2004	2006	2009
Група «Альфа» знешкодила «стійку» законспіровану терористичну групу, члени якої називали себе Організацією комуністів-революціонерів України. Зловмисники до моменту арешту встигли здійснити кілька пограбувань і підрівати малопотужний вибуховий пристрій у сміттєвому баку біля головного офісу СБУ в Києві	Чітка позиція невтручання у президентську виборчу баталію, недопущення кровопролиття	Оприлюднення документів, що свідчать про Голод 1932 – 1933 років як сплановану більшовицьким режимом акцію	СБУ порушує «газову справу». За версією слідства, НАК «Нафтогаз» незаконно отримав на свій баланс 11 млрд м ³ газу RosUkrEnergo

Навіщо зайві постріли? Якщо є ціль!

Пряме влучення
в цільову аудиторію

Рекламна служба: (044) 207 44 85,
(067) 522 2240 e-mail: reklama@tv.1.com.ua

www.tv1.com.ua
www.fbc.net.ua

перший діловий
телевізійний канал

Оточені загрозами

АВТОР: Микола Крос

Україна збудувала хитку конструкцію нацбезпеки

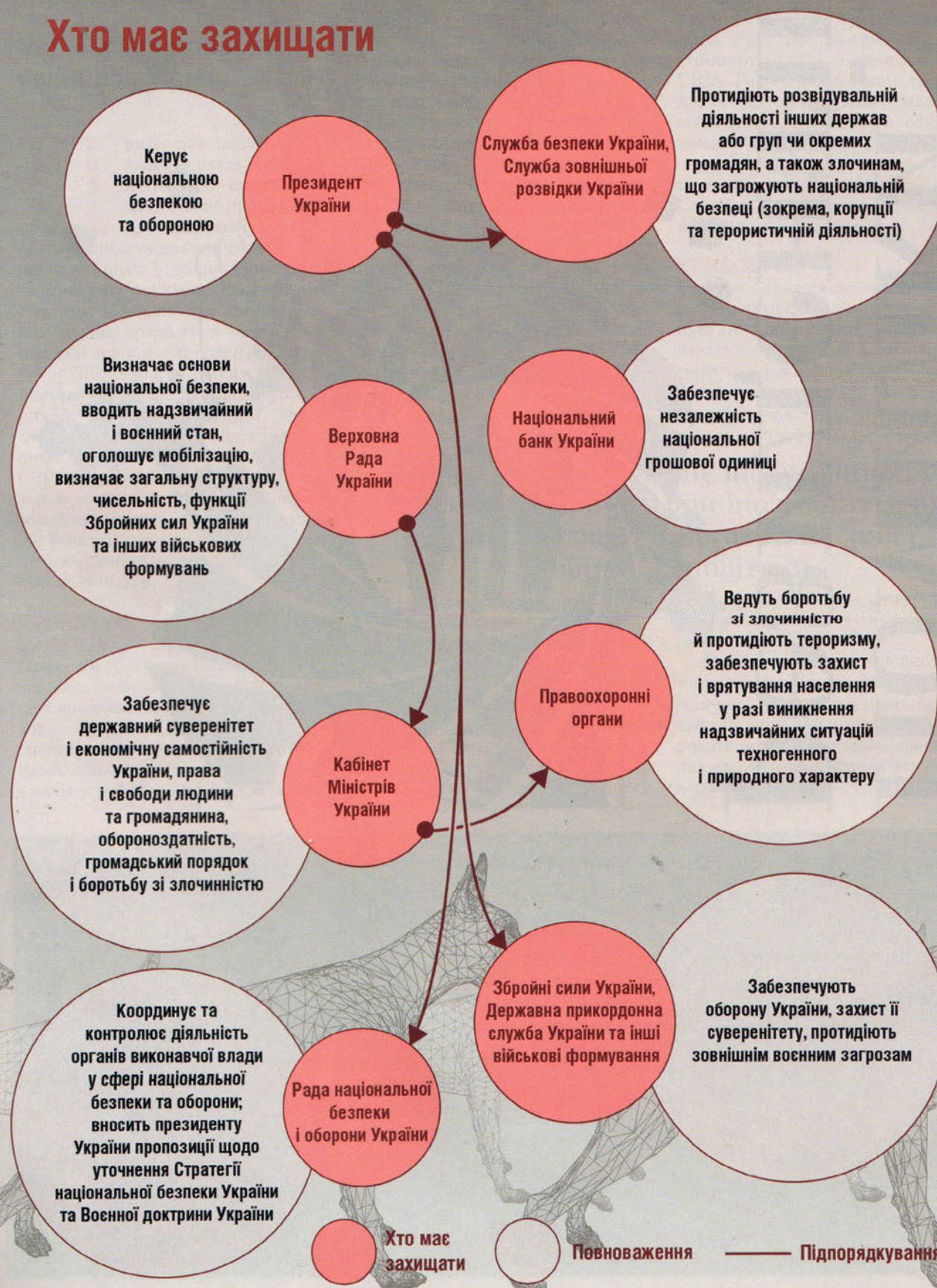
Читання законів, що стосуються національної безпеки, без усіляких концепцій Дарвіна може довести, що у цьому світі виживають тільки найсильніші. Перелік потенційних і реальних загроз нашій державі та громадянам перевищує небезпеку, що може загрожувати українцю, який несподівано опиниться посеред джунглів. Виживання за таких умов вимагає безлічі ресурсів, людей та установ, які ще й поєднані у складну та хитку конструкцію влади.

Ефективний захист національної безпеки й кожного з нас можливий тільки за умови спільногорозуміння національних інтересів і пріоритетів. Як це зробили американці, які 185 років тому в Доктрині Монро проголосили, що будьяка загроза з боку європейських держав країнам Північноамериканського континенту є загрозою нацбезпеці США. А через сто років доповнили цю концепцію правом скидати уряди будь-якої країни світу, якщо це в інтересах США. Сьогодні це стосується ще й боротьби з тероризмом. Просто, чітко і зрозуміло кожному громадянину цієї країни. ■

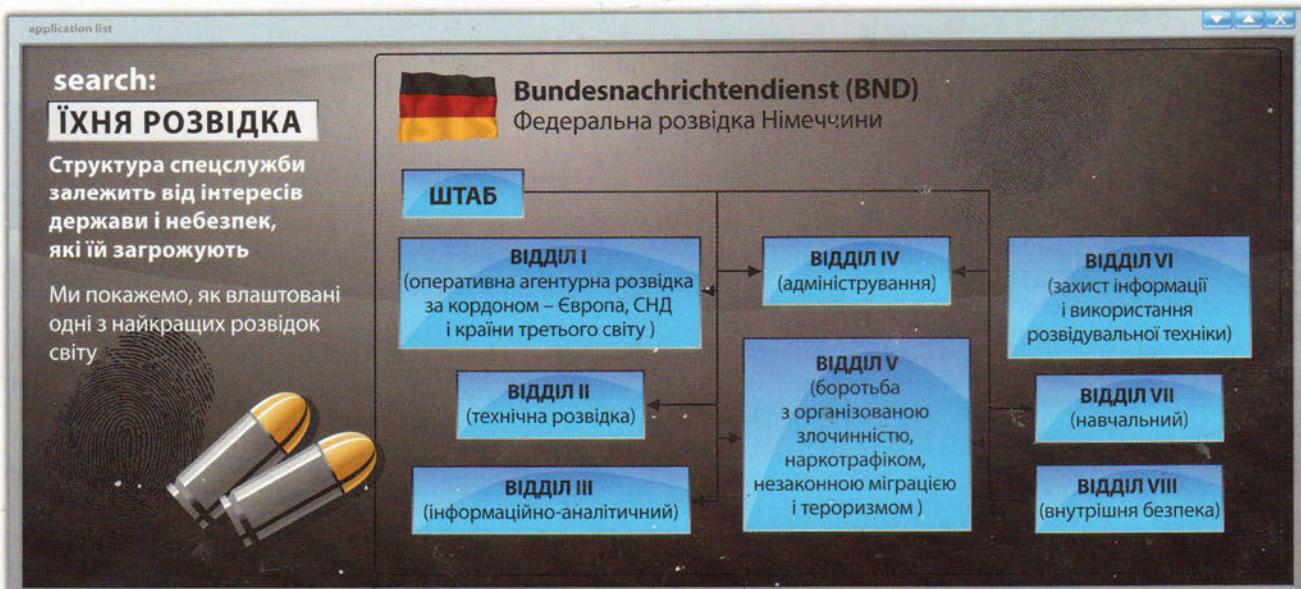
Кого захищати

Хто має захищати

ПОМІЛКИ ДЕЗІДЕНТІВ

АВТОР: Антон Ісаєв

Українська розвідка увійшла в кризу

Про успіхи розвідки за-вжди мовчать, вона на-гадує про своє існу-вання лише провалами. Два тижні тому українського військового аташі в Бухаресті викрили у зборі оборонних таємниць Румунії і вислали на Батьківщину. Невідомо, чи діяв дипломат безпосередньо в інтересах Служби зовнішньої розвідки України (СЗР), однак інцидент дав підстави згадати про найбільш утаємничену спецслужбу країни. Якщо ледь не кожен крок Служби безпеки України (зі структури якої СЗР виокремилася лише 2004 року) зараз висвітлює телебачення, то зовнішня розвідка засвітилася хіба що участю у перемовинах зі звільнення судна «Файна» і його українського екіпажу.

ПРОБЛЕМА БАГАТОВЕКТОРНОСТІ

Протягом усіх років незалежності в державі не було чітких уявлень про свою національні інтереси, як наслідок – завдання, які ставили перед спецслужбами, були досить загальними. Зокрема, здобути випереджальну інформацію про можливі

негативні наміри іноземних держав проти України складно з огляду на багатовекторність зовнішньої політики. Адже в разі невдачі, провалу розвідників дипломатичних ускладнень не уникнути. А цього жодним чином не можна було допустити у відносинах зі стратегічними партнерами, якими є майже всі держави: США, Велика Британія, Росія та інші країни СНД, ЄС. Водночас саме вони виявляли чималий розвідувальний інтерес до України. Це значною мірою впливало на роботу вітчизняної розвідки. Понад те, в обивателя складалося враження, що її не існує в природі. З аналогічними проблемами зіткнулася й військова розвідка, що переважно зосереджувалася на роботі аташату, вивчені відкритих джерел (буквально збирала розвідані, читаючи іноземну пресу) та роботі з технічними засо-

у внутрішньополітичну боротьбу та корупційні схеми.

Лише 2004 року українська розвідка була сформована як самостійна структура. Така схема діє у США, Росії, Ізраїлі, Англії та решті країн, чиї спецслужби традиційно вважаються сильними й ефективними. Передусім це дає змогу відокремити розвідку – структуру, по суті, правопорушувальну – від Служби безпеки, що є частиною правоохоронної системи.

КРИЗОВІ ЗАГРОЗИ

Єдиним критерієм ефективності роботи розвідки має бути не здобута нею інформація, а власне випадки її реалізації в державних інтересах. Адже розвідка – справа недешева, і тому вона має бути дієвим інструментом політики, а не показовим інститутом держави, таким

Здобути випереджальну інформацію про можливі негативні наміри іноземних держав складно з огляду на багатовекторність зовнішньої політики

бами (радіоперехоплення тощо) проти сусідніх держав.

Усередині спецслужб окреслилась інша негативна тенденція: перетворення СБУ з елітного органу державної безпеки на ще одну правоохоронну структуру. Це помітно понизило статус і престиж спецслужби, крім того, створило передумови для поступового втягування її

собі «потішним військом», яке існує, щоб лише показати: ми не гірші за інші країни.

Нині немає загрози повномасштабної агресії проти України. Тож основні зусилля розвідки перенесено на інші напрями, що безпосередньо пов'язано з визначенням нових джерел і характерів загроз для держави. ■

Зовнішньополітична сфера. Головним розвідувальним завданням є своєчасне попередження вищого керівництва країни про виникнення прямих зовнішніх загроз, випереджальне викриття небезпеки переходу будь-якого супротивника до прямих чи опосередкованих дій, а також можливого їх змісту і масштабів.

Внутрішньополітична сфера. Фінансово-економічна криза поставила державу і суспільство у складне положення. Драматизм ситуації поглибується хворобами росту нашої молодої держави і практично цілковитою незахищеністю людини

лей та програм економічного реформування, кредитів іноземних фінансових структур під українські соціально-економічні переворення, набуття західним і російським капіталом сильних позицій впливу у стратегічно важливих галузях економіки (паливно-енергетичний комплекс, металургія, банківська сфера, машинобудування, аерокосмічна промисловість тощо). Дуже серйозною формою втручання у внутрішні справи України з боку деяких сусідніх держав є їх вельми просунутий політичний та економічний лобізм власних інтересів в органах

перетворює транснаціональні підпільні угруповання на серйозного супротивника для низки держав. Терористична небезпека матиме тенденцію до збільшення, тому в структурі СБУ сформовано Антiterористичний центр (АТЦ). У зовнішній сфері боротьба з тероризмом покладається на департамент зовнішньої контррозвідки і безпеки СЗР. У разі посилення небезпеки виникне потреба створити нові структури, відповідальні за боротьбу з конкретними формами вияву тероризму (за прикладом, зокрема, підрозділів із боротьбою з курдським та вірменським тероризмом у турецьких спецслужбах, «палестинським напрямком» в ізраїльських спецслужбах).

Крім того, було б доречно розглянути можливість створення у структурі зовнішньої розвідки власного бойового формування за прикладом «Альфи» СБУ. Сьогодні розвідка відповідає за безпеку українських дипломатичних представництв, однак не має власного спецназу для їх фізичного захисту. Наприклад, для охорони посольства у Багдаді відправляли бійців Антiterористичного центру. І якщо в цьому окремому випадку була можливість налагодити необхідну взаємодію на місці, то на майбутнє слід ураховувати, що спеціалізація бійців АТЦ не має нічого спільного із завданнями розвідки. І в критичний момент знову доведеться імпровізувати. ■

Низка традиційних і нових релігій використовуються не як релігійно-філософські вчення, а як інструмент geopolітики

від багатьох загроз її свободам, власності та особистому життю. Відбувається різка поляризація суспільства, його роздирають соціальні та релігійні протиріччя. Не зупинено процесу послаблення держави, владні функції якої деформують корумповані чиновники і напівкrimінальні фінансово-промислові структури. Проблемою є вибір шляхів і засобів блокування подальшого розвитку всіх цих негативних явищ та процесів.

Фінансово-економічна сфера. Тут загрози безпеці України формуються насамперед унаслідок наїзду Росією і Заходом моде-

української законодавчої і виконавчої влади, який вони вже не вважають за потрібне приховувати.

Боротьба з тероризмом. Україну з її чималою територією, небезпечно чисельним прошарком бідного населення та ідеологічним вакуумом, що досі зберігається, розглядали і розглядають як поле для geopolітичних експериментів. Низка традиційних і нових релігій при цьому використовуються не як релігійно-філософські вчення, а як інструмент geopolітики. Додаткову загрозу становить порівняно легкий доступ до високих технологій, що

The diagram shows the organizational structure of Mossad's operations:

- INFORMATION-ANALYTIC SERVICE "MODIIN":**
 - Political analysis;
 - Operational analysis.
- OPERATIVE SERVICE:**
 - "Kaysarya" (responsible for liaison with agents and illegal organizations in Arab and Muslim countries; includes Kideon and Mezada units);
 - "Navyot" (penetration into targets, setting up informants);
 - "Zomet" (intelligence gathering);
 - "Tevel" (cooperation with foreign intelligence agencies).
- OPERATIVE-TECHNICAL SERVICE:**

Application list

Інформаційно-аналітична служба «Модіїн»

Управління штабу

- відділ кадрів;
- відділ внутрішньої безпеки;
- відділ забезпечення;
- відділ охорони об'єктів;
- відділ комп'ютерного забезпечення

Операційна служба

- «Кейсарія» (відповідає за зв'язок з агентами-нелегалами в арабських і мусульманських країнах; сюди ж входять диверсійно-розвідувальні загони «Кідон» і «Мецада»);
- «Навіот» (проникнення на об'єкти, що охороняються, встановлення «прослушки»);
- «Цомет» (агентурна розвідка);
- «Тевель» (співпраця з іноземними спецслужбами)

Операційно-технічна служба

ГРАФІКА: ПАВЛО НІКІТИЧ

ПОГЛЯД

Путін: pro et contra

Світова геополітика у дзеркалі харизми російського прем'єра

Майже одночасно в Україні оприлюднено тексти, присвячені актуальній геополітичній ситуації: «Родом із КГБ» Елен Блан і «Брат» Ігоря Беркута та Романа Василишина. Прямо протилежні за меседжем, вони мають спільний знаменник – постать Владіміра Путіна, державного діяча, елемента політичного механізму, символу неототалітарного устрою і сильного лідера. Різниця лише в одному: силу прем'єр-міністра РФ автори вбачають у принципово відмінних речах.

Тандем чільника політичної партії «Велика Україна» та голови Фонду соціально-політичних ініціатив пропонує замість того, щоб обурюватися північно-східними сусідами, спробувати вловити їхню логіку. «Їхню» – синонім у цьому разі «його», бо якщо Росія – відроджена імперія, то самодержець – умова існування моделі, за якою країна живе. Моделі авторитарної, кланової, антигуманної, а тому, на думку Беркута/Василишина, й привабливої: мовляв, коли біля керма впевнена людина, то й народ відчуває себе так само.

«Бо послідовний...» – переконує нас дует шпигуна і кандидата наук: чеченських терористів якщо не замочив у сортири, то добряче притиснув; повернув народу радянський гімн; вигнав Гусінського і Березовського, а Ходорковського посадив; призначив представників спецслужб у держмонополії; під гаслом «смерть шпіонам!» розігнав правозахисні, просвітницькі й культурні організації – пропагандистів сучасного мистецтва, під маскою якого «найчастіше криються дегенеративні, антихристиянські блузнірські витвори». Прем'єрські звитяги викладено саме в цій послідовності.

Висновок – так званій Федерациї процвітати, а «нинішня українська держава... не зможе зберегти себе на мапі світу в найближче десятиліття». Її рватимуть на шматки суб'єкти істо-

ВІКТОРІЯ ПОЛІНЕНКО
редактор відділу культури

ричної авансцени – супергіанті Росія та США, що перетворять слабеньку неньку «на поле своєї битви». Сценаріїв у жанрі цікавої якбітології автори не пошкодували. Хіба так і не спромоглися пояснити, навіщо пан-отцю гармонь, тобто означенням вище загарбникам боротися на чужій і малоцікавій їм території. За істеричними метафорами й відразливими пасажами, адресованими здебільшого особисто українському президентові, прихована єдина, як на мене, слушна думка: допомога потопельнику – справа рук самого потопельника, навіть коли він перебуває в центрі Сахари. Україна має вибудувати власну систему національної безпеки й виростити державців, які справді заслуговуватимуть називатися елітою. Покладаючись тільки на магію Заходу, ми прирікаємо себе на одну роль: «кушат подано».

Доктор славістики, політолог Національного центру наукових досліджень Франції Елен Блан доходить цього са-

мого умовиводу, але оперує іншими аргументами. Її розвідка «Родом із КГБ» також ґрунтуються на постаті Путіна – того, хто довершив злиття криміналітету і спецслужб задля встановлення режиму «ультраавторитарної влади, що спирається на пробудження націоналізму і брак реальної опозиції». Авторка аналізує згадувані Беркутом/Василишиним події та явища – у широкому контексті та із залученням частково добре нам відомої інформації (здебільшого з російських медійних і наукових джерел, зокрема й внутрішньої фронди на кшталт творів Юрія Афанас'єва чи публікацій «Незавісімой газети»), частково ж використовуючи матеріали європейських дослідників і журналістів. Власне, книжка «Родом із КГБ» призначена передусім західній аудиторії, яка й дотепер зачарована розпадом СРСР і проголошеними в Росії змінами. Проголошеними лише на словах, у очіках Елен Блан і спіртмове весь пафос на розкриття очевидного: Путін утверджив «демократу», тобто чекістську неодиктатуру, закамуфльовану під демократію, що робить її прийнятною для світової моралі».

Останнє – чи не найкорисніше в концепції француженкі. Блан, ніби тягнула віслика за вуха, роз'яснює впертій публіці: комфорт нинішній Росії – такої, якою вона є, – забезпечує велика трійка. Підтримка Німеччини, Франції та Британії зумовлена потребою геостратегічної рівноваги, що полягає в балансі сил Старого світу, США та Китаю. Східноєвропейські країни в цій грі – розмінні пішаки. «Екс-советська злочинність української доброти організована, а чи досить організовані ми?» – звертається Блан і до співітчизників, і до нас. Почувши голос цієї Кассандри, ми, напевне, матимемо більше відповідей на запитання, хто винний і що робити, коли «брат» вкотре перекриватиме Україні газ. Чи повітря.

Труби горять

ФОТО: REUTERS

АВТОРИ: Наталя Гузенко,
В'ячеслав Дарпінянць

**Боротьба за контроль
над ГТС України
посилюється.
Необхідність
оновлювати основні
фонди штовхає
НАК «Нафтогаз
України» до створення
газотранспортного
консорціуму**

23

березня в Брюсселі на міжнародній інвестиційній конференції НАК «Нафтогаз України»

їни» презентував проект модернізації газотранспортної системи країни. Відповідні роботи розраховані на 5–8 років і, за інформацією заступника міністра палива та енергетики Сергія Павлуші, обійтуться у \$2,5 млрд. Гроші мають піти на модернізацію газоперекачувальних станцій, підземних сховищ і підтримку надійності лінійної частини українських газопроводів.

ПРО СТАН ГТС

За інформацією джерел, наближених до керівництва Кабміну, на початку 2006-го сплив термін амортизації близько 29% українських газопроводів, 60% комунікацій газотранспортної системи (ГТС) перебували в експлуатації від 10 до 33 років. Кожен третій агрегат із перекачування газу відпрацював моторесурс і потребував реконструкції. 11,6 тис. км газових мереж (близько 7%) і 4,9 тис. газорегуляторних пунктів (близько 14%) експлуатуються більше відведеного амортизаційного терміну. У 2005 році

балансові втрати газу при транспортуванні по ГТС України становили 1,06 млрд м³ (0,5% загального обсягу, що надійшов у країну).

Відтоді стан ГТС лише погіршувався, оскільки доходи ДК «Укртрансгаз» від транзиту стрімко знижувалися. Річ у тім, що під час транспортування російського газу до Європи ДК витрачає близько 7 млрд м³ газу на рік. У 2007-му технологічний газ подорожчав на \$40 (з \$90 до \$130/тис. м³), у 2008-му — ще на \$49,5, а ставка транзиту зросла тільки в 2008-му (з \$1,6 до \$1,7 за тис. м³ на 100 км). «Низьку ціну на транспортування газу з Росії до ЄС Україна компенсувала низькими цінами на блакитне паливо для внутрішніх споживачів. По суті, за рахунок Укртрансгазу оплачували субсидії бізнесу та населенню, а компанія не мала змоги виділяти достатньо грошей на модернізацію ГТС, — каже Володимир Омельченко, провідний експерт енергетичних програм Центру Разумкова. — На ці потреби що-

| ВПРИТУЛ |

року слід виділяти щонайменше \$500 млн, а реально протягом кількох років ці статті витрат фінансували на 25–30%. «Принаймні третину грошей, які виділяли на ГТС, розкрадали, – розвиває тему Олександр Тодійчук, президент Київського міжнародного енергетичного клубу Q-club. – Саме тому потрібних регламентних робіт із підтримки ГТС у належному стані не виконували, технічні кондіції системи почали погіршуватися, і країни Євросоюзу всерйоз занепокоїлися».

Ще 2007 року експерти ЄС провели технічний аудит стану ГТС України і визначили обсяг необхідних інвестицій – €5 млрд. Певний час Нафтогаз розраховував отримати кошти як спонсорську допомогу, але зрештою країни – члени ЄС вирішили надати кредит. Точніше, Єврокомісія висловила готовність провести переговори з міжнародними фінансовими установами, щоб ті надали гроші на вигідних умовах. Українська сторона має гарантувати, що:

Принаймні третину грошей, які виділяли на ГТС, розкрадали

- кредити використають за призначенням;
- ГТС підтримуватимуть у належному стані після модернізації;
- без участі інвесторів не буде створено газотранспортного консорціуму (надалі – ГТК).

Остання вимога головна.

ТРИ СЦЕНАРІЇ

Власне, якщо сприймати вимоги Єврокомісії буквально, то потрібно визнати, що Україна нездатна їх виконати. Річ у тім, що ГТК вже існує у формі російсько-українського ТОВ «Міжнародний консорціум з управління та розвитку газотранспортної системи України». Щоправда, чи не єдиним досягненням цієї структури поки що є розробка ТЕО будівництва транскарпатської гілки газопроводу Богородчани – Ужгород. Натомість є безліч поглядів на перспективи розвитку ГТК.

Офіційний Київ пропонує партнерам по консорціуму брати в паритетне управління всі нові гілки транспортування газу, а наявну ГТС залишити у власності України. До кризи аргументи на користь цієї схеми видавалися цілком логіч-

ними – ЄС щороку нарощував споживання блакитного палива на 10–15 млрд м³, а пропускну спроможність ділянки перевалу через Карпати (довжина гілки – 256 км) можна було збільшити з 5 до 19 млрд м³ газу, забезпечивши постачання до ЄС додаткових обсягів газу. Але цей проект так і залишився на папері.

Російський погляд на перспективи консорціуму – надати ГТС у паритетне управління Нафтогазу і Газпрому. Як зазначав заступник голови правління Газпрому Олександр Медведєв, за умови створення такого консорціуму російська сторона готова інвестувати у розвиток і модернізацію української ГТС \$8 млрд протягом трьох років, а також продавати газ Україні за пільговою ціною. «Створення такого консорціуму може привести до посилення залежності Євросоюзу від постачання енергоносіїв», – заявив Мірек Тополанек, прем'єр-міністр Чехії. «Росія намагається прибрести Україну як посе-

видобувати газ у РФ з гарантією його транзиту до російсько-українського кордону та залучення до трьохстороннього консорціуму США (з рівним розподілом акцій) – викликають заперечення з боку Газпрому.

ГТК У ЗАКОНІ

Утім початок інвестування в ГТС України не означатиме автоматичного наповнення ГТК економічним змістом. Це взагалі неможливо з огляду на українське законодавство. Зокрема, заборонена будь-яка реорганізація чи приватизація державних підприємств магістрального трубопровідного транспорту. Забороняються відчуження основних фондів відповідних держпідприємств, передача їх із балансу на баланс, у концесію, оренду, лізинг, заставу, управління, вчинення будь-яких дій, що можуть привести до відчуження фондів та акцій цих підприємств, а також основних фондів й акцій НАК «Нафтогаз України», дочірніх та заснованих нею підприємств і газосховищ (окрім випадків, коли результатом таких дій є створення держпідприємств, 100% яких перебувають у державній власності України).

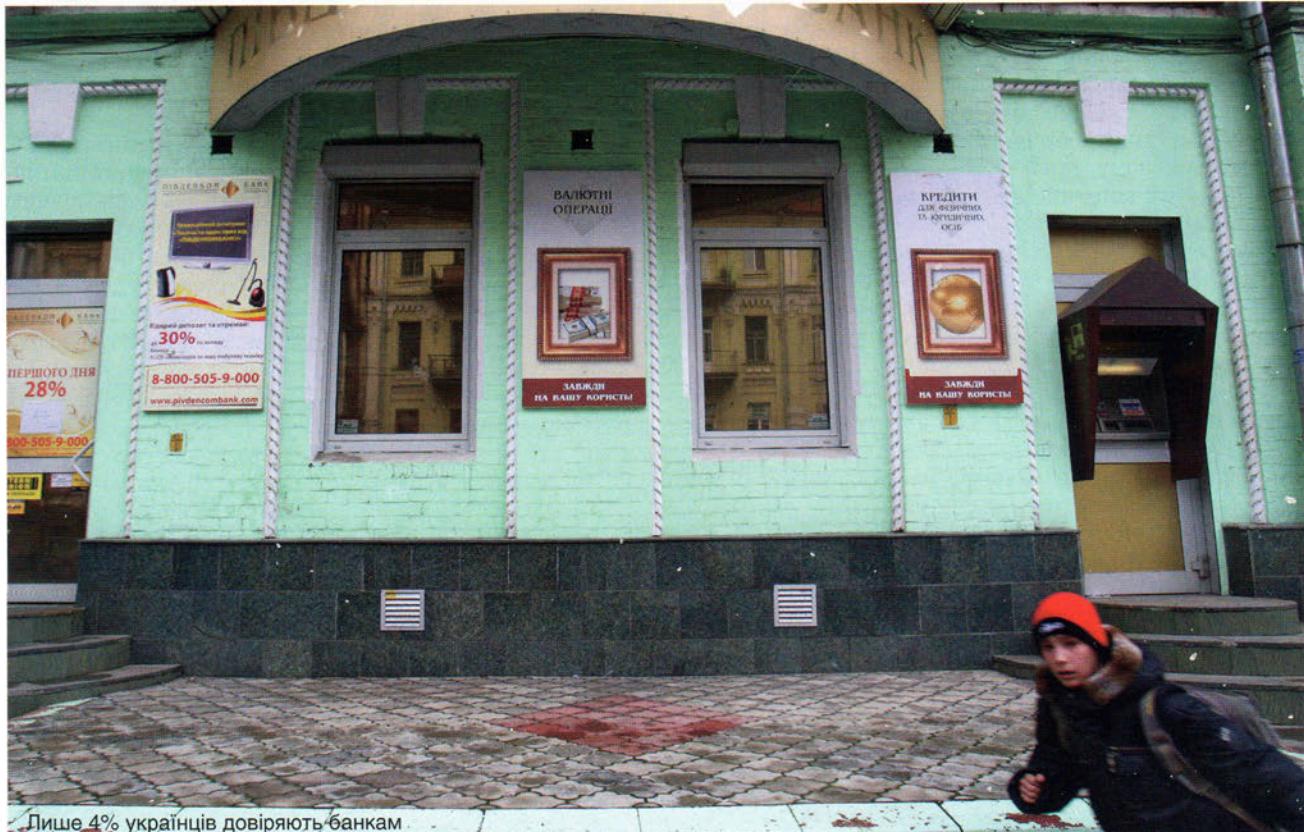
Якщо Нафтогаз отримає кредити на модернізацію ГТС України за сприяння Євросоюзу, це означатиме, що без європейських інвесторів ГТК навряд чи працюватиме. На перший погляд, ця схема вигідніша для України, ніж паритетне управління ГТС із росіянами, але не потрібно забувати, що Газпрому належать значні пакети акцій 18-ти газових підприємств Євросоюзу та Швейцарії. А компанія «ЕОН Рургаз», що нібито не проти взяти участь у такому консорціумі, взагалі має давні, міцні й напрочуд дружні відносини з російським монополістом – зараз вони спільно будуєть Північноєвропейський газопровід в обхід України по дну Балтійського моря. Реалізація європейської схеми консорціуму, наймовірніше, зробить Україну з її транзитними потужностями заручником продавця (зацікавленого в максимізації прибутку за рахунок зменшення ціни транспортування газу) і покупця (який прагне якомога вигідніше купувати газ, зокрема за рахунок зменшення транзитної складової ціни). ■

редника зі схеми постачання газу й поставити транзит до Західної Європи під свій контроль. При цьому РФ сильніше впливатиме на європейську політику і спробує втягнути ЄС у протистояння з Україною», – вважає Кліфорд Гедді, провідний спеціаліст Brookings Institution. Та після укладання договору про купівлю газу до 2019 року за формульною ціною між Газпромом і Нафтогазом економічний сенс створення такого консорціуму втрачено.

Європейський погляд – створення системи балансів і противаг. Суть цього підходу полягає в залученні до консорціуму третьої, європейської сторони. Своїм корінням схема сягає травня 1998 року, коли у Відні було підписано двосторонній протокол між урядом України та Світовим банком. Тоді ж уперше сформульовано базові засади створення багатостороннього ГТК. Варіантів такого підходу безліч. Основний – Нафтогаз (40% акцій) + Газпром (30%) + західна сторона (30%).

Альтернативні варіанти розвитку ГТК – в обмін на спільне управління ГТС Україна отримує право

Депозитні канікули

Лише 4% українців довіряють банкам

АВТОР: Валентина Кузик

В умовах кризи банки приваблюють клієнтів небаченими депозитними умовами: надвисокими ставками і надкороткими термінами. Однак відлив грошей із банківської системи триває

Лише в січні українці вивели з банківської системи понад 21 млрд грн. На початок лютого НБУ зафіксував приріст обсягів депозитів до 209,78 млрд грн — на 22,4% рік до року, але така наочність позитивна тенденція пояснює

ється девальвацією гривні (34,89% вкладів номіновані в доларах США, 13,63% — в євро), а не зростанням довіри до фінінстанов із боку вкладників. Після того як Нацбанк запровадив тимчасові адміністрації в дев'яти банках, зняття депозитів стало головним болем багатьох українців. При цьому якщо ще наприкінці минулого року проблеми із закриттям депозитів виникали в тих, хто хотів зняти гроші досліково, то тепер отримати кошти проблематично й після завершення терміну дії депозитного договору.

Укрпромбанку, Надра Банку, Родовід Банку та інші фінінстанови, що мають проблеми з ліквідністю, пропонують клієнтам забрати валютні вклади у гривнях за курсом НБУ або заставним майном позичальників. Швидше типовими є ситуації, коли банки, посилаючись на внутрішні розпорядження, продовжують терміни дії або переукладають депозитні угоди без згоди на те клієнтів. Іноді фінінстанови просто не повертають позичених їм коштів, аргу-

ментуючи це браком грошей у касі. У багатьох банках встановлено ліміт на видачу коштів — 200–1000 грн на день.

КОРОТКІ ГРОШІ

За умов виведення коштів з банківської системи та неможливості отримати їх із зовнішніх джерел фінінстанов намагаються привабити потенційних вкладників високими ставками, акціями та різноманітними програмами лояльності. Однією з найвиразніших тенденцій є залучення коштів на короткі (від місяця до трьох) та суперкороткі (від 7 до 14 днів) терміни. Такі програми, зокрема, пропонують Укrexимбанк (гривневий депозит «7 днів» під 14% річних, мінімальна сума вкладу — 5000 грн), банк «Київська Русь» (депозит «7 днів» у доларах або євро під 7% річних, мінімальна сума — 500 у. о.) тощо.

Деякі фінінстанови навіть вдаються до мережевого маркетингу, пропонуючи клієнтам привести друга й отримати бонусні відсотки.

ВПРИТУЛ

Так, наприклад, згідно з умовами акції «Дружба збагачує», якщо до VAB Банку за рекомендацією вкладника приходять нові клієнти (іх можна привести не більше двох), він отримує бонус (+0,25% річних).

Справді винахідливі банки донедавна пропонували продукт «два в одному» – депозит плюс інвестиції. Наприклад, поклавши \$10 тис. у БГ Банк на шість місяців під 9% річних, можна було отримати додатковий дохід – 30% суми зростання (або падіння) ціни на нафту на Нью-Йоркській товарній біржі. За інформацією аналітика компанії «Простобанк Консалтинг» Олександра Седих, такі програми пропонував також Банк Грузії. Але поки що обидві установи відмовилися від цього екзотичного способу залучення вкладників.

Попри маркетингові потуги фінінстанов, потенційні клієнти не поспішають довіряти їм свої кревні. Самі банкіри констатують кризу довіри до банківської системи, а соціологи із Research & Branding Group підрахували, що на початок року 45% громадян воліли тримати кошти у найліквіднішій формі: готівкою у шафах. Укладти депозитну угоду з банком, за даними дослідження, були готові лише 4% опитаних. За умов кризи ліквідності експерти радять вкладати гроші в державні фінінстанови.

ХТО БІЛЬШЕ

Максимальні депозитні ставки на сьогодні – 30% річних у гривні, 17% у доларах і 15% у euro. «Зараз ставки наблизені до захмарного рівня. Гадаю, вони знижуватимуться зі стабілізацією економічної ситуації та зростанням довіри до банківської системи», – каже Антон Тютюн, заступник голови правління ВАТ «БТА Банк» Україна. З ним солідарний і пан Седих, який вважає, що подальше зростання триватиме до осені й не перевищить 1–2% як за гривневими, так і за валютними вкладами. На думку начальника департаменту розробки продуктів роздрібного бізнесу VAB Банку Антона Шаперенкова, підвищення ставок можливе лише на короткі ресурси. За його словами, пропоновані банками ставки за депозитами уже перевищують відсотки за кредитами, що є у портфелях банків.

До відсотків, вищих за середньоринкові (20,37% річних в гривні, 12,06% – в доларах, 10,96% – в

евро), експерти радять ставитися обережно. «У період кризи залишається небагато джерел банківського доходу, тож навряд чи фінінстанова, що пропонує високі відсотки, зможе заробити. До того ж спокусливі пропозиції можуть свідчити про кризу ліквідності того чи іншого банку», – вважає Дмитро Мірошник, незалежний фінансовий консультант. Нагадаємо, що влітку високі відсотки пропонували Укрпромбанк, Надра та інші банки, в яких згодом НБУ ввів тимчасові адміністрації.

«Зараз найпривабливішими є валютні депозити (переважно в доларах США) на короткі терміни (від місяця до трьох), – каже Антон Тютюн. – Значну частку в пасивах банків становлять вклади з можливістю часткового зняття коштів без втрати нарахованих відсотків. Вибір

короткотермінових депозитів зумовлений бажанням вкладників захистити себе від проблем із ліквідністю банків, а вибір валюти – недовірою до національної грошової одиниці». А Олександр Седих найпопулярнішими називає «універсальні» депозити (з можливістю поповнення та досркового зняття), а також «суперкороткострокові» – на 7–14 днів під 13–14% річних.

Довготермінові вклади, за словами експертів, залишатимуться незапитаними, доки діятиме мораторій на досркове зняття коштів. До речі, в середині лютого голова Ради Нацбанку Петро Порошенко заявив про намір не поширювати дію мораторію на новоукладені депозитні договори. Але Асоціація українських банків цієї ініціативи не підтримала. ■

ТОЧКА ЗОРУ

ТЕТЯНА НАДТОЧІЙ
Директор департаменту роздрібного бізнесу
ВАТ «Ерсте Банк»

ТЕТЯНА НАДТОЧІЙ

Директор департаменту роздрібного бізнесу
ВАТ «Ерсте Банк»

В умовах економічної кризи вітчизняні компанії (зокрема, банки) мають труднощі із залученням ресурсів на зовнішніх ринках. Якщо не брати до уваги підтримку міжнародними банками дочірніми українськими, слід визнати, що внутрішній ринок є єдиним джерелом залучення ресурсів. У зв'язку з цим фінінстанови фокусуються на підвищенні депозитних ставок із пропозиції короткотермінових продуктів. Своєю чергою, клієнти віддають перевагу депозитам від 14 днів до 3 місяців із виплатою відсотків щомісяця, а також із можливістю поповнення й часткового зняття коштів.

ОЛЕНА КОШІЛЬ

Керівник відділу розвитку роздрібного бізнесу
ПроКредит Банку

Відкриття довготермінового вкладу дає вищу дохідність, але якщо клієнт планує покупку, то йому краще долучитися до короткострокової програми. Якщо є потреба мати постійний доступ до коштів або поповнювати рахунок, слід звернути увагу на накопичувальні або універсальні рахунки. Для запобігання подвійним втратам на конвертації валюта вкладу має бути та-кою, у якій запланована покупка. Слід також диференціювати депозитний портфель, розміщуючи вклади у різних валютах.

Холодна весна 2009-го

АВТОР: Василь Васютин
ФОТО: Віктор Суворов

Зеки відмовляються виходити на волю, бо там – криза

Наприкінці березня в Україні завершиться звільнення ув'язнених, які підпали під амністію. Вже звучать по-рівняння її наслідків з «холодним літом 1953-го», коли масовий вихід на волю арештантів спричинив небувалий спалах злочинності. Масштаби, щоправда, не ті, однак, зважаючи на кризу, цілком закономірно, що колишні зеки повернуться до криміналу. Виживати ж бо якось треба.

НЕБАЖАНА ВОЛЯ

Голова Департаменту з питань виконання покарань Василь Кошинець

постійно наголошує пресі, що амністію слід розглядати виключно як шанс на виправлення, прояв гуманності. Проте далеко не всі в'язні сприймають це так. Мало не сенсацією стало у лютому повідомлення про те, що п'ятеро з 19 жінок, яких мали звільнити зі Збаразької виправної колонії №63 на Тернопільщині, відмовилися виходити на волю. Водночас подібне вчинили 12 в'язнів на Одещині. Насправді ж такі випадки не поодинокі. Як повідомило **Тижню** джерело в управлінні з контролю за виконанням судових рішень цього департаменту, по країні є вже близько сотні відмов.

Болісна адаптація ув'язнених до нових умов призводить до появи «вічних зеків», котрі проводять у місцях позбавлення волі більшу частину свідомого життя. «Головною причиною цього є відсутність у нашій країні комплексної програми соціальної реабілітації колишніх ув'язнених, яка би передбачала консультації психологів, гарантоване надання можливостей для отримання роботи, житла і лікування», – вважає голова правління Української Гельсінської

спілки з прав людини, юрист Аркадій Бущенко.

Правоохоронці пояснюють, що основною причиною таких відмов є бажання ув'язнених залишити за собою своєрідну «заначку» на майбутнє. Скористатися амністією можна раз на десять років, а гарантії, що не потрапиш за грата вдруге, – жодної. Проте сьогодні до цього чинника додався ще один. Краще відсидіти кілька зайвих місяців на державному забезпеченні, аніж жити без роботи або й даху над головою. Нині міліціонери змушені констатувати: деякі їхні «клієнти» повертаються. Свідомо йдуть на злочин, щоби знову опинитися на нарах. Це стосується і тих, хто свого часу відсидів увесь термін, і вже амністованіх. Володимир Ярема, начальник Головного управління МВС у Києві, прогнозує, що навесні кількість злочинів у столиці може зрости на один-два відсотки, і заспокоює – таке сезонне коливання відповідає багаторічному досвіду. Впродовж 10 років у цих самих межах коливалося і число людей, які знову потрапляють у

Право на свободу

Хто потрапляє під амністію

Згідно з законом, від покарання звільняються особи, які вчинили злочини, що не є тяжкими, зокрема неповнолітні, жінки і чоловіки, котрі мають неповнолітніх дітей або дітей-інвалідів, вагітні жінки, люди похилого віку. Підлягають амністії також ветерани війни, інваліди, хворі на СНІД, відкриту форму туберкульозу та онкохворі, учасники ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС та особи, що потерпіли від Чорнобильської катастрофи. Під амністію не підпадають рецидивісти, засуджені за тяжкі особливо тяжкі злочини. Звільнити чи не звільнити – вирішує суд.

Востаннє Закон України «Про амністію» набрав чинності 26 грудня минулого року. Під неї підпадали близько 3,1 тис. людей, котрі відбували терміни в колоніях, і 8,8 тис. тих, хто був засуджений до покарання, не пов'язаного з позбавленням волі. Всього ж в установах виконання покарань перебувають 145,9 тис. в'язнів. Амністія не є чимось винятковим, у 1996 році їх узагалі провели три. Проте згодом парламент вирішив застосовувати її лише раз на рік.

КРИМІНАЛЬНА ДИНАМІКА

рік	кількість зареєстрованих злочинів
1998	575 982
1999	558 716
2000	567 800
2001	514 600
2002	450 661
2003	556 351
2004	520 105
2005	485 725
2006	420 900
2007	401 293
2008	384 424

За даними МВС

АМНІСТОВАНО

рік	кількість амністованіх, осіб
1998	33 000
1999	40 000
2000	11 000
2001	1200
2002	немає даних
2003	4600
2004	немає даних
2005	500
2006	1000
2007	2000
2008	3100

За даними відкритих джерел

колонії після амністування, – стверджують у Департаменті з питань виконання покарань. Проте аж ніяк не впевнені, що найближчим часом статистика не погрішить.

Відсутність роботи і грошей для багатьох колишніх зеків є одним із головних стимулів повернутися до «дармівщини» і практичного неробства за гратами. Адже якщо раніше функціонувала ціла інфраструктура в'язничного виробництва, орієнтована на тогочасні гіганти промисловості (її керівництво підприємств в обов'язковому порядку мало приймати на роботу ув'язнених після звільнення), то нині у тюрях роботи практично немає – фінансові проблеми в країні призвели до втрати замовлень, і зеки здебільшого байдикують. «Зважаючи на це, ризик зростання злочинності, й досить значий, існує», – стверджує пан Бущенко.

Очікувати повернення 1990-х, щоправда, не варто. Прогнозують збільшення крадіжок та інших злочинів, які передбачають невеликі терміни ув'язнення. Краще зро-

бити кілька «ходок», аніж «мотати на всю котушку» – така психологія «вічного зека». Типовий приклад – випадок, який стався минулого місяця на залізничному вокзалі Києва. 30-річний мешканець Харківської області лише три дні пробув на волі після амністії. Вихованець інтернату вже тричі потрапляв за грati за крадіжки, востаннє відсидів понад півтора року з призначених трьох. Одразу після виходу з колонії вирушив шукати щастя в столиці. Разом із двома друзями на вокзалі уkrav «мобільний» та гроші у студента. Коли нашого героя затримала міліція, зізнався – зробив це, щоб повернутися до в'язниці.

Картину злочинності можуть, однак, істотно зіпсувати колишні учасники бандитських «розборок» дев'яностих, – багато з них повиходить, відсидівши визначеній 10–15 років.

НА ЗОНИ ГОДУЮТЬ КРАЩЕ

Контролювати, чим і де займаються колишні в'язні, важко, попри існування Закону «Про адміністратив-

ний нагляд». Загалом у країні нараховується десятки тисяч екс-зеків, обов'язковий контроль над якими передбачає закон. Їх знімають з обліку тільки тоді, коли судимість погашена, на що може піти від 2 до 10 років.

Контроль різний. Під найжорсткіший підпадають ті, хто відбув покарання за особливо тяжкі й тяжкі злочини, засуджені двічі й більше разів за умисні злочини. Тобто ті, хто залишається небезпечним для оточення. Як саме здійснюватиметься нагляд, вирішують уже на місці, після того як людина повертається додому – вона зобов'язана реєструватися в міліції за місцем проживання. Проте чимало колишніх ув'язнених тільки на волі з'ясовують, що в них не залишилося даху над головою.

Їхнє життя регламентується кількома обмеженнями, які передбачає закон. Обов'язкове перебування вночі за місцем проживання у визначений термін. Заборона відвідування багатолюдних місць, від ринків до дискотек. Без дозволу міліції той, хто перебуває під нагля-

VIP-амністія

Для впливових злочинців зробили дірку в законі

АВТОР: Василь Васютин

Коли прости смертні не поспішають скористатися правом на досрочове звільнення, то чиновники, бізнесмени та їхні чада радо хапаються за такий шанс. І система легко їм його дає, навіть якщо на руках VIP-злочинців кров невинних жертв.

Жовтневий районний суд Дніпропетровська 20 січня амністував трьох підсудних: гендиректора ВАТ «Дніпрогаз» Ігоря Іванкова, його першого заступника Максима Сорокіна і головного інженера цього ВАТ Сергія Бачуріна, обвинувачених у вибуху газу в житловому будинку в Дніпропетровську 13 жовтня 2007 року. Це стало несподіванкою не тільки для родичів 23 загиблих і 400 потерпілих, але і для всієї України. Суд закрив кримінальну справу, порушену проти посадових осіб Дніпрогазу за статтею «Службова недбалість» (ч. 2 ст. 367 Кримінального кодексу України) згідно з Законом «Про амністію». Суд також ухвалив рішення розблоковувати рахунки Дніпрогазу й повернути 8,4 млн грн застави, які раніше підприємство внесло за підсудних. Суддя Жовтневого суду Володимир Пройда відзначив, що закон кваліфікує ч. 2 ст. 367 Кримінального кодексу України як злочин середньої тяжкості. Зважаючи на це, а також на те, що у підсудних є неповнолітні діти, суд визнав амністію доцільною.

Один із адвокатів потерпілих Дмитро Поповський заявив у суді, що новий Закон «Про амністію» не залишає йому в цьому

випадку юридичних підстав для оскарження. За його словами, ніхто не знав і не чекав, що з закону в редакції 2008 року буде вилучена норма, яка забороняє застосовувати амністію до осіб, унаслідок злочину яких загинули двоє або більше людей. Закони в редакції 2000, 2003, 2005, 2007 років цю норму містять. У лютому суд Станично-Луганського району закрив справу ѹ амністував 26-річного Володимира Федорова, зважаючи на його неповнолітніх дітей. 29 червня минулого року, перебуваючи в нетверезому стані за кермом «лек-суса», він узвірвався на пляж озера у Луганську й подавив відпочивальників. Були травмовані юнак і дві жінки. Анонімні джерела стверджують, Федоров є родичем упливового працівника місцевої прокуратури.

Луцький міський районний суд 23 січня звільнив за амністією двох синів судді Апеляційного суду Рівненської області, 17 і 23 років, які за рік до цього побили до смерті людину. Спочатку суд засудив молодшого сина судді до 4 років позбавлення волі, старшого – до 4 років і 6 місяців, а їх 23-річного товариша – до 4 років і 6 місяців позбавлення волі. Суд узяв до уваги, що молодший син судді в момент сконення злочину був неповнолітнім, старший має статус потерпілого внаслідок Чорнобильської катастрофи, а їх спільні виховує 2 малолітніх дітей. Тюремної баланди вони так і не скуштували.

■ дом, не має права виїхати за межі міста або району та щомісяця повинен відмічатися в міліції. Як виконуються ці вимоги – на совіті дільничного інспектора, в якого й так роботи не бракує.

«Я не завжди дотримувався всіх обмежень», – зізнається **Тижню** Валерій Козлов із Житомира. На волю він вийшов шість років тому, відсидів дев'ять років за завдані тяжкі тілесні ушкодження під час бійки. Повернувшись додому, застав могилу матері й чужих людей у своєму помешканні, які його вже переобладнали на крамницю. На спроби відвоювати житло отримував одну відповідь: будеш рипатися – назад повернешся у колонію. Відтак він змушений був мандрувати Україною з бригадою будівельників. Валерій дуже тішиться, що в період будівельного бума вдалося заробити якусь копійчину. «Зарах важче, – каже він, – але красти не піду».

Олексій Ш., із Броварів, якого випустили з колонії у січні, не приховує, що може повернутися до старого ремесла, – життя змушує. Після трирічної відсидки за квартирну крадіжку його не захотіла приймати родина брата. Гроші за роботу в колонії виплатили йому не всі, на волі знайти заробіток не вдалося, так-сяк перебивається у друзів або ж у київському притулку для безхатченків. Харчувався там само, відстоюючи по кілька годин у черзі за порцією. Він ностальгує: «На зоні нас годували краще». ■

ЗА ОКЕАНОМ

У США б'ють на сполох: тамтешні в'язні вже не вміщають усіх злочинців, унаслідок фінансової кризи на їхнє утримання бракує коштів. Проблему вирішують просто: раз немає чим годувати в'язнів – відпустити їх на волю добувати харч самостійно. Звісно, не всіх, а лише тих, хто сків незначні злочини. Очікують, що найближчим часом під амністію потраплять до 100 тис. правопорушників. У США відбувають покарання 2,3 млн людей. На утримання засуджених за гратаами країна витратила торік \$50 млрд. Україна на утримання в'язнів минулоріч направила 566,8 млн грн.

ХТО ДИВИТЬСЯ ТВ-РЕКЛАМУ?

ВДОМА Ж НІКОГО НЕМАЄ!

ПрессКом® ADVERTISING

Всеукраїнський IndoorVideo оператор
www.presscom.ua

з 26 березня

ІДЕАЛЬНИЙ КОМФОРТ
ТА ЯКІСТЬ ЗВУКУ!

ЛІНІЯ
ІСПАНСЬКОГО
КІНО

ЕКСКЛЮЗИВНИЙ
ПОКАЗ!
тільки у кінотеатрі
«УКРАЇНА»

Вартість квитків:

Червоний Зал	- 35 грн.,
6-22 ряд	- 40 грн.
Синій Зал	- 40 грн.

Знижки не надаються.
Детальніша інформація
по фільмах на нашому сайті:
www.kino-ukraina.com.ua

Наша адреса:

м. Київ, вул. Городецького, 5
Автовідповідачі: 279-6301, 279-6302
Бронювання та доставка квитків:

279-6750, 279-8232

www.kino-ukraina.com.ua

За інформацією стосовно подій,
сесій та знижок звертайтесь
до адміністратора кінотеатру
телефон: 279-6701

У пошуках альма-матер

ФОТО: РНЛ

АВТОРИ: Інна Завгородня,
Ганна Зензіна,
Валерія Почки

Тиждень
досліджував, на що
може орієнтуватися
український абітурієнт,
вибираючи виш

Щойно закінчилася реєстрація для участі у зовнішньому незалежному оцінюванні, яке проходить у травні – червні. Саме час визначається, до якого вишу вступати. А для цього варто прислухатися не лише до реклами і порад знайомих, а й до різноманітних рейтингів. Ось тільки одна біда: у міжнародних рейтингах українські виши не фігурують, а вітчизняна офіційна система рейтингування недієздатна.

МІЖНАРОДНІ РЕЙТИНГИ

В усьому світі рейтингові дослідження університетів – дієвий механізм зовнішнього оцінювання якості вищої освіти. Винайдено його порівняно недавно: перший у світі рейтинг вишив опублікував американський журнал U.S. News & World Report 1983 року. В сучасних міжнародних університетських рейтингах, з-поміж яких найавторитетнішими вважають рейтинги Інституту вищої освіти Шанхайського університету (SJTU) і газети Times (THES-QS), домінують переважно американські й британські виши, а незмінним лідером залишається Гарвард. Українські виши до цих рейтингів не потрапили.

«Не думаю, що це пов’язано з тим, що в нас мало досягнень, – уповнений директор департаменту вищої освіти Міністерства освіти і науки України Ярослав Болюбаш. – У нас чимало досягнень у багатьох навчальних закладах. Проте ми ще не увійшли до світової спільноти не лише економічно, а й психологочно – спільнота нас ще не знає.

Потрібно, щоб наші виши масово вступали до різних європейських асоціацій, були партнерами іноземних вишив, активніше представляли себе у міжнародних проектах. Не слід сприймати ці рейтинги як трагедію. У нас значно зросла кількість іноземних студентів порівняно з Радянським Союзом – цього року в Україні навчаються 43 тис. іноземців. На наших програмістів, фізиків, хіміків, інженерів є попит за кордоном, тому що у нас серйозна підготовка. Просто нам бракує реклами».

Саме завдяки активності на частину українських вишив таки звернула увагу іспанська лабораторія Cybermetrics, що раз на півроку розробляє ранжирування мережевої присутності ВНЗ Webometrics Ranking of World Universities. Цей рейтинг формується за критеріями наповнюваності, підтримки та популярності університетських інтернет-сайтів і має на меті не так оцінювати виши, як стимулювати їхню віртуальну діяльність і відкриття широкого доступу до наукових розробок. Прикметно, що з-поміж 6 тис. вишив, які увійшли до цього рейтингу, аж 19 українських. Лабораторія подає також власний рейтинг суто українських вишив **ІДІВ. таблицю**.

70-те місце в шанхайському і 183-тє в британському рейтингах не задовільнили амбіцій російського вишу №1 Московського державного університету ім. Михайла Ломоносова. У лютому Москва презентувала перший власний рейтинг 500 ВНЗ із 70 країн світу, розроблений незалежною агенцією «РейтОР», у якому МДУ ім. Михайла Ломоносова був уже п’ятим. До топ-500 російського варіанта загальносвітового рейтингу вишив потрапили й п’ять українських – з Харкова, Донецька та Криму.

Про наміри створити власну міжнародну класифікацію університетів заявила наприкінці минулого року і Європейська комісія.

«РЕЙТИНГ – ЦЕ ПРОЦЕСС»

Рейтинги будуються на велими відносних оціночних судженнях, але така ж їхня природа. Питання

ВПРИТУЛ |

тільки в тому, чий оцінці довіряти: роботодавців, викладачів, журналістів, студентів чи знайомих? Критеріями для шанхайського рейтингу є наявність у вищі випускників або працівників-лауреатів Нобелівської та інших престижних премій, публікації у журналах Nature та Science, індекс цитування та розмір університету. Британці проводять опитування викладачів, студентів та працівників, звертають увагу на індекс цитування і привабливість для іноzemних студентів.

Презентований восени рейтинг вищих навчальних закладів України «Компас» **Ідив. таблицю**, складений Київським міжнародним інститутом соціології на замовлення компанії «СКМ» та добroчинного фонду «Розвиток України», ґрунтуючись на оцінках випускників та роботодавців і мав продемонструвати їхній «рівень задоволеності вищою освітою». Для ранжирування 228 українських вишів було опитано понад тисячу працівників і півтори тисячі випускників.

Профільне міністерство теж по-своєму оцінює виши, проте оприлюднити власні розвідки не поспішає.

«Результатів торішніх рейтингів Міносвіти не опублікувало з багатьох причин, — пояснив **Тижню** В'ячеслав Ямковий, завідувач сектором моніторингу вищої освіти Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України. — Головна полягає в тому, що ВНЗ не звикли подавати точну інформацію щодо кількості студентів, результатів освітніх процесів. У зв'язку з цим з'являються «викиди», неправдива інформація, що робить систему рейтингових індикаторів недостовірною. Часто інформація не відповідає реальним результатам діяльності вищих навчальних закладів, їхньому потенціалу».

Проте цього року Міносвіти все ж обіцяє потішити абітурієнтів рейтингом вишив, що з'явиться на офіційному сайті міністерства, ймовірно, наприкінці березня. Оцінюватимуться передусім міжнародна інтеграція та науково-педагогічний потенціал вишів, зокрема кількість професорів, докторів, кандидатів, доцентів. Приймуть до уваги і забезпечення студентів гуртожитками, навчальними площами, обладнанням і бібліотеками. «Ці критерії

СТАТИСТИКА

В Україні 353 виши, з яких 240 – державної та комунальної власності, 113 – приватні. Загальна кількість студентів – 2364,5 тис.

Дані Міністерства освіти і науки України

формують престиж будь-якого вищого навчального закладу. Проте щодо рейтингу престижності університетів об'єктивної інформації, звісно, ніхто не дасть, – запевняє В'ячеслав Андрійович. — Ми маємо розуміти рейтинг як процес, а не як явище».

РЕЙТИНГОМ ПО АДМІНІСТРАЦІЇ

А доки міністерство збирається із силами, власний рейтинг київських вишів вже опублікували студенти. Аналітики Студентської ради Києва вдруге поспіль дослідили, наскільки внутрішня система того чи іншого університету працює безпосередньо на студента, а не на викладачів чи адміністрацію. На відміну від офіційних рейтингів, в проекті «Найбільш студентський ВНЗ Києва» **Ідив. таблицю** враховувалися

міжнародний джазовий фестиваль

організатор

генеральний партнер

expensive projects

УНІВЕРСАЛЬНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ

БАНК КАМБІО

пригощає

ПАНОРАМА
JAZZ, WINE & CIGARS

медіапартнери

генеральний радіопартнер

партнери

YAMAHA

джаз клуб

замовлення квитків

501-25-20, 501-25-28, 660

www.dodj.com.ua www.icmg.ru

01.04 ресторан «панорама» 19.00

володарка премії paul mccartney

«найкраще виконання yesterday»

tatyana boyeva & play.boyev.band (україна)

07.04 ресторан «панорама» 19.00

феноменальний голос! італійський «bobby mcferrin»

boris savoldelli

08.04 театр оперети 17.00

фінал міжнародного конкурсу Do#Dж'юніор'9

трио олексія bogoliubova (україна, ізраїль)

гурт soundcheck (польща)

boris savoldelli (італія)

08.04 клуб «44» 23.30

jam session

the maneken feat. young blood & sax (україна)

11.04 мцм 19.30

groove №1 funk №1 band №1

the earth wind and fire

experience featuring

the al mckay allstars (сша)

такі критерії, як ефективність діяльності студентських рад, реалізація базових прав студентів та незалежність студентських ЗМІ. Останній критерій брався до уваги, вочевидь, з огляду на те, що право висловлювати свою думку є основою для будь-якого оцінювання і рейтингування.

Студентське опитування засвідчило, що київські виші все ще не можна назвати територією свободи і самоврядування, якими традиційно є західні альма-матер. «У Київській школі економіки опитування поміж студентів проводяться кілька разів на рік, — каже ініціатор рейтингу Єгор Самусенко. — Якщо викладач, незалежно від вченого ступеня, отримує негативні відгуки, йому скороочують години викладання або навіть відсторонюють від викладацької діяльності». Проте у більшості українських університетів немає системи оцінювання студентами якості викладання — вони практично не в змозі змінити викладача, якщо той провокує студентів на конфлікти чи об'єктивно не знає свого предмета на достатньому рівні. Загалом, за даними опитування, лише 9% студентських рад реально впливають на якість освіти.

ПРЕСТИЖ ТА ІНШІ ЕФЕМЕРІЇ

Мати майбутнього студента Микити Ірина Мазаренко залюбки ознайомилася б із рейтингами вишів — і студентськими, і дорослими — хоч і вважає, що люди як обирали університети для своїх дітей без знання рейтингів та статистик, так і робитимуть це надалі. Ірина радила своєму синові вступати туди, куди підказували знайомі, діти яких уже стали студентами. Утім, хіба це не те саме рейтингування шляхом мікроопитування? Микита зробив вибір, користуючись інтернетом і довідником ВНЗ для абітурієнтів, — обрав професію звукорежисера, а вже потім шукав у мережі та довіднику університет, що може запропонувати йому таку спеціальність. Подаватиме документи до Київського національного університету театру, кіно і телебачення ім. Івана Карпенка-Карого. Ірина ж хотіла, щоб син пішов до Інституту міжнародних відносин КНУ ім. Тараса Шевченка або в КПІ, — це, на її думку, престижніше. А насправді? «Рейтинги, в принципі, потрібні, — погоджується

Ірина, — але де гарантія, що вони правдиві? Ми ж не знаємо, які дані подають навчальні заклади задля підняття свого престижу і чи виправдовують випускники престиж свого вищого навчального закладу перед роботодавцем».

«Традиційно вважається, що рейтинг потрібен людям для того, щоб вирішити, куди ліпше віддати свою дитину на навчання, — вважає Юрій Богачков, завідувач від-

ділу Дослідження і проектування навчального середовища Інституту інформаційних технологій і засобів навчання АПН України. — Але те, що підходить одному, може не відповідати другого. Людина в будь-якому разі обирає за власними вимогами виш, що не лише задовільнить потребу отримання спеціальності, а й буде зручним за місцем розташування або прийнятним за вартістю навчання». ■

«Компас»

Рейтинг українських вишів за оцінками випускників і роботодавців*

1	Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого (Харків)
2	Національний університет «Києво-Могилянська академія». Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»
3	Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана. Київський національний університет внутрішніх справ. Київський національний університет будівництва і архітектури
4	Київський національний торговельно-економічний університет
5	Донецький національний технічний університет
6	Національний гірничий університет України (Дніпропетровськ)

*За правилами рейтингу на одному місці можуть бути кілька вишів

Webometrics

Рейтинг присутності українських вишів в інтернеті

1	Київський національний університет ім. Тараса Шевченка
2	Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»
3	Донецький національний технічний університет
4	Львівський національний університет ім. Івана Франка
5	Харківський національний університет ім. Василя Каразіна
6	Національний університет «Києво-Могилянська академія»
7	Національний авіаційний університет (Київ)
8	Український католицький університет (Львів)
9	Національний університет біоресурсів і природокористування України (Київ)
10	Львівський медичний університет

«Найбільш студентський ВНЗ Києва»

Рейтинг, розроблений Студентською радою столиці

1	місце вакантне
2	Університет економіки та права «КРОК»
3	Національний університет «Києво-Могилянська академія»
4	Київський національний університет ім. Тараса Шевченка
5	Українська академія бізнесу та підприємництва
6	Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»
7	Національний університет біоресурсів і природокористування України
8	Європейський університет
9	Національний медичний університет ім. Олександра Богомольця
10	Академія муніципального управління

З повними рейтингами вишів можна ознайомитися на сайті it.net.ua

НАЙКРАЩЕ ОСВІТИ в Британській

IV щорічна виставка

3 квітня 2009 р.
Дніпропетровськ

Виставкова зала
Центральної бібліотеки
(вул.Леніна, 23)

11:00 - 17:00

4 квітня 2009 р.
Київ

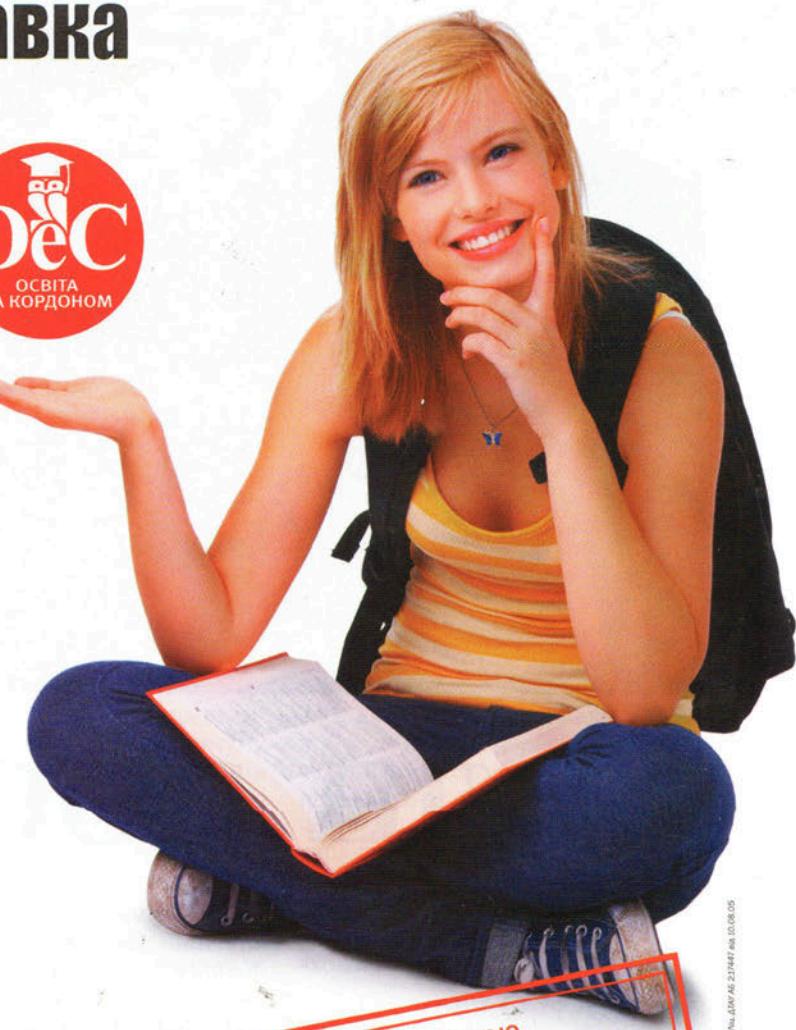
готель "Прем'єр Палац"
(бул. Т. Шевченка /
вул. Пушкінська, 5-7 / 29)

12:00 - 18:00

Серед учасників виставки
краші навчальні
заклади Великобританії

На виставці будуть представлені:

- канікулярні програми
- мовні курси
- елітні приватні школи
- підготовка до вступу в університети
- вищі навчальні заклади (BVA, MBA)
- літні спортивні табори **NEW!**

За додатковою
інформацією звертайтеся до
ОСВІТНЬОЇ АГЕНЦІЇ "ДЕК":
Бул. Підвосоцького, 16
Київ, 01014
Тел./факс (044)3907624,
Email: ukr@dec-edu.com
WWW.DEC-EDU.COM

Foto: ADKU Ad 27/7447 Ad 10.06.05

За підтримки

Освітній партнер

Спортивний партнер

Генеральний
Інтернет-партнер

Перший інформаційний
партнер

Офіційний
радіо-партнер

Медіа

WHAT'S ON

БОЛЬШАЯ
ПРОГУЛКА

Business Spotlight

ФОТО: REUTERS

Вода або війна!

АВТОР: Роман Вірний

Заради Н₂O уже сьогодні багато країн готові вступити в збройний конфлікт

«Якщо війни цього століття ведуться за нафту, війни наступного століття точитимуться за... воду!» — саме таку заяву зробив ще далекого 1995 року Ісмаїл Серагелдін, віце-президент Світового банку. Вона облетіла майже всі видання світу і на сьогодні залишається актуальну. Людство зможе прожити без газу, нафти чи вугілля, а ось без

води життя неможливе. Три основні причини «водної» кризи — вичерпання джерел питної води, несправедливий доступ до водних джерел і корпоративний контроль над водними запасами. Саме вони разом із кліматичними змінами є головною загрозою виживанню людства.

За даними ЮНЕП (Програма ООН з навколошнього середовища), вже у 2010 р. 60% населення Землі відчуватиме дефіцит питної води. А у 2025-му дві третини населення світу житимуть у регіонах, бідних на воду. Причому такими стануть і регіони, які раніше вважали цілком благополучними. Першими у цьому списку є Сполучені Штати. Генеральний секретар ООН Пан Гі Мун побоюється, що конкуренція за питну воду може перерости в насильство. Та насправді війни за воду ведуться вже давно.

ІМІДЖ – НІЩО, СПРАГА – ВСЕ!

Брак води частково пов’язаний із тим, що водні ресурси розподілені нерівномірно: 700 млн осіб у 43 країнах мають доступ до водних ресурсів, які не задовольняють мінімальних потреб людини. Тільки у Північному Китаї води не вистачає 538 млн осіб. Мінімальна потреба води на добу для людини (не лише для пиття, а й для інших процедур) — 20 л, але 1,1 млрд землян можуть використовувати лише 5 л на добу. Проблему ускладнює те, що кількість населення Землі зростає, а доступ до питної води обмежується.

За останні півстоліття, згідно з підрахунками науковців, вже стались 37 сутичок між державами за питну воду. Щоправда, за цей час було підписано понад 200 міждержавних угод про використання водних ресурсів. Це й не дивно: 90% на-

ВПРИТУЛ

селення земної кулі живе в країнах, змушених ділити водні ресурси із сусідами. Ізраїль, Йорданія та Палестинська, наприклад, залежать від річки Йордан. Зараз її основний стік контролюють ізраїльянини, які обмежили відбір палестинцями води з цієї річки. У 2006 році тоді ще міністр внутрішніх справ Великої Британії Джон Рейд назвав воду однією з ключових складових арабсько-ізраїльського конфлікту. Глобальне потепління може привести до зменшення водних ресурсів Йордану і, відповідно, загострення конфлікту в регіоні.

Планы Туреччини збудувати дамбу на річці Евфрат ледь не стали причиною війни із Сирією у 1998 році. Зараз Сирія звинувачує Туреччину в свідомих маніпуляціях з водними ресурсами, адже спроби останньої звести греблі на річках Тигр і Евфрат можуть привести до зневоднення Сирії та Іраку. За оцінками американських аналітиків, не забаром може виникнути й серйозний конфлікт між Єгиптом, Ефіопією та Суданом за використання вод Нілу. Вони припускають, що країни не дотримуватимуться домовленостей про пропорційне використання водних ресурсів, і це може породити воєнний конфлікт.

Води річки Брахмапутра вже були каменем спотикання між Індією та Китаєм. Ситуація знову загострилася, коли китайці запропонували спрямувати річку в інше русло. В Африці Ангола, Ботсвана і Намібія сперечаються щодо водного басейну річки Окаванго. Конфлікт набирає обертів, оскільки Намібія

заявила про плани будувати 300-кілометровий акведук, що може спустошити дельту річки.

Понад рік тому з'явилися перші ознаки майбутньої війни за воду в Центральній Азії. На саміті Шанхайської організації співробітництва президент Узбекистану Іслам Карімов звинуватив деякі країни регіону в тому, що вони занадто захоплюються будівництвом гідроелектростанцій (ГЕС) на прикордонних річках, і заявив про необхідність «розумного використання водноенергетичних ресурсів у регіоні Центральної Азії». Карімов мав на увазі Таджикистан, який виношує плани будівництва серії ГЕС на річках Вахш і Пяндж, що утворюють при злитті головну річку Центральної Азії Амудар'ю, а також на річці Зеравшан — притоці Амудар'ї.

Зрештою Таджикистан розірвав угоду з російською компанією «РУСАЛ» про будівництво Рогунської ГЕС у долині річки Вахш. Офіційною причиною розриву назвали небажання «РУСАЛА» добудувати греблю на 40–50 м. Голова стратегічного центру при президенті Таджикистану Сайфулло Сафаров прямо заявив, що «РУСАЛ» діяв за вказівкою ззовні, а саме «під впливом Узбекистану хотів до мінімуму звести ефективність Рогунської ГЕС». Збільшивши висоту греблі Рогунської ГЕС, Таджикистан отримує можливість накопичувати у водосховищі додатково близько трьох кубічних кілометрів води, що приблизно дорівнює середньому стоку річки Вахш за 50 днів. Залишити ж

зрошувані землі нижче за течією без води хоча б на три дні — означає знищити врожай стратегічно важливих для Узбекистану культур, насамперед бавовни.

МАЙБУТНІЙ ФРОНТ — США

Проблеми спільноговикористання водних ресурсів є і в Північній Америці. Зокрема, зростає занепокоєння навколо майбутнього використання Великих Озер, рівень води в яких безперервно знижується, а сама вода забруднюється. Протести Канади Вашингтон ігнорує. Подібні проблеми назрівають на кордоні між США та Мексикою, де не можуть поділити води Ріо-Гранде.

Вода стала ключовим елементом стратегічної безпеки США. Ерік Петерсон, директор Глобального стратегічного інституту у Вашингтоні, заявив, що США мають надати воді найвищий пріоритет у міжнародній політиці. «По-перше, в наших національних інтересах бачити стабільність, безпеку та економічний розвиток у головних регіонах світу, а вода — це найважливіший фактор для всього кола питань», — заявив Петерсон.

Кожна країна залюбки була б «хазяїном» крана, звідки тече вода. Та є лише чотири держави, які можуть стати безперечними постачальниками питної води: Росія, Канада, США і Данія. Вони володіють найбільшими територіями в Арктиці й контролюють арктичні акваторії, де лежать мільйони кубічних кілометрів чистої питної води. У Данії є величезний острів, зайнятий льодовиками, — Гренландія. ■

БОРОТЬБА ЗА КРАПЛЮ

Країни, що сперечаються за воду

США, КАНАДА — Великі Озера (Верхнє, Гурон, Мічиган, Ері, Онтаріо)
Рівень води безперервно зникається, вода забруднюється — США не звертають уваги на скарги Канади

США, МЕКСИКА — р. Ріо-Гранде
Країни не можуть поділити водні ресурси

ТУРЕЧЧИНА, СИРІЯ, ІРАК — р. Евфрат, р. Тигр
Планы Туреччини звести греблі на річках можуть зневоднити Сирію та Ірак

КАЗАХСТАН, ТАДЖИКИСТАН, УЗБЕКИСТАН — р. Амудар'я
Збільшення висоти греблі Рогунської ГЕС дає Таджикистану можливість бути «хазяїном» води

КИТАЙ, ІНДІЯ — р. Брахмапутра
Китайці запропонували спрямувати річку в інше русло

ЄГИПЕТ, ЕФІОПІЯ, СУДАН — р. Ніл
Недотримання домовленостей про пропорційне використання водних ресурсів

АНГОЛА, БОТСВАНА, НАМІБІЯ — р. Окаванго
Намібія хоче будувати 300-кілометровий акведук, що може спустошити дельту річки

Юний френд жахливої пані

Радянське «бароко» –
універмаг «Дніпро»

АВТОР: Андрій Кокотюха
ФОТО: Анатолій Белов

Місто Славутич – анклав Київської області у лісах Чернігівщини, що виник внаслідок катастрофи на Чорнобильській АЕС – виглядає не депресивно, а досить молodo

Pадіо передає прогноз погоди, який майже збігається з пейзажем за вікном нашого автомобіля: плюсова температура, весна. Але щойно проминули знак, що ласково запрошуєвав до партизанського краю, побачили по обидва боки траси засніжені ліси і поля. Ми – в найменш заселеній частині українського Полісся, на території Чернігівщини. А прямуємо в Славутич, наймолодше українське місто.

НАРОДЖЕНЕ АВАРІЄЮ

На тому місці, де воно розташоване зараз – тобто за 50 км від Чорнобильської АЕС – ніколи не було навіть хутора. Та раптом рвонула атомна станція, для ліквідації наслідків аварії потрібні були фахівці, причому багато, і жити їм передбачалося компактно, не далі як за 40 км від Зони. Тому рішення будувати не робітниче селище, а одразу місто з усією інфраструктурою керівництво тодішнього СРСР прийняло вже через півроку після чорнобильського лиха.

Перші мешканці нового міста отримали ордери на заселення квартир у березні 1988 року. Всі знають смаки радянських зодчих, і не можна сказати, що Славутич відрізняється аж надто оригінальною архітектурою. Але так само помилкою буде заявити: це місто подібне до будь-якого спального району і є прикладом забудови зразка агонії Радянського Союзу. До процесу містобудівництва цього разу підійшли напрочуд творчо.

ЕСТОНІЯ – КВАРТАЛ МРІЙ

«Давайте я покажу вам все», – пропонує новий знайомий, місцевий підприємець Юрій Єгоренко.

Таке ширче бажання все ж дає надію на можливість побачити щось оригінальне. Бо якби тут, у Славутичі, справді вулиця, приміром, Енергетиків межувала з проспектом Атомників, і все це купно нагадувало легендарну «Третю вулицю будівельників», наш новий знайомий навряд чи захотів би хвалитися такою бальзиною.

Та вже за кілька хвилин прогнози поступаються місцем дійсно цікавій реальності. Стартувавши на машині Юрія від ресторану «Таллін», опиня-

емся в справжній, хоч і маленький Естонії. Це – Таллінський квартал, чи не найпрестижніший житловий масив Славутича. Котеджі на дві квартири стоять акуратними рядами, мало не на кожному даху – антенасателітка, і всюди дуже тихо. Та-а-аак, одразу перехотілося кудись поспішати, аби відчути себе автентичним некванним героєм анекdotів про естонців.

«Влітку тут котеджі в зелені потопають, повітря чисте, – пояснює Юрій. – Ось по цій алеї я гуляю з дітьми. Зверніть увагу: дитячі майданчики тут скрізь, це було спроектовано від самого початку».

Для Славутича характерний не-звичайно високий рівень народжуваності. Тут впроваджується програма UNICEF «Славутич – територія, сприятлива для дитини».

Крім того, що мешканці нового міста отримували зручне житло – або пів одноповерхового котеджу з окремим входом, або квартиру в багатоповерхівці, де б на сходовому майданчику сусідили лише по дві квартири. В ці житла безперебійно надходила гаряча та холодна вода – не те, що в більшості малих містечок України! – а також справно працювала каналізація. І найцікавіше: вже тоді у кожній квартирі люди мали кабельне телебачення, аж кілька програм.

Не стримуюся, цікавлюся в Юрія, що ж там за кабель такий був? Тут до розмови долучився ще один корінний славутянин – Сергій Чесноков.

«Ось рахуйте, – почав він загинати пальці, – три програми, загальні для всіх у СРСР. Потім ще білоруський канал, адже Білорусь тут недалеко. Ще російські регіональні плюс київське обласне телемовлення. В сумі з десяток і набігalo. Звісно, зараз їх набагато більше. Але зверніть увагу: за вікном щебетала весна далекого 1988 року!»

А ще тепер кожна квартира підключена до мережі, інтернет-послуги надають кілька провайдерів.

Помандрувавши Таллінським кварталом, сідаємо в машину і за якихось п'ять хвилин опіняємося зовсім у іншому світі – на Кавказі.

НЕ ФОНТАН

Бакинський квартал впадає в око на самперед архітектурою та оздобленням: модерновий варіант старого Баку, бачений мною на листівках та в кіно. Камінь, який постачали на фун-

даменти Бакинського кварталу, спеціально возили з... Вірменії. Славутич складається з 13-ти кварталів, кожен із яких має власну архітектуру і, відповідно, атмосферу. Місто зводили будівельники з восьми тоді ще союз-

нати на декоративний монумент, та-кий собі символ кварталу, місцеві жителі заявили протест: нехай собі буде як є. Адже діти звикли там грatisь, а їхні батьки – прогулюватися докола... Так і залишили.

Нове місто заселяли переважно молоддю. В народжуваності нема кривої – лише пряма, що веде вгору

них республік – Росії, України, Грузії, Вірменії, Азербайджану, Латвії, Естонії, Литви. Така була політика «дружби народів»: на Кавказі, як відомо, вона не дуже спрацювала, а ось тут, у Славутичі, цілком.

– Щоправда, якість будування могла б бути крашою, – зітхає Юрій Єгоренко. – Бригада будівельників виявилася не надто сумлінною. Доводилося потім до цих будинків людям ще рук докладати.

– Зате, – вставляє Сергій Чесноков, – тут у зонах відпочинку кавказці проектували спеціальні місця для смаження шашликів – так звані мангаліні.

Між Бакинським і Тбіліським кварталами можна побачити фонтан, у центрі якого височить грузинський витязь із бронзи. Фонтан унікальний, бо за 21 рік жодного разу не запрацював. Через якість технічні прорахунки воду до нього не підключили. Але коли цей фонтан вирішили переоблад-

нити на декоративний монумент, та-кий собі символ кварталу, місцеві жителі заявили протест: нехай собі буде як є. Адже діти звикли там грatisь, а їхні батьки – прогулюватися докола... Так і залишили.

СУПЕРМАРКЕТИ У ПЕРЕВДЯГАЛЬНЯХ

Сергій Чесноков – росіянин, приїхав у Славутич із Воронежа. Тут і залишився жити – привабила тиша, комфортні умови для побуту. Очевидно, не він один отримує від цього задоволення: кидаючи виклик загальному спаду народжуваності по Україні, Славутич звітует своїм гостям стабільною демографічною ситуацією. В народжуваності тут нема кривої – лише пряма, що веде вгору. Нове місто заселяли переважно молоддю, середній вік якої тепер – усього 35 років.

«Не тікають?» – цікавлюся. «Для чого? – дивується Юрій Єгорен-

Біля стадіону тягне на вибрики

Патвійський квартал не пасе: залих з демографії

ко. — У Славутичі — філіали найкращих київських та чернігівських вишів, зокрема, Національного технічного університету України «КПІ», Університету імені Тараса Шевченка. Ми не відчуваємо тут жодного інформаційного вакууму. Та й зарплати майже на рівні київських».

Справді, Славутич має статус особливої економічної зони, а всі, хто живе і працює в місті, отримують певні бонуси. Після офіційного закриття Чорнобильської АЕС кількість працівників там скоротили, і більшість колишніх її обслуговувачів-atomників пройшли перенавчання. Ось тоді, нарешті, мешканці міста відчули, як сильно залежить їхній добробут від ЧАЕС. Та, не бажаючи аж надто узaleжнююватися від «пані Атомної станції», славу-

тяни, як кажуть, ввімкнули мозок. Спільно з експертами США і Європейського союзу вони підготували План дій, у якому накреслили шляхи вирішення соціальних проблем робітників Чорнобильської атомної та міста у зв'язку із закриттям ЧАЕС.

Яскравий приклад реформування по-місцевому — супермаркети: продуктовий, будівельний та інші, зручно розташовані біля залізничної станції. Раніше в цих величезних приміщеннях діяли санітарні пропускники. Вийшовши з квартири, мешканець Славутича, який працював на станції, мусив по дорозі на роботу кілька разів перевдягнутися, пройшовши санітарну обробку. Так само — дорогою назад. Таким чином, за робочий день людина переодягалася аж 16 разів! Розповідаючи це, Сергій Чесноков жартує: «Вдома вже й штани скидати не хотілося!».

ТЕРТОРИЯ ФЕСТИВАЛІВ

Чомусь вважалося, що атомникам бракує в житті свят. Тож Славутич із середини 1990-х років став епіцентром проведення найрізноманітніших масштабних мистецьких акцій. Коли почав моніторити знайомих, так чи інакше причетних до українського фестивального руху, виявив: майже кожен хоча б раз, та й фестивалів тут або навіть організував щось для славутян. Причому більшість цих імпрез одразу мали міжнародний статус — вочевидь, завдяки тому, що поблизу Росія й Білорусь, і щоб приїхати звідти — не треба віз.

На території Славутича співали все: від авторської пісні до рок-музики, а також гули фестивалі акторської майстерності, кіно, дитячої творчості, телебачення та преси. Якщо перелічувати всіх зірок та мегазірок, які перебували у місті хоча б за останні десять років, доведеться виписувати окремий пантеон, щось на кшталт «Алеї зірок». Проте один візит славутяни, як і всі культурні українці, пам'ятають особливо.

Якось навесні сюди приїхала Параскевія Каас. Мадемузель Блюз перебувала в ті часи на вершині популярності, тож забезпечення приїзду виконавиці такого класу коштувало чималих грошей. Та за організацію взявся відомий у 1990-х роках незалежний режисер-постановник масових дійств, а нині — міністр культури України Василь Вовкун. Шоу «Україна. Весна. Славутич», яке відбулося в травні 1995-го, Василь Володимирович сьогодні згадує як один із найбільш успішних проектів за свою режисерську кар'єру.

Крім культури естрадної, оскільки тут багато молоді, у славутян цінується фізична: діє 6 спортивних комплексів, 12 басейнів, великий міський стадіон, яхт-клуб. Традиційними є змагання з футболу, художньої гімнастики, шахів та пожежно-прикладних видів спорту.

ТРИЧІ ВІДКРИТА КНИГАРНЯ

Віднедавна в Славутичі відкрилася велика книгарня. Це стало приводом для мене і ще кількох письменників поїхати туди. Як виявилося, попри безперебійне фестивалення, в Славутичі давно вже нема де купити актуальну книгу.

«Телевізор дивитися неможливо! — не скажиться, а заявляє Тетяна Іванівна, славутянка, яка прийшла до книгарні разом із півсотнею інших місцевих книголюбів. — У різних телешоу тільки нагнітають. Ми побоюємося, що нас позбавлять чорнобильських пільг і грошових надбавок. Наче поки що платять вчасно, але все одно — про кризу з телевізора чути набридло! Отже, читання — розумна альтернатива телевізійній жуйці».

Місцеві жителі розповіли цікаву річ: виявляється, цю книгарню вже нещодавно офіційно відкривали. І, мабуть, відкриватимуть ще раз — спеціально для мера, бо він не зміг прийти ні тоді, ні зараз. Ну, люблять же в Славутичі різні свята відродження духу — нехай буде ще одна Імпреза нововідкриття. ■

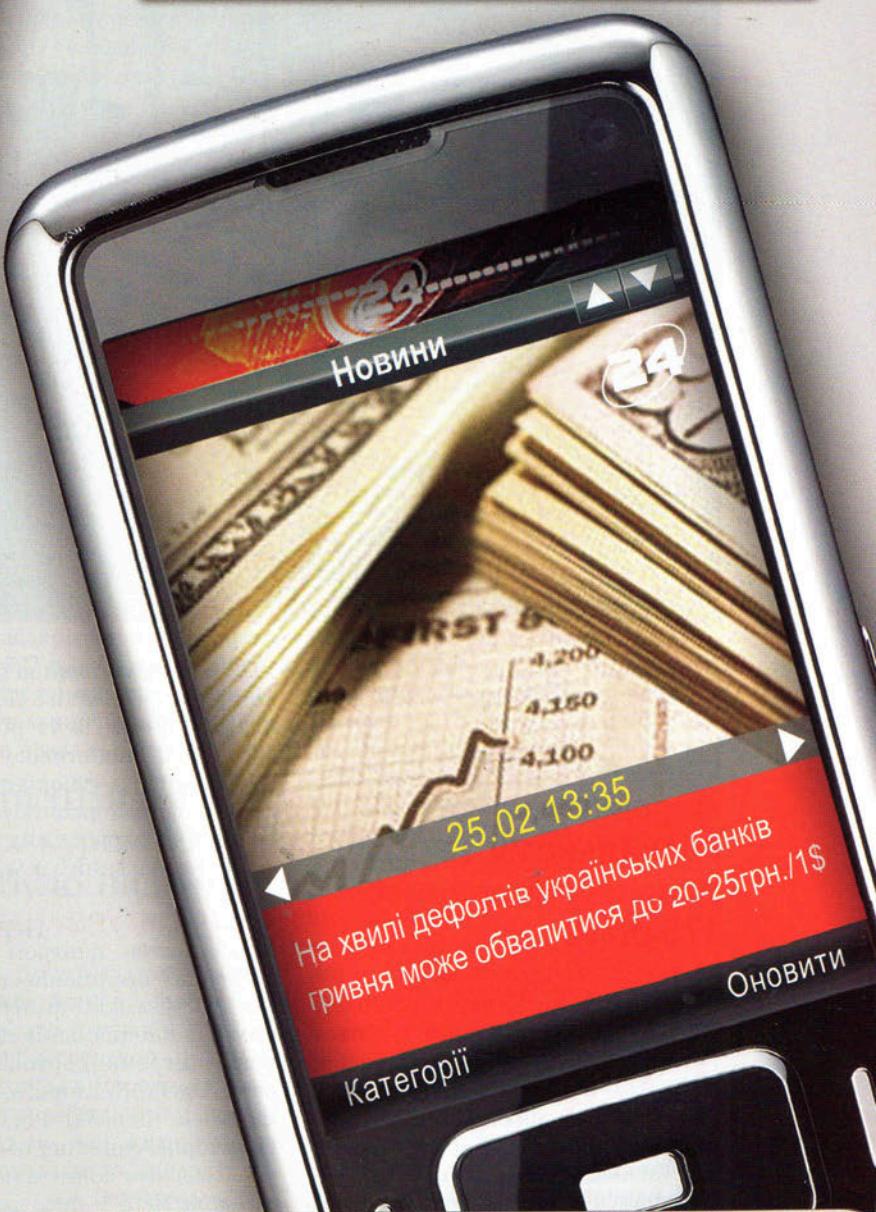
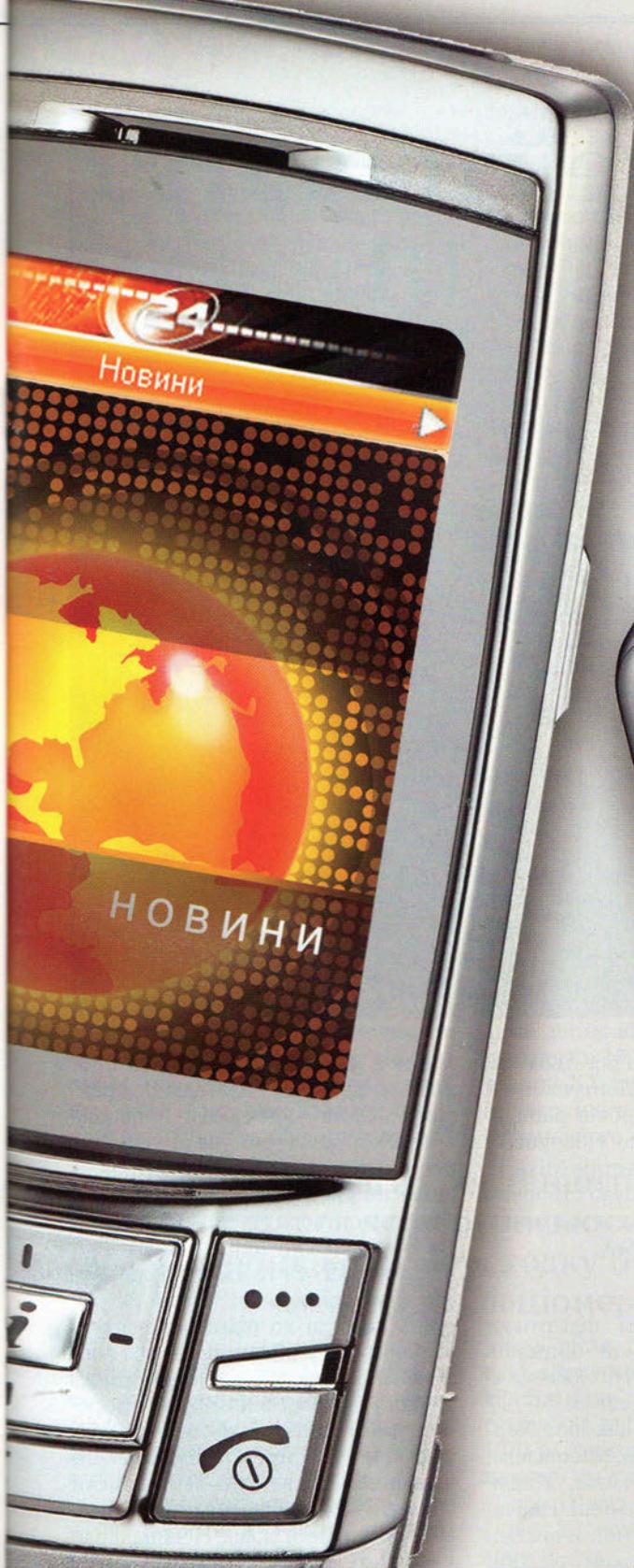
Навіть центральна площа ще не обросла деревами і церквами

текстове повідомлення

ЗАХОДЬ НА
mobile.24tv.com.ua
і встановлюй
БЕЗКОШТОВНО

ДИВИСЬ НОВИНИ
КОЛИ ЗРУЧНО

24
телеканал новин

ПОДРОБИЦІ НА САЙТІ
www.24tv.com.ua

Діти лейтенанта Шмідта

ФОТО: МУЗЕЙ ХІМІ

Автор: Олександр Шумей

**Найдавнішому
морському
навчальному закладу
України виповнилося
175 років**

Ще на початку модерної доби у багатьох морських державах зрозуміли, що часи простоті передачі практичного досвіду флотських офіцерів юнакам зі шляхетних родин скінчилися – необхідно було організувати уніфіковану якісну флотську освіту. Втім, додумалися до цього не всі одночасно: якщо в Данії перший морський навчальний заклад заснували 1701 р., то «володарка морів» Британія зробила це на 32 роки пізніше, Туреччина – у

1773 р., а батьківщина багатьох видатних мореплавців, Португалія – аж у 1845-му. На 11 років раніше, 1834 р., за ініціативою Новоросійського генерал-губернатора Михаїла Воронцова в Херсоні було створено перший на українських землях морський навчальний заклад.

ШКОЛА ШТУРМАНІВ

Херсон став центром підготовки шкілерів, штурманів та боцманів для торговельного флоту. Обов'язковим був набір юнаків віком 14 – 17 років від громад портових міст: Херсона, Одеси, Таганрога, Миколаєва, Феодосії, Ізмаїла, Ростова, Керчі, Євпаторії, Акермана та Рені. Навчаться власним коштом могли вихідці з інших міст – для цього вимагалось мати добру статуру, вміти читати і писати й володіти чотирма арифметичними діями. Протягом чотирирічного навчання, крім загальних та спеціальних наук, юнаки вивчали чотири мови середземноморського регіону: французьку, іта-

лійську, турецьку, грецьку та проходили дворічну плавальну практику. Після закінчення училища випускники отримували звання штурманів та їхніх помічників, і лише по двох роках перебування у морі свідоцтво штурмана після іспитів змінювали на шкілерське.

Морська освіта в Росії була сфорою експериментів: кожні 30 – 40 років підходи до підготовки штурманів та шкілерів змінювалися кардинально. Херсонська мореходка до Першої світової війни була і мореходними класами різних розрядів, і училищем малого, а потім далекого плавання. Але за будь-якої вивіски заклад доводив спроможність готовувати командний склад. Невіпадково у 1859 р. Тарас Шевченко писав братові Варфоломію: «...пишеш, що хлопців возив у Херсон! Добре зробив еси! Та тільки чи притокмив ти їх у те училище торговельного мореплавання? Якщо притокмив, то молись Богу та лягай спати, з хлопців будуть люди!..»

ЯК «МАЛИЙ» СТАВАВ «МАРСІАНОМ»

Морська освіта традиційно базувалася на практичному навчанні. Очевидці стверджували, що селянин від рала, два-три роки проплававши на торговельних судах, міг стати справжнім морським вовком. Звідси й повелося називати херсонських корабельників простакуватим — «Грицько». Один із таких капітанів якось зафрахтував у Херсоні судно для відправки лісу до Лондона й на диво всім за декілька місяців повернувся, виконавши успішний рейс. Але у більшості випадків Грицько ставав капітаном судна-дубка та обмежувався каботажним плаванням до Одеси чи Севастополя.

Саме у таких самородків проходили практику вихованці училища на початку його існування. Своєрідна манера спілкування учнів із наставниками залишилась в анекдотах і усіх історіях. Шкіпера називали «дядько», а практиканта, який виконував обов'язки юнги, називали «малий». Кожен «малий» прагнув стати «дядьком», закінчити навчання й отримати відповідне свідоцтво. «Свідоцтвом кваліфікації» ставало і татуювання якоря з написом, яке кожен шкіпер чи штурман вважав за необхідне зробити у «дядька Мусія». Дядьками називали курсантів-випускників аж до середини ХХ ст. Термінологія професійного спілкування херсонських моряків творилася колоритним українсько-італійським суржиком: «Підібрали Сидора (правий

казати якомога більшій кількості глядачів. Тож поверталися до міста не пароплавом, а залізницею з Миколаєва, щоб із вокзалу за останні копійки з шиком проїхати перед потенційними нареченими через усе місто. Від'їждвали не менш помпезно: наймали біндюжника з найгуркотливішим возом, вантажили на купу весь скромний багаж, а самі, озброївшись виварками чи казанами, йшли позаду, привертаючи увагу всього міста дикими звуками. Старше покоління мореходців передавало традиції молодшому: «Знай наших! Їж солому, але тримай форс! Виймай сірника та козиряй між зубами. Люди подумають — м'ясо їв». В училищі влаштовували танці, навчання яким було для майбутніх капітанів обов'язковим, проводили музичні вечори, які охоче відвідували городяни. Вихованці у морській формі користувалися великим успіхом у місцевому «вищому товаристві», а струнний та духовий оркестри мореходки залучали до всіх урочистостей у місті.

ЦЕНТРАЛКА

Для провінційного Херсона мореходка стала особливим явищем, такою собі візитівкою. Для мореходки в місті створювали спеціальні умови, її існування обстоювало громада: адже після відкриття мореходного училища в 1892 р. в Одесі аж до середини ХХ ст. не припиняли спроб закрити навчальний заклад. До речі, народна його назва «Централка» ви-

Прізвисько «діти лейтенанта Шмідта» причепилося до херсонських курсантів у 1970 році, коли мореходку було названо ім'ям революціонера

якір — авт.), поставили магістрю (гrott-щоглу — авт.) і залутили по 3 мілі, ідемо жо (повніше до вітру — авт.), а потім пішли пупа (повним вітром — авт.) на грего (нордост — авт.).

З часом курсанти мореходки почали формувати власні традиції. Мешканці старого Херсона в дрібницях смакували церемонії прибуття і відбуття мореходців на практику. З практики курсанти поверталися показово заможними: в макінтошах, капелюхах і кашні, з лульками, си-гарами й слідами готельних наліпок на валізах. Цю розкіш прагнули по-

никла після Другої світової війни, щоб вирізнати його від іншого — «Рибтюльки», що готовав у Херсоні спеців для риболовецького флоту. В 1970 р. Херсонська мореходка була названа ім'ям лейтенанта Шмідта. Петро Шмідт не мав жодного стосунку до навчального закладу, на відміну від батька, контр-адмірала Петра Шмідта, який неодноразово очолював атестаційну комісію в училищі. Але з того часу до херсонських курсантів причепилося прізвисько «діти лейтенанта Шмідта».

Кожна мореходка мала власний штиб, манеру поведінки своїх вихо-

ВІДОМІ ВИПУСКНИКИ ХЕРСОНСЬКОЇ МОРЕХОДКИ

Контр-адмірал Коломойцев
Микола Миколайович — випускник 1883 р., капітан криголама «Сірмак» (1902—1904 рр.), а потім есмінця «Буйний», який відзначився у Цусимській битві (1905 рік).

Контр-адмірал Дьюмін
Леонід Олександрович — випускник 1917 р., доктор географічних наук, лауреат Державної премії, автор першого у світі 2-томного морського атласу.

Віце-адмірал Щедрін
Григорій Іванович — випускник 1932 р., командував підводним човном С-56, потопив 10 фашистських кораблів, нагороджений Зіркою Героя, після війни був заступником начальника штабу Військово-морських сил СРСР, редактував журнал «Морський збірник».

Контр-адмірал Колесник
Павло Степанович — випускник 1936 р., учасник громадянської війни в Іспанії 1936—1937 рр., у роки Другої світової командував Ладозькою військовою флотилією.

ванців. Валентин Синько, проректор Херсонського державного морського інституту (тепер саме так називається славетна мореходка) розповів **Тижню**, що за радянських часів під час спільнної практики на судні необхідно було враховувати цей фактор. Так, «ленінградець» був вільнодумцем та слухав радіо «Свобода»; «батумець» міг виявитися нащадком князівського роду, з яким на навчання батьки влаштували трийку обслуги: «одесит» зауважи залишався одеситом, «херсонець» славився працьовитістю, але здатен був щось «відмочити».

I «херсонці» таки «відмочили»: 10 випускників отримали Зірки Героїв; серед них 9 адміралів і 2 генерали; 7 лауреатів державних премій, 12 вчених, 38 почесних працівників морського флоту, дипломати, державні й громадські діячі, письменники, художники, журналісти, керівники пароплавств, заводів, навчальних закладів. Але найвищою морською відзнакою для моряка є назва корабля на його честь. Імена вихованців із Херсона носять на своїх бортах понад 30 суден. ■

Шведська меланхолія

ФОТО AP

АВТОР: Інна Завгородня

**Тиждень перетнув
Балтійське море на
білосніжному поромі
и відвідав заможну
країну, яка процвітає
під синьо-жовтим
прапором**

Спокуса побачити Північ надто сильна, щоб їй не піддатися. На порожньому пляжі Балтики здається, що торкнувся самого життя. Воно завжди починається там, звідки тікають туристи: у спорожнілих курортних містечках на морях, які й улітку не надто тішать теплом. Вітер з моря змітає з пляжів торгівців бурштином і смаженими каштанами. Але самотні велосипедисти так само приїздять сюди посумувати, бабці з повними кишенями крихт не полишають називояще лебедів, а закохані про-

довжують гуляти молом, тримаючи одне одного за рукавички.

НІЧ НА КОРАБЛІ

Поромом на Швецію вирушаємо з польського портового міста Гдиня і пливемо цілу ніч до Карлскруни — на протилежний берег Балтійського моря. Мій приятель, а за сумісництвом і гід по Швеції Мачей Зборовський подорожує поромом через Балтику щотижня — робота така. Тож провадить мене палубами, наче власним будинком.

Величезний 11-палубний білий пором Stena Baltica всередині виявляється схожим на готель, тільки тісні й аскетичні, наче келії, корабельні каюти із закругленими віконцями і двоповерховими ліжками натякають, що ми на воді. За вікном-ілюмінатором ще видно порт, але вже скоро за склом не буде нічого, крім сірих хвиль.

Рантом помічаємо, що вже відійшли у море... Ілюмінована вечірня Гдиня здаля — надзвичайне видовище, найкраще спостерігати його на кормі, до якої й ведуть зовнішні тераси. Корабель досить швидко відходить від берега, і вже тільки меланхолійне і до болю тривожне синхронне блимання червоного й

зеленого маяків нагадує чомусь про дім, який так далеко і в якому завжди чекають.

А на теплоході, звісно ж, музика. Розважальна зона порому стандартно укомплектована: салон краси, гральні автомати, барі, ресторани та магазини з найрізноманітнішим алкоголем і непристойно дешевими парфумами. Усе, що можна маркувати, шведи маркують лосями, а поляки — лелеками.

Тим часом на восьмій палубі саме починається караоке. Весело не так співати самому, як спостерігати за хоробрими і п'яними відпочивальцями. Перший учасник отримує безплатний коктейль від бармена, інші «заводяться» вже у процесі. Наприкінці вечора відвідувачі диско-залу нагадуватимуть велику хорову капелу, і не можна буде не затягти відому з дитинства романтичну Pretty woman або пронизливу Ledy in red...

ГОРЛКА ПО КРАПЛИНІ

Доки попиваємо мохіто, Мачек звертає мою увагу на галасливу компанію за столиком неподалік. Це шведи, звісно, шведи! Вони не можуть спокійно сприймати алкоголь і щоразу, як потрапляють на пором,

НАВІГАТОР

ЯК ДІСТАТИСЯ

Автобусом із Києва до Гданська з пересадкою на Варшаві Західній – 450 грн.

Квиток на пором Гдиня – Карлскуна для піших пасажирів коштує €35/48 (залежно від рейсу), для пасажирів на машинах – від €62.

пускаються берега, даруйте за каламбур. Сумна історія про шведів і алкоголь має давнє коріння, яке сягає ще тих неправдоподібних часів, коли Швеція була бідною країною. Власне кажучи, не так вже й давно, аж до 1920-х років. Тоді зі Швеції до Нового світу масово виїздили емігранти. Підраховано, що за все XIX – початок XX ст. країна втратила близько 1,5 млн мешканців – до 25% тодішнього населення. Ті ж, які залишилися, масово спивалися.

Але проти алкоголя повстали церква і парафіяльні громади, домігшись уведення державної монополії на роздрібний продаж алкоголь в країні. Тривалий час алкогольні напої відпускалися за картками, куди записували, скільки пляшок, коли і хто придбав. Наприкінці року кількість купленого алкоголя перераховували, а за перебір штрафували.

Державна монополія є досі. Як приклад – у місті Карлскуна на 32 тис. мешканців – лише два магазини з алкоголем, та й ті в суботу зачиняються о 14.00. Це привело

Карл XI у місті свого імені

до того, що майже у кожному шведському селі гонять самогон, а самі шведи втрачають розум у сусідніх «вільніших» країнах, де алкоголь дешевий і доступний.

На борту можна розплачуватися і кронами, і золотими. Тож якщо продавець запитав вас: «Кронечкі? Злотуфкі?», давайте златі. Крони бажано було б помінити ще в Польщі, адже курс на кораблі не дуже вигідний. Проте це все ж таки краще, ніж у самій Швеції. Зате абсолютно всюди приймають банківські картки.

МОРСЬКИЙ РЕНЕСАНС

Карлскуну називають містом на 33 усміхніх островах. Карл XI заклав твердиню свого імені у 1680 році, щоб розмістити тут флот. Для оборони країни потрібен був порт у водах, що не замерзають узимку. Морський вишкіл відчувається у місті й топор: одягнуті у форму курсанті військово-морського коледжу шпарцирують широкими вулицями, що будувалися з урахуванням проведення військових парадів, а найбільший у місті культурний заклад – Музей військового флоту. У ньому

Взяв з собою за кордон
свій мобільний телефон?
І дзвонити будеш всім?
Тоді для тебе TravelSIM !!

РОУМІНГ: ДЕШЕВШЕ, НІЖ ВИ ОЧІКУВАЛИ ;)

w.TravelSIM.ua

- безкоштовні вхідні у 60 країнах, в т.ч. 30 європейських
- незмінний балтійський номер, що стає відомим до поїздки
- відсутність абонплати і плати за з'єднання
- швидкий GPRS-Інтернет
- доречна послуга «Мобільний Перекладач»
- участь у програмах накопичення бонусних миль "Mobile Miles"

Країна перебування	Вихід	\$	Вхід	Країна перебування	Вихід	\$	Вхід	Країна перебування	Вихід	\$	Вхід
Австрія	0,55	0,00		Польща	0,60	0,00		Угорщина	0,65	0,00	
Єгипет	0,55	0,00		Португалія	0,60	0,00		Фінляндія	0,55	0,00	
Іспанія	0,60	0,00		Росія(МТС)	0,45	0,00		Франція	0,60	0,00	
Італія	0,60	0,00		Словаччина	0,55	0,00		Чехія	0,55	0,00	
Латвія, Литва	0,55	0,00		Туреччина	0,55	0,00		Швеція	0,60	0,00	

Тарифи станом на 10/03/2009 р.

довідка та інформація про точки продажу:
(044) 223-8008 (050) 800-1001 (098) 800-1001

U.T.T. & C.S.C Telecom
w.TravelSIM.ua

Адреса: Україна, м. Київ, вул. Грушевського, 19/5, офіс 101 та 102 | Телефон: +380 44 451 14 00 | Е-mail: info@travelsim.ua

U.T.T. & C.S.C

НАВІГАТОР | ПОДОРОЖІ

Посеред набережної, викладеної бруківкою, залишили тільки бронзових оселедців

Ретельно сплановане пізньоренесансне місто-порт Карлскруна внесено до списку Всесвітньої культурної спадщини ЮНЕСКО одночасно зі Львовом. У центрі є Ринкова площа з ратушою, бароковими костелами і пам'ятником Карлові XI – засновнику міста. Щовіторка і щоп'ятниці на ринку, як і годиться, ведеться торгівля. Продають там яйця, овочі й багато квітів. Церква Святої Трійці, ще звана Німецькою, і досі недобудована. «Забракло грошей», – виправдовуються місцеві.

РАЙОН КОРАБЕЛІВ

Цікавий і найстаріший район Карлскруни, що називається Бьоркхольмен (Березовий пагорб). Подейкують, що тамешні будиночки тому такі маленькі, що збудовані з дошок, які таємно виносили з верфі. Раніше в такому однокімнатному будиночку мешкала велика родина, а тепер кілька об'єднуються в одну «будинкоквартиру», таунхаус із невеличким садом-городом.

Є в місті й стратегічний об'єкт – військова верф, що прославилася виробництвом корветів Visby, практично непомітних для радарів. З почуттям делікатності і поваги до шведів польські гіди просять туристів не фотографувати навіть той бік вулиці, з якого видно верф.

Тим часом Мачек поспішає до своєї російськомовної туристичної групи, залишаючи мене з новою знайomoю – гданською українкою Івоню Слойкою. Івона росла у Гданську, але вже п'ятий рік працює у Карлскруні, у тій-таки туристичній фірмі Stena Line, що й здійснює подорожі на поромі. «Величезна перевага Швеції – це спокій і відчуття безпеки. Тут добре виховувати дітей, – переконана маті 14-річної Катаржини, – не страшно залишати їх без нагляду, відпускати кататися на велосипеді».

Супроводжуючи мене містом, Івона звертає увагу на меблевий магазинчик – там можна оглянути артефакти всесвітньо відомого скандінавського дизайну. Дизайнерськими у Швеції можуть бути навіть упаковки для таблеток! Такий індивіду-

ВАРТО ОГЛЯНУТИ

КАРЛСКРУНА

МУЗЕЙ ВІЙСЬКОВОГО ФЛОТУ, де можна походити по підводному човні й покрутити штурвал.

РИНКОВА ПЛОЩА, на якій знаходяться барокові церкви Святої Трійці, церкви Фредріка і пам'ятник Карлові XI – засновнику міста.

Загалом це пізньоренесансне місто внесено до списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

КОСТЕЛ АДМІРАЛТЕЙСТВА XVII ст. – найбільша дерев'яна церква в країні.

БЬОРКХОЛЬМЕН (Березовий пагорб) – найстаріший район Карлскруни, в якому селилися працівники верфі. Тамешні будиночки маленькі, бо зведені з крадених дошок, які таємно виносили з верфі.

можна не тільки полазити по підводному човні, а й погребти веслами, спробувати пройти по натягнутому канату, покрутити штурвал і позбивати ворожі кораблі на екрані комп'ютера. Важко байдуже пройти повз величезну колекцію корабельних ростральних фігур – екзальтованих дів, королів або античних богів, які містилися на носі корабля. Кажуть, що саме за цими «головами», а не за назвою, неписьменні моряки відзначали свій корабель, повертаючись із нетверезих візазок на берег.

Поблизу музею – міський пляж і дитячі майданчики. У прозорій і студеній морській воді виблискує кожен камінчик – ледве стримувшися, щоб не зйті сходами на дно, наче у задзеркальний вимір. Вода глибоко врізається в місто, оздоблюючи його вулиці набережними і пришвартованими до берега яхтами і човнами.

Від міста щопівгодини курсує безплатний жовтий кораблик до колишнього острова воєнного призначення Аспю. На ньому міститься оборонна фортеця Дrottнінгшер, що стереже західні підступи до порту з моря.

НАВІГАТОР |

альний підхід до абсолютно вжиткових речей не може не захоплювати.

ВІТРОВКАЗИ І ВІТРИЛЬНИКИ

Чи є справді Швеція така сіра і депресивна, як її іронічно зобразив режисер Рой Андерсон у фільмі «Ти, живий?»? Ні, це країна дуже різноцарвна. Різноманітні за формою, але незмінно маленькі й затишні будиночки мерехтять яскравими кольорами – від жовтого до рожевого. А в найстарішому районі міста Бьоркхольмен – переважно сині. Такою Карлскруна була не завжди: до початку ХХ ст. будинки фарбували монотонно у колір міді. Вже пізніше розбагатіла Швеція пережила справжню революцію фарб. Давній колір має хіба що Костел адміралтейства XVII ст. Владають в око і яскраві, повсюди розвішені синьо-жовті прапорці, адже це кольори національного прапора Швеції.

Блукуючи вуличками Карлскруни, не можна не замилуватися розміреним побутом її мешканців: затишними двориками, вітровказами у формі вітрильників, повсюдними статуетками чайок і качок, червоною черепицею. По-північ-

ному суворі старі кам'янці випромінюють велич і незайманість, адже ця країна востаннє воювала ще за Наполеона.

Натрапляю на вітрину, завалену антикваріатом. А за склом чого тільки немає! Срібні кавники, кавомолки, порцелянові тарілки, дерев'яна розмальована ложка, портрет хлопчика

мешкання і живуть у ньому своїм мовчазним життям. І раптом я! Я, я у старовинному дзеркалі.

Карлскруна в обідню п'ятничну пору майже порожня, хоча, проходячи повз вікна офісів, на робочих місцях можна помітити лінъкуватий офісний планктон. Попід будинками багато велосипедів, автомобілів на

Майже в кожному шведському селі гонять самогон, а самі шведи втрачають розум у сусідніх країнах, де алкоголь доступніший

у костюмі моряка, мідні вази, лебеді-цукерниці, колоніальні статуетки, кавові сервізи з перламутровим відливом, іржава гасова лампа, шкатулки, дерев'яний кінь-качалка... Як прикро ходити навколо такого багатства без корони в кишені! Хтозна, чи приймають кредитки у такому магазині? О, тут ще годинники, що зупинилися минулого століття, позолочені рами, товстелезні альбоми з пожовклими фотографіями людей, які існують вже тільки на них, виблаклі оксамитові абажури, жовті пластмасові тюльпани... Таке враження, що речі давно витіснили людей із цього по-

дива мало, та їй ті якісь маленькі. Люд висипає на центральні вулиці – торговельні артерії міста – десь по четвертій. Особливо захоплює різноманіття вовняних аксесуарів у молодих шведок і шведів – надмір рукавичок, шапок і шарфів, які ні на яких подіумах не виглядатимуть так вишукано і природно.

На спогад про Північ купую теплі навушники для велосипедних прогулянок. Хоч насправді тут не так вже й зимно, адже приморський клімат доволі помірний завдяки Гольфстріму. Тож і холод шведський якийсь м'який, як пухнаста рукавичка. ■

Львівська міська Рада
компанія
менеджер Александр Прогнімак
Продюсер Саша ГУТМАХЕР, США

за сприяння
Міністерства культури і туризму України
Української Американської Координаційної Ради

представляють ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРОЄКТ

3 КВІТНЯ, 18.00 НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕАТР ім. Марії Заньковецької

вечір-спогад, присвячений пам'яті
американської співачки з українським серцем

КВІТКИ ЦІСИК
(1953-1998)

За участі:

НІНИ МАТВІЄНКО
ІВАНА ПОПОВИЧА

НЕЗАБУТНЯ КВІТКА

частину коштів, зібраних від продажу квітків буде передано на рахунок Благодійного фонду «Здоров'я жінки і планування сім'ї» в рамках програми AVON «Разом проти раку молочної залози»

ЗА ПІДТРИМКУ

Культурно-просвітницького
центру

Телефони для
замовлення квітків:

235-55-83, 235-67-62

Позбавлені кредиту

АВТОР: Валентина Кузик

В умовах кризи ліквідності більшість банків, завершивши старі кредитні програми, не відкривають нових. *Тиждень* досліджував переваги і недоліки кредитної альтернативи – лізингу

У 2008-му близько 60% автівок купували в кредит, цього року ринок автомобільного кредитування згорнувся. Кількість машин, придбаних на позичені кошти, в лютому 2009-го зменшилася до 5–8%.

Кредитним голодом на автомобільному ринку можуть скористатися лізингові компанії, що декларують готовність переорієнтуватися на надання послуг фізичним особам.

«Вже за перші місяці 2009 року частка заяв на оформлення авто у лізинг від фізичних осіб порівняно з аналогічним періодом 2008-го зросла вчетверо», – констатує Людмила Золотарьова, генеральний директор компанії «VAB Лізинг». «Якщо торік частка фізосіб поміж клієнтів лізингодавців не перевищувала 5%, то у

2009-му цей показник становитиме 40–60%», – прогнозує Роман Іваненко, генеральний директор компанії «Євролізинг», зазначаючи, що в Західній Європі купівлю близько 80% кредитних автомобілів фінансують лізингові компанії, банки – лише 20%.

ЧУЖІ ГРОШІ

Утім впевненість лізингодавців у власних силах видається не зовсім адекватною з огляду на структуру фінансування лізингових операцій протягом минулого року. Зокрема, згідно з дослідженням ринку лізингу за 2008-й, проведеним Українським об'єднанням лізингодавців і Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг, банки покривали 47,1% потреб лізингових компаній у фінансах (2007 року цей показник становив 29,11%). Власним коштом лізингодавці про-

фінансували лише 21,75% операцій (у 2007-му – 10,73%), а коштом лізингоотримувачів – юридичних осіб – 7,3% (відповідно 49,23%).

Наведена статистика свідчить про те, що лізингодавцям навряд чи вдасться розгорнути активну діяльність в умовах кризи ліквідності й зниження платоспроможного попиту з боку юридичних та фізичних осіб. Керівник відділу продажу компанії «Порше Лізинг Україна» В'ячеслав Карпусь пов'язує майбутнє лізингу в Україні зі структурами, які ще мають змогу отримувати позики в іноземних банках. «Компанії, що були тісно пов'язані з вітчизняними кредиторами, потерпають від кризи ліквідності й припинили (або припиняють) надавати послуги лізингу», – вважає експерт. Виграють також лізингові компанії – «доньки» автовиробників.

ТОЧКА ЗОРУ

Юлія ПТИЦІНА
маркетинг-менеджер
корпорації «AIC»

Чимало компаній – потенційних лізингоотримувачів заморозили свою діяльність, тому попит на лізинг трохи знизився. Натомість він зріс завдяки фізичним особам. Можна прогнозувати, що у 2009 році в Україні спостерігатиметься зниження темпів розвитку лізингу, приріст обсягів кредитування не перевищить 10%. Частка легкового автотранспорту в портфелях лізингових компаній становитиме щонайменше 50%, тобто можна припустити, що частка фізичних осіб поміж клієнтів значно зросте. Але вимоги до таких лізингоотримувачів щодо їхньої кредитної історії та матеріального становища радше ставатимуть жорсткішими.

КРЕДИТНИЙ КАЛЬКУЛЯТОР

Тиждень порівняв типові програми лізингового та банківського кредитування фізичних осіб терміном на чотири роки на придбання нової іномарки вартістю 100 тис. грн

ФІНАНСОВИЙ ЛІЗИНГ

Авансовий внесок – 35%

44 318 грн

Місячні платежі за чотири роки (з урахуванням страхування КАСКО, реєстрації, внеску до Пенсійного фонду, нотаріального держмита), ставка – 19,2% річних

132 373 грн

Усього: 176 691 грн

БАНКІВСЬКИЙ КРЕДИТ*

Перший внесок – 50%

50 000 грн

Одноразова комісія за відкриття кредиту – 2,5%

1250 грн

Середня місячна плата за кредитом за 48 місяців (ставка 21,77% + виплата тіла кредиту)

1948,75 грн (щомісяця)

Реєстрація авто в ДАІ

300 грн

Страхування КАСКО за тарифом 6% (на чотири роки)

24 000 грн

Плата за внесення авто до реєстру рухомого майна

100 грн

Обов'язкове страхування життя позичальника (3% суми кредиту)

1500 грн

Усього: 170 690 грн

*Сплату внеску до Пенсійного фонду бере на себе банк

НАВІГАТОР

Аналітик компанії «Простобанк Консалтинг» Олександр Седих має сумніви щодо розквіту лізингу. На його думку, «дорожчі порівняно з кредитними лізинговими програмами на відміну чи приваблять покупців у економічно складні часи». Тим більше, що лізингодавці прогнозують у 2009 році зростання відсоткових ставок за програмами на 2–3%, скорочення терміну їхньої дії до трьох років та підвищення авансових платежів на 10–15%.

СПОЖИВЧИЙ РАКУРС

Для подання заяви на отримання автівки у лізинг потрібно зібрати мінімальний набір документів: паспорт, довідки про присвоєння ідентифікаційного коду та про доходи. Лізингодавці обіцяють заощадити час клієнта, пропонуючи значно

менший, ніж у випадку кредитування, термін розгляду заяви – від кількох годин до кількох днів. Натомість комерційні банки можуть приймати рішення про надання кредиту протягом кількох місяців. Щоправда, таку перевагу лізингові схеми можуть втратити найближчим часом. Юлія Птіцина, маркетинг-менеджер корпорації «AIC», стверджує, що «під час кризи вимоги до фінансового становища та кредитних історій клієнтів стануть жорсткішими».

У лізинг можна придбати вживаний автомобіль. А перший платіж за лізинговими програмами невисокий – 15–25% порівняно з внеском 30–60%, який зараз вимагають банки.

Чи не головна перевага лізингової схеми – можливість перекласти

на лізингодавця клопоти, пов'язані з реєстрацією, техоглядом та страхуванням авто. Хоча за це доведеться сплатити – відповідні витрати лізингодавець включає до тіла «кредиту». Водночас, як у випадку з кредитуванням, клієнт платить за страхування, реєстрацію та техогляд власним коштом, але одноразово. Середньоринкова лізингова ставка на 3–4% нижча за кредитну, але з урахуванням реєстраційних платежів авто в лізинг обійтися на 2,9–4,8% дорожче, ніж у кредит. Окрім того, лізинготримувач фактично за довіреністю керуватиме автівкою, адже право власності на неї належатиме лізингодавцю, доки клієнт не здійснить останнього платежу за договором. Саме цей факт породжує упереджене ставлення до послуги і значно знижує її популярність. ■

Тетяна САУСЬ

генеральний директор Lasca Leasing

За наявного незадоволеного попиту на автомобільні кредити наша компанія пропонує досить вигідні умови лізингу. Нульові витрати на реєстрацію предмета лізингу в органах ДАІ, авансовий внесок – 30% вартості предмета лізингу, термін фінансування – до трьох років, викупна вартість предмета лізингу – \$100. Такими умовами фінансування можуть скористатися фізичні особи для купівлі в лізинг легкових автомобілів, а також юридичні особи для придбання легкових та вантажних машин, спеціальної техніки.

Купуй або бери в лізинг

Автомобілі та техніка на будь-який смак!

ТОВ «Ласка Лізинг»
м. Київ, вул. Димитрова, 5
тел. +38 044 499 6999
e-mail: info@lascaleasing.com
www.lascaleasing.com

PAREX GROUP

зомбі

Соціальні психологи помітили, що наші дії у зв'язку з надміром інформації стають надто автоматичними, тому нами легко маніпулювати

АВТОР: Тарас Литвин

Автоматизм часто виникає під впливом авторитету. Професор психології Аризонського університету Роберт Чалдині розповідає, що у 1990-х роках велика авіакомпанія після низки аварій провела експеримент для перевірки пілотів. Імітуючи польоти за критичних умов, керівництво компанії таємно додручило капітанам екіпажів симулювати нездатність вирішити проблему. Результат усіх шокував: близько третини імітаційних польотів закінчилися трагічно, тому що члени екіпажу виконували відверто хибні накази капітана.

Схожий феномен помітили ще за часів Другої світової війни, коли в США розслідували причини авіакатастроф. Джон Вотсон, засновник біхевіоризму (однієї з найпопулярніших теорій психології ХХ ст.), розповідає про одну з таких аварій. У голови екіпажу генерала Узала Ента захворів другий пілот і його замінили іншим льотчиком. Під час старту літака генерал почав муткати пісеньку, похитуючи головою. Новенький пілот подумав, що таким чином генерал наказує підняти шасі. Незважаючи на те, що літак не набрав необхідної швидкості, пілот виконав «наказ», і сталася аварія. Коли на допиті в горе-пілота запитали, навіщо він підняв шасі, якщо знав, що літак не зможе злетіти, він відповів: «Я думав, то генерал мені наказав».

Сьогодні автоматизм під впливом авторитетів зростає, зокрема в медицині. Загрозу сліпої віри в лікаря розкрили психологи Томас Бласс, Майкл Коен і Нейл Девіс.

Ось типовий випадок, що трапився в американській лікарні. У пацієнта було сильне запалення вуха, і отоларинголог призначив йому краплі. В рецепті лікар написав не повністю «капати в праве вухо», а скорочено — «капати в пр. вухо», англійською «place in R ear». Медсестра прочитала рецепт і закапала потрібну дозу пацієнтові в... анус (тут гра слів: R ear можна прочитати як Right ear — праве вухо — або Rear — сідниця).

ЯК УСІ

Хуліганство та злочини теж нерідко відбуваються автоматично, але не обов'язково під впливом авторитету. Поштовхом може бути вчинок незнайомої людини. Психологи назвали це принципом соціального доказу або теорією розбитих вікон. Докази навели у листопаді 2008 року Кіз Кайзер, Зігварт Лінденберг та Лінда Штег із Гріонінгенського університету в Нідерландах. Вони встановили, що «коли людина бачить, як інші порушують певну соціальну норму — неправильно паркують авто, смітять, пишуть на стінах, не повертають візок до супермаркету — вона теж склониться до порушення». Це призводить до ланцюгової реакції та поширення хаосу.

На думку спадає легендарний феномен Вертера. Коли молодий Гете у 1774 році опублікував роман «Страждання молодого Вертера», головний герой якого скоє самогубство, Європою прокотилася хвиля самогубств. Влада деяких країн так налякала, що цей роман заборонили.

Схожі факти виявили соціологи Кеннет Боллен з університету Пів-

нічної Кароліни і Девід Філліпс із Каліфорнійського університету. Щойно на перших шпальтах газет з'являється матеріал про катастрофу, вбивство чи самогубство, зростає кількість подібних трагедій у місцевості, де продаються ці газети. За статистикою самогубств у США впродовж 20 років Філліпс встановив, що «після кожної публікації про самогубство у наступні два місяці відбувалося в середньому на 58 самогубств більше, ніж в інший час». Філліпс також виявив: чим гучніше мас-медіа висвітлювали подібні трагедії, тим більше траплялося таких вчинків.

Трансляції боїв боксерів-важко-ваговиків і повідомлення про них у вечірніх теленовинах в США викликають значне зростання кількості вбивств. Протягом десяти днів після того, як на рингу програв чорношкірий боксер, збільшувалася кількість убивств, жертвами яких були молоді чорношкірі чоловіки. Якщо ж програвав білий боксер, на вулицях частіше вбивали білих чоловіків.

ПСИХОЛОГІЧНА ЗБРОЯ

Знаряддя маніпуляції

**Психолог
Роберт Чалдині
розвірзняє шість
фундаментальних
принципів людської
поведінки, які можуть
бути використані для
того, щоб ми
автоматично робили
одні речі
та відмовлялися
від інших**

Психологи переконані: якщо ми просто усвідомимо ці принципи, «впарити» нам непотріб буде значно важче.

НАВІГАТОР

ФАНЕРНИЙ СМІХ

Принцип соціального доказу працює максимально, коли є два чинники: схожість і невпевненість. Якщо така як ти людина — багата/бідна, стара/молода, білява/чорнява — робить щось, тобі автоматично хочеться зробити те саме. Цей чинник використовують у рекламних кампаніях — на билбордах і телекранах за товар чи послугу нас агітують такі ж як ми маленькі українці. Або велики — кінозірки, співачки, футбольисти. Тобто авторитети, які (як ми вже знаємо) теж викликають автоматичну реакцію.

Чинник невпевненості, що посилює принцип соціального доказу — це коли ти не знаєш, як вчинити, і дивишся довкола: а що роблять інші? Цим користуються виробники комедійних серіалів і шоу, вмикаючи у потрібний момент фонограму сміху. Психологи Майкл Платов, Александер Хеслем і Род Мартін у 2008-му підтвердили встановлені їх колегами факти 30-річної давнини: під час гумористичної програми записаний сміх примушує аудиторію сміятися довше і частіше.

Крім того, «фанерний» сміх є найефективнішим під час невдалих жартів. Отже, завдяки штучному «ги-ги-ги» можна гнати халтуру, що ми й бачимо на екранах.

НАУКА УСВІДОМЛЕННЯ

Чи можна позбутися автоматизму і не купуватися на трюки? Роберт Чадлін, Деніел Голдштейн, Лінда Троппе і Деніел Канеман впевнені,

усвідомлювати й аналізувати всі аспекти нашої особистості, всі події та ситуації, які виникають щоміті.

Але без роботи зі свідомістю проблему не вирішити, тому психологи знову й знову повертаються до самоусвідомлення. Вони стверджують: якщо ми будемо частіше прислухатися до здорового глузду та свого тіла, аналізувати, що відбувається з нами на рівні емоцій і від-

Якщо програвав білий боксер, на вулицях частіше вбивали білих чоловіків. І навпаки

що можна, але це важко. Адже стереотипна поведінка людей — продукт еволюції гомо сапієнс. Зараз обсяг наших знань зростає у геометричній прогресії, а майбутнє загрожує втопити нас в інформаційному океані. В багатьох випадках автоматичні дії є найдоцільнішими, а інколи просто життєво необхідними. Щоб поводитися адекватно в насиченому світі, людина обирає найкоротші шляхи. Повністю відмовитися від автоматизму, на думку вчених, неможливо, адже для цього нам довелося б

чуттів під час спілкування або перегляду реклами, з'являтиметься нова «звичка» — не реагувати автоматично. Для цього інколи достатньо просто зупинитися посеред бурхливої ріки життя й подивитися на себе збоку. Якщо до такої зупинки додати ще й усвідомлення власного дихання (адже вдих-видих безпосередньо пов'язані з психікою), як це рекомендus чеський професор психології Станіслав Гроф, ми зможемо хоча б іноді бути самими собою, вільними та ефективними. ■

I - принцип зобов'язання і послідовності — якщо людина усно чи письмово підтримала певну ідею, надалі вона буде її підтримувати. Наприклад, якщо покупець згодився купити авто і це письмово оформив, а потім продавець накрутів ціну за рахунок додаткових опцій, покупець у більшості випадків все одно купує цю машину

II - принцип взаємного обміну — склонність людини віддячувати, давати щось у відповідь на подарунок чи послугу. Торговий агент, бізнесмен або політик зробив вам поступку, знижку, подарунок, і у вас автоматично з'являється обов'язок чимось віддячити — наприклад, купити у нього товар, прийняти потрібну поправку чи проголосувати на виборах

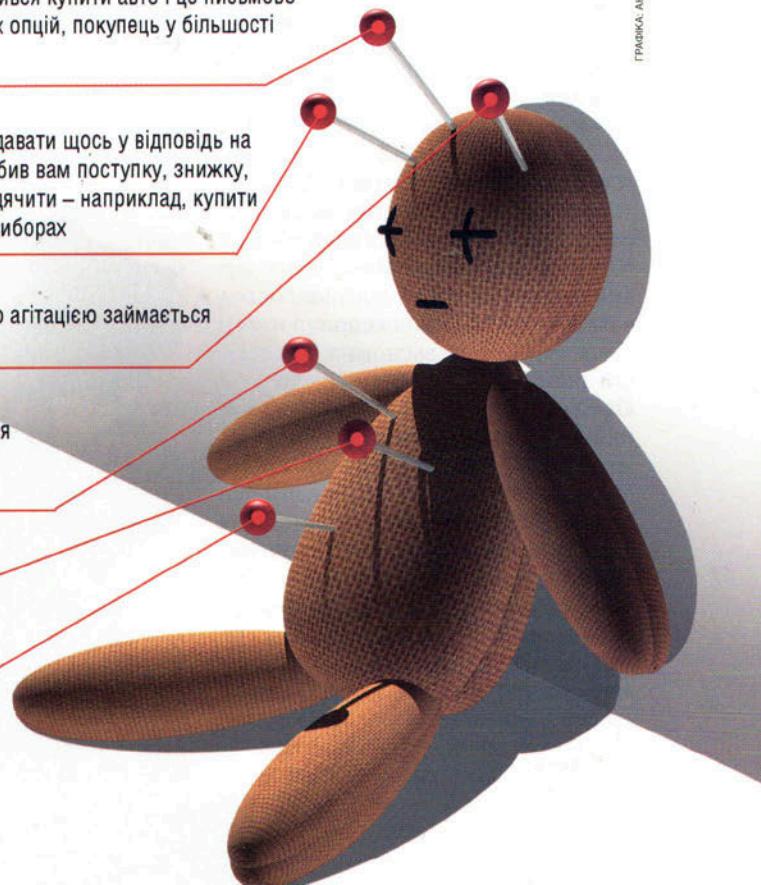
III - принцип симпатії — нас легше переконати щось зробити, якщо агітацією займається симпатична (красива, сексуальна) людина

IV - принцип дефіциту — якщо написати, що певний товар лишився в одному екземплярі або таких товарів більше не завозитимуть, людина купить саме цей товар

V - принцип соціального доказу — склонність робити те, що роблять інші люди

VI - принцип авторитету — люди довіряють авторитетам, навіть якщо останні просять зробити абсурдні речі

ГРАФІКА: АНДІЯ ЕРМОЛЕНКО

Розпоясалися

АВТОР: Святослав Романчук

Напередодні бою Кличко – Гомес **Тиждень** з'ясовував значущість чемпіонських поясів

До заповітної мрії – об'єднання в одній родині боксерів-важковаговиків усіх чемпіонських поясів – Віталієв та Володимирові Кличкові залишився один крок. На перешкоді повній колекції спортивних аксесуарів – тільки Ніколай Балуев. Точніше, його промоутери: над усе команді володаря чемпіонського титулу за версією Все світньої боксерської асоціації (WBA) зараз потрібно довести, що він сильніший за «чемпіона у відпустці» Русталана Чагаєва. Цього двобою очікують і брати Клички – лише тоді в українців з'явиться реальний шанс повною мірою задоволити жадобу трофеїв. А поки що за розкладом – тет-а-тет Віталія з Хуаном Карлосом Гомесом. Зустріч призначено на 21 березня.

КОНКУРЕНТІВ – ЗА ГРАТИ

Кличко-старший уперше захищатиме титул чемпіона світу за версією Все світньої боксерської ради (WBC), наразі найпрестижнішої. Свій високий статус WBC відвоювала у найдавнішої боксерської структури, заснованої ще 1921-го, – WBA. Оскільки деякі національні федерації не хотіли миритися з монополією на світовому боксерському ринку, вони запропонували алтернативу. У розпал конфлікту дров до багаття підклав легендарний Мохаммед Алі, який у 1964 році відмовився битися з обов'язковим претендентом за титул чемпіона світу WBA і виборов першість за версією новоствореної WBC.

Організаційне двовладдя тривало два десятиліття, доки свій

кепський характер не проявив важковаговик Ларрі Голмс. Побивши горщики з керівництвом обох по тужніх організацій, він почав співпрацювати з третьою силою – Міжнародною боксерською федерацією (IBF). З її появою керівники конкурючих структур змириться не змогли. Унаслідок їхньої змови, а також власної пожадливості, до в'язниці потрапив засновник і перший президент IBF Роберт Лі – він продавав місця в рейтингу і вів темні справи, зокрема й із промоутером Доном Кінгом, який у закодованих розмовах згадувався під прізвиськом «Пухнастик». В 1991 році з'явила ще одна структура – Міжнародна боксерська організація (IBO), яка використовує незалежний комп'ютерний рейтинг

боксерів. Чемпіоном за версією IBO є Володимир Кличко.

ПАДІННЯ ДОНА КІНГА

Більшість фахівців схиляються до думки, що арешт Лі організував нинішній президент WBC Хосе Сулейман. На посаді він уже понад 30 років, ще більший стаж його широї дружби з Пухнастиком. Це Сулейманіві належить висловлювання: «Я не хочу, щоб Дон Кінг був найкращим промоутером на планеті. Він має бути єдиним промоутером у світі». Щоправда, мрії тандему не здійснилися. Дон Кінг утратив монополію і тепер стоїть в одній шерензі з Бобом Арумом, Оскаром де Ла Гойя та братами Кличками. Його справи погіршилися передусім через телевізійні компанії, що поволі відібрали у промоутерів контроль над боксерським ринком.

На підставі глядацьких рейтингів телевізійники сьогодні визначають гонорари промоутерів і диктують свої умови щодо дати й місця організації боїв. Безроздільне панування

Дона Кінга зіркнулося. Натомість із Хосе Сулейманом він і досі приятелює, що дозволяє йому повною мірою впливати на політику WBC.

До речі, з достовірних джерел **Тиждень** довідався, що са-ме Дон Кінг і Хосе Сулейман пока-

ПОГЛЯД

Александр УСТІНОВ

чемпіон Європи за версією EVA

Успіх боксера залежить не лише від того, як він проводить поєдинки, а й від того, з ким проводить ці двобої. Щоб здобути визнання світових організацій і шанувальників професійного боксу, треба працювати командою. І тут у гру вступають промоутери. Саме вони домовляються про рейтингові бої й допомагають досягти мети. У боксі багато версій, також у боксерських асоціацій є рейтинги: щоб мати право боротися за той чи інший титул, потрібно потрапити до цього рейтингу. Реклама у боксі виконує більше допоміжну функцію і, по суті, на рейтинг самого поєдинку не впливає.

Олександр КРАСЮК

генеральний директор промоутерської компанії K2 East Promotions

Престижність боксерської організації визначає рівень популярності чемпіона. Кожній структурі вигідно, щоб поясом володів харизматичний спортсмен. Якщо Віталій Кличко має титул WBC, він зміцнює реноме WBC. Так само і Володимир Кличко позитивно впливає на імідж IBF та WBO. Так склалося історично, що найрезонансніші бої суперважковаговиків відбувалися під егідою WBC. Але її чемпіони ніколи не ставилися зі зневагою до володарів інших титулів, навпаки, вони намагалися зібрати як найбільше поясів. Лише власник усіх титулів може сміливо назвати себе абсолютним чемпіоном і лідером вагової категорії.

зали зелене світло Хуанові Карлосу Гомесу на шляху до чемпіонського поєдинку проти Віталія Кличка. Конгрес Всеєвропейської боксерської ради не мав наміру призначати кубинця офіційним претендентом. Однак промоутер Гомеса Ахмет Онер на зустрічі у Китаї запропонував Донові Кінгу 50% прав на бої Гомеса. За цей щедрий жест американець переконав Хосе Сулеймана надати Гомесові статус членежера.

Попри свій поважний вік (Хосе Сулейманові у травні виповниться 78 років), мексиканець вправно керує довіреною йому структурою. Не без допомоги сина Мауріcio Сулеймана він проводить перемовини зі спонсорами та, попри те, що прикутий до інвалідного візка, відвідує всі важливі боксерські поєдинки. Фінансова міць Сулеймана збільши-

лася після того, як торік він почав тісно співпрацювати з мексиканським мільярдером Карлосом Слім Хелу, який, за свіжими даними журналу Forbes, посів друге місце у списку найзаможніших людей світу.

На спортивному ринку WBC встановила правила, що дозволяють її регулярно збільшувати статки незалежно від результату поєдинків. На розмір її загального фонду відчутно впливає хіба що розмах бою. Боксерська Рада живе за рахунок внесків за санкціонування. Якщо промоутер хоче, щоб вона благословила чемпіонський поєдинок за участю його спортсмена, то має викасти близько 3% загального призового фонду. Наприклад, Кличко-старший підписав п'ятимільйонний контракт на бій із Гомесом — \$150 тис. із цієї суми перепаде WBC.

Джери. У світі великий попит на чемпіонів. Тому кількість організацій найближчим часом не зменшиться. Навпаки, титулів може побільшати. За його словами, «кожен охочий може зареєструвати свою версію. Це недорого. Та треба мати мільйони, щоб переконати відомих спортсменів, що саме ваш титул вартий уваги. Тож я вважаю, що чемпіони роблять версії, а не версії чемпіонів».

Цікаво, що правила в боксерських організаціях неоднакові. Приміром, тільки в протистояннях під егідою WBA суддя має припинити поєдинок, якщо боєць в одному раунді тричі побував у нокаудуні. Асоціація дозволяє в кутку рингу перебувати трьом секундантам, а Рада — чотирьом. Є відмінності й у формуванні вагових категорій. За версіями WBC, WBA та WBO (Всеєвропейської боксерської організації), до суперважкої категорії потрапляє тільки спортсмен вагою понад 90,717 кг. Натомість IBF дозволяє битися з найкремезнішими суперниками бійцям, які набрали 86 кг.

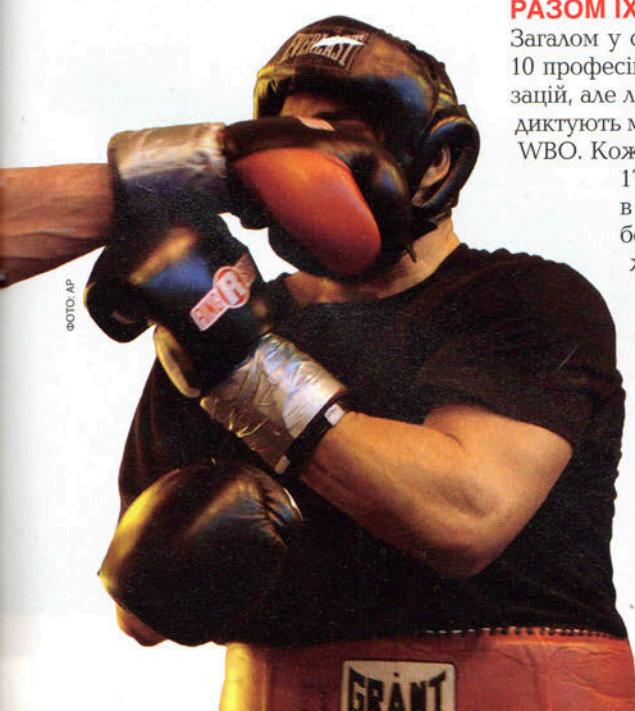
Європейські промоутери найбільший вплив мають на WBO. Її хрещеними батьками вважають братів Кличків. Коли вони змагалися на аматорському рингу, WBO всеріоз ніхто ще не сприймав — спортсмени розглядали її як трамплін до чемпіонства за трьома іншими версіями. На перетині століть до претендентів на пояс WBO долучилися Віталій і Володимир — відтоді рейтинг цього титulu значно зрос. А професійний бокс наразі тримається вже не на трьох, а на чотирьох «китах». ■■■

РАЗОМ ЙХ БАГАТО

Загалом у світі зареєстровано понад 10 професійних боксерських організацій, але лише чотири з них роками диктують моду — WBC, WBA, IBF та WBO. Кожна з цих структур має по

17 вагових категорій. Тому в сучасному професійному боксі налічується 68 справжніх чемпіонів світу.

Як стверджує український промоутер Вадим Бухгалов, нині не реально об'єднати основні структури в один дивізіон: «Усі вони розкрученні й міцно стоять на ногах. Вони потрібні боксерському світові, адже в їх існуванні зацікавлені як бійці, так і їхні мене-

У тенетах музики

АВТОР: Роман Юсипей

Оркестри йдуть в он-лайн

15 квітня у нью-йоркській концертній залі Карнегі-холу стартує проект, неминучість якого давно пророкували одні, а інші до останнього часу вважали ледь не жартом — YouTube Symphony Orchestra. У концерті колективу, зібраного з 90 граючих юзерів із 30-ти країн, візьмуть участь представник України, скрипаль Вадим Борисов (на фото).

ВСТУП ДО ТЕМИ

Кажуть, у давнину в одному з індійських храмів зберігалася святыня — золота рука. За сторіччя до неї встигли доторкнутися мільйони прочан, унаслідок чого кінцівка помітно «схудла». Цей випадок люблять загадувати вчителі фізики, втвокмачуючи початкові уявлення про сутність молекул і про те, яким чином інколи можуть випаровуватися золоті запаси держави.

Руку скрипала Вадима Борисова давно час оголошувати національним надбанням, адже музикант працює концертмейстером одразу двох провідних вітчизняних колективів: Симфонічного оркестру Національної філармонії та Київського камерного оркестру. Він фронтмен групи перших скрипок, емоційний камертон, моральне й професійне мірило. Його місце — ліворуч від диригента, скраю сцени, ніби на передовій фронту.

За правилами етикету, перш ніж почати грati, будь-який соліст обов'язково потисне йому руку — на успіх, на подвиг, на безстрашність. І саме цих рукостискань у житті Вадима було стільки, що колегам і публіці треба живою стіною ставати на захист його правиці. Інакше буде, як в Індії.

Окрім концертмейстерської роботи, Борисов відомий (можна сказати, навіть популярний) як педа-

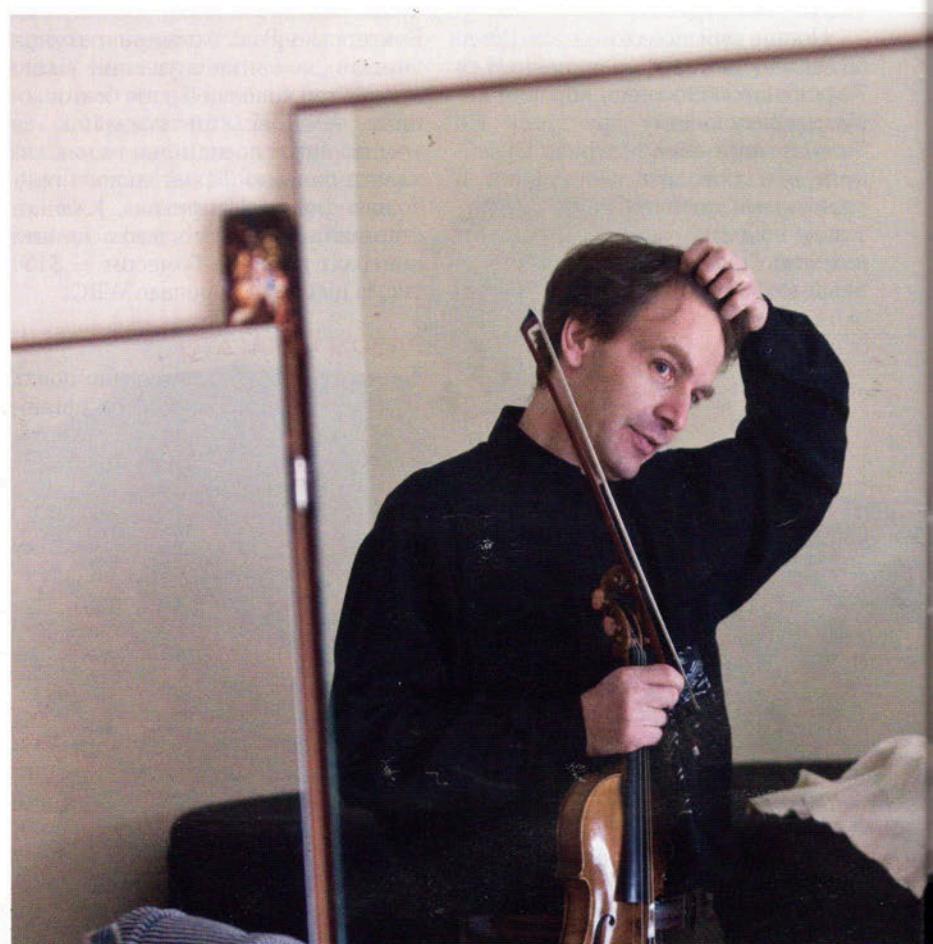
гог. У Національній музичній академії він викладає дисципліну «Струнний квартет». Поміж його вихованців — квартет «Колегіум», нині одна з найперспективніших молодіжних четвірок у Європі. В Київській спеціальній музичній школі-десятирічці Вадим навчає дітей гри на скрипці. Коли музиканта запитують, як йому вдається суміщати водночас чотири місяця роботи, він скромно пояснює: «Я багато працюю». І в чомусь має рацію.

БІЛЬШЕ, НІЖ СИМФОНІЯ

Слава прийшла до Борисова у складний момент, коли його дружина, альтистка оркестру Національної опери Інна Бутрій, поїхала на гастролі, залишивши скрипала з двома дітьми і шістьма шоколадними лабрадорами на руках. Наближенню статусу національного героя посприяли все-

світній глобалізм і трансконтинентальні корпорації, зокрема компанія Google. Не обійшлося і без прямого китайського втручання.

Композитор Тан Дун, про якого тепер говорить кожен просунутий користувач із музичною освітою, — автор небезталанний. Справжніх шедеврів на кшталт «Пісні про рушник» у його доробку поки що немає. Проте 1 липня 1997 року саме його симфонію для віолончелі на честь передачі Китаю суверенітету над Гонконгом виконував Йо-Йо Ма. На прем'єрі опери Тана Дуна «Перший імператор» у Метрополітен-опера головну партію співав Пласідо Домінго. Під саундтреки місцевого автора крокували олімпійці Пекіна-2008. А одразу після закінчення Ігор композитор взявся за написання інтернет-симфонії Eroica.

НАВІГАТОР

У жовтні 2008-го її демонстраційний запис у виконанні Лондонського симфонічного оркестру під керівництвом Тана Дуна виклали на сайті YouTube. Будь-хто незалежно від віку, статі та освіти міг скачати потрійний матеріал; вимкнувши звук, залишити під паличку автора своє соло і також завантажити його на YouTube. Увесь цей контент передбачається звести до спільнотного аудіота відеознаменника, прем'єра якого відбудеться в мережі 16 квітня. У рекламі божевільного проекту взяли участь такі всесвітньо відомі авторитети, як піаніст Ланг Ланг і диригент Валерій Гергієв.

«Спочатку я сприйняв це як жарт, — зізнається Борисов. — Але потім придивився до правил і зрозумів, що все дуже серйозно. Сам я до таких речей ставлюся спокійно, але дружина наполягла, мовляв, давай візьмемо участь. Сказати правду, із записом довелося багато попотіти. Виручив бандурист Роман Гриньків — вивів мені цього китайця на великий екран своєї студії у театрі

До Карнегі-хол готовий?
Завжди готовий!

іменем Івана Франка. Він же навчив мене і монтувати відеоролики».

ОДИН У ПОЛІ

Незабаром був оголошений конкурс в YouTube Symphony Orchestra — диво-колектив, який мав об'єднати найкращих тандунівців для live-event виконання Eroica у Карнегі-холі. Для цього кожному з претендентів треба було розмістити на YouTube п'ятихвилинний ролик із досить складною програмою (у скрипалів на вибір 20-ї або 24-ї каприси Паганіні, Presto із Сонати №1 Баха, а також фрагменти симфонічних творів Моцарта, Шумана, Брамса, Рімского-Корсакова і Чайковського).

Змагання відбувалися у два етапи. З 28 січня експертна рада музикантів відібрала 200 фіналістів. 14 лютого настала черга народного волевиявлення — будь-який зареєстрований користувач YouTube міг раз на 24 години проголосувати за або проти претендента в нечуваний колектив. Останнє слово належало диригентові Симфонічного оркестру Сан-Франциско Майклу Тілсону Томасу: уважний аналіз списку учасників дає підстави зробити висновок, що маestro керувався, зокрема, географічним принципом відбору.

«Коли я і моя дружина потрапили до фіналу, мені навіть цього вже було достатньо, — веде далі Борисов. — Я зрозумів, що ми рухаємося у правильному напрямі. Одразу ж отримали листи з Москви (в Україні YouTube не локалізований). Запитували, чи ми не заперечуватимемо, якщо нас разом із кількома фіналістами-росіянами включать до їхнього прес-релізу. Ми відповіли: тільки за умови, якщо вкажуть, що наша держава — Україна. 2 березня на сайті з'явився список переможців, з якого стало зрозуміло, що від України в YouTube Symphony Orchestra братиму участь я один».

ОБІЙМІТЬСЯ, МІЛЬЙОНІ

Музичні мегaproекти для Вадима не дивина. Багато років поспіль він разом з іншими колегами бере участь у роботі «Оркестру трьох морів» (концертмейстер якого, до речі, також наш земляк, скрипаль Анатолій Баженов). «Кілька років тому на Московському пасхальному фестивалі звали в проект Гергієва. Той зібрав тоді під своїм керівництвом оркестр із концертмейстерів найкращих європейських колективів.

На жаль, поїхати тоді не вдалося — був зайнятий у Києві».

Далеко за межами штаб-квартири у Гамбурзі знають молодіжний оркестр «Філармонія націй», що працює під орудою диригента і жорсткого менеджера Юстуса Франца. Два роки тому на Единбурзькому фестивалі вчинив набіг із Десятою симфонією Шостаковича Молодіжний оркестр імені Симона Болівара — з юнаками, зібраними по всій Латинській Америці. У мережі досі трапляються відгомони супутникової трансляції Дев'ятої симфонії Бетховена World Symphony Orchestra з інструментальною групою та хором, розділеними Атлантичним океаном.

«Однак те, що відбулося на YouTube, — ще фантастичніше, — ділиться враженнями Борисов. — Причому це, напевно, тільки перша проба. Диригенти тепер зможуть набирати оркестрантів через інтернет. Музиканти так само вибиратимуть партнерів по камерних ансамблях. Підкуповує прецедент чесної гри й оцінки на найвищому рівні. Адже можливості вказати, що я заслужений артист України, концертмейстер двох колективів і таке інше, у відео-каналі не було. Для всіх у мережі я просто bogusovadym».

Сумніви щодо якості спільнотного музикування у Карнегі-холі майже сотні незіграних оркестрантів Борисов рішуче відкидає. «Усі виконавці високого рівня, і Eroica вивчили майже напам'ять. До того ж на сайті переможців для самопідготовки викладені партії решти творів програми. За великим рахунком, всі ми вже знаємо. За час конкурсу сотні разів один одного переглянули й переслухали».

До Нью-Йорка представник України у першому міжнародному інтернет-оркестрі вилетить 11 квітня. Диригенти Роман Кофман і Микола Дядюра, безпосереднє керівництво Борисова, стверджують, що ця подія для українського оркестрового виконавства — більше, ніж перемога. І зізнаються, що частенько заирають на YouTube. А в самого звичая з'явився рефлекс: прийшовши додому, вмикати комп'ютер і тішитися кількістю переглядів свого каналу за минулу добу. За останні дні вона зросла до сотні на день, а це, погодьтесься, цілком непогана тенденція в житті класичної музики доби он-лайн. ■■■

ФОТО: АНАТОЛІЙ БЕЛОВ

Скляна втіха

Без назви,
вітражне скло,
бронза

Попри свою крихкість, скло — матеріал вдячний і пластичний, бо надається до будь-яких вигадливих форм і всіх розмірів: від панно до наїльного хрестика. Тому, якщо винести за дужки монументальний чинник, сучасний вітраж побутує здебільшого у вигляді інтер'єрних композицій, що, на відміну від філіжанок чи ваз, не завжди належать тільки до царини декоративно-вжиткового мистецтва. Скло настільки самодостатнє й метафізично приднє, що сприймається просто як згусток естетичної насолоди. Ті, хто з ним працює фахово, знають це, бо давно стали жертвами його магії.

Член Львівської асоціації вітражистів Андрій Курило саме з таких

АНДРІЙ КУРИЛО
ловець світла

затихих художників. Він уміло користується здатністю скла, пропускаючи промені, миттєво набувати цілком несподіваної якості, «оживати» і перетворювати все навколо себе мало не на сакральний простір. Будучи завжди в центрі уваги, його витвори — скляні пастки для вражень, снів і фантазій — притягають погляди й думки. Курило напрочуд віртуозно цим користується, створюючи абстрактні об'єкти з наскрізними отворами, маленькі іскристі всесвіти із загадкою «чорної діри» чи вітражні картини на підставках, кожна з яких навіть найтемніше приміщення сповнює дивом. Адже у мінливість кольорового скла можна вдивлятися нескінченно, як і в язики вогню. І світ тоді здаватиметься іншим: різnobарвним, веселим, незвичним. Що й прагнув довести автор. ■

м. Київ,

вул. Лисенка, 3

(м. «Золоті Ворота»)

тел.: +38 (044) 235 88 54

м. Володимир-Волинський,

вул. Ковельська, 6

тел.: +38 (03342) 2 19 57

м. Івано-Франківськ,

вул. Незалежності, 31

тел.: +38 (0342) 72 25 02

інтернет-магазин: www.book-ye.com

сайт мережі: www.book-ye.com.ua

К Н И Г А Р Н Я

- Книжки українською та іноземними мовами
- **НАЙНИЖЧІ ЦІНИ**
- Місця для читання
- ПРЕЗЕНТАЦІЇ книжок та зустрічі з письменниками
- Музика та фільми
- Дитячий куточек
- Безкоштовний доступ до WI-FI™
- Подарункові видання
- Карти, атласи, путівники

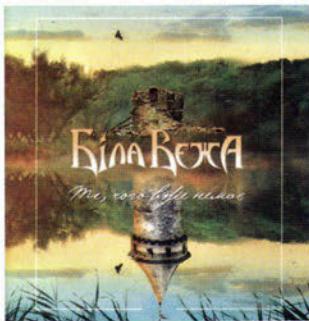
Працюємо з 9 до 21 БЕЗ ВИХІДНИХ

CD

Те, що є

Хард-рок 1970-х у свідомості музичної молоді, яка шукає власний саунд на початку ХХІ ст., дотепер має культовий статус. І не важливо, що шоубіз цей бренд затягнув в архів, — у світі залишилося чимало адептів, які намагаються роздмухати його пригасле вогнище. Протягом останніх 20 років спроби українізувати хард-рок рідко бували органічними — переконливішими у нас виглядали постпанк, етно-рок і певні різновиди металу. Наразі лакуни взялася заповнити «Біла Вежа» — її дебютний диск «Те, чого вже немає» засвідчує спроможність адаптувати хардові канони так, щоб звучання легко лягало на вухо і не викликало заперечень. Перш ніж випустити альбом, гурт за сім років відіграв десятки концертів на профільних імпрезах, отже, маємо своєрідний *the best*. Більшість треків або оповідають про зникалі артефакти, або героїзують певні постаті. У пісні «Чорний стяг» ідеться про філубутську романтику в дусі «Піратів Карибського моря». «Золота лихоманка» викликає в пам'яті повісті Джека Лондана. «Володарі доріг» присвячено першій повоєнній генерації байкерів, а «В'язень» — в'язням сумління всіх епох і народів. Тут усе — музику, слова й аранжування — чітко витримано в класичній хард-роковій естетиці з її романтизацією непересічних учинків. Не здивуюсь, якщо невдовзі альбом викличе ажютаж у підліткової аудиторії. Гадаю, що й самі музиканти в тому ж віці були позбавлені «того, чого вже немає». І ось тепер активно відроджують ідеали дитинства.

Олександр Євтушенко

Біла Вежа. Те, чого вже немає. —
Наш формат, 2009.

КІНО

Зі смаком карі

«Мільйонер з нетрів», як і його головний герой мумбайський безпритульний Джамал Малік, в одну мить здобув славу, гроші й народну любов. На церемонії «Оскар-2009» ця малобюджетна стрічка з індійськими акторами тільки й устигала «стриги» лаврового куща, отримавши перед цим відзнаки Британської кіноакадемії та Гільдії режисерів США. Понад те, за мотивами фільму в Мумбаї вже відкрили спе-

ціальний туристичний маршрут — у бідному районі Дхараві, де, згідно із сюжетом, жив сирота Джамал, майбутній переможець телевіктопріни «Як стати мільйонером». Режисер стрічки Денні Бойл і не очікував, що натуралистичні зйомки стануть рекламою для любителів злиденної екзотики. «Коли ми працювали над фільмом разом із командою з Боллівуду, я наполіг на відсутності декорацій задля макси-

ВИСТАВКА

Палітра емоцій

Один із найкращих українських колористів Петро Лебединець однією домінантою ніколи не обмежується — для нього всі кольори умоблені. І їх завжди багато: на одному полотні мирно вживаються червоний, синій, жовтий, зелений, фіолетовий, блакитний... Здається, митець нашвидкуруч накидає фарби, ніби витворює клаптики яскравої тканини. Проте в цій легкості компонування відчувається чітка структура, адже кожен із клаптиків опиняється точнісінько на своєму місці.

Новий живописний цикл майстра отримав назву, яку сміливо можна дати всій творчості Лебединця, — «Палітра». З неї розпочинається кожна його робота, в ній прихована енергетика майбутніх картин. Художник фарб не змішує, працюючи лише чистими й емоційно повноправними кольорами. У такий спосіб його палітра оживає і перетворює-

ється з мовчазного хаосу на багатоголосий спів — саме те, до чого прагне будь-який колорист.

До 2 квітня

Галерея «Боттега»
(Київ, вул. Михайлівська, 226)

Ася Трошина

КНИГА

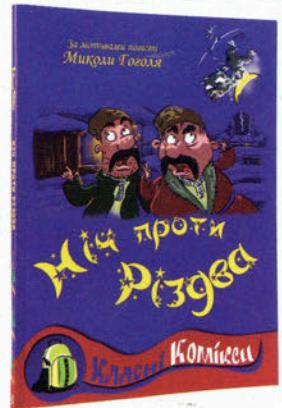
Веселі картинки

мальної реалістичності», — розповідає британець. Передати божевільний ритм життя (чи, точніше, виживання) індійських нетрів Бойлу допоміг оператор Ентоні Дод Ментл. Рука майстра помітна скрізь: в експресивних крупних планах, динамічних зйомках вузьких залюднених провулків, у несподіваних ракурсах і мізансценах. Звісно, тут болівудський музичний супровід був би недоречним, тому автор саундтрека, індійський композитор Рахман, написав оригінальні композиції. Успіх колег по знімальному майданчику не затмрює режисерських заслуг: Бойл не зіпсував літературного оригіналу — близький роман «Питання-відповідь» Вікаса Сварупа — і спромігся догодити найширший аудиторії. «Мільйонер з нетрів» — подійний випадок для сучасної кіноіндустрії, бо має сподобатися і естетам, і любителям екранного «фастфуду».

У кінотеатрах України з 19 березня

Наталія Петринська

Видавництво «Грані-Т» розробило програму з полегшення роботи вчителям української літератури і втілило її в серії «Класні комікси». Ідея проста: діти напевне не відмовляться ознайомитися з обов'язковим для прочитання класичним твором, якщо він буде намальований, а текст ущільниться до реплік. Досліджувати учнівську зацікавленість розпочали з вершин словесності XIX — початку ХХ ст. «Конотопська відьма» Квітки-Основ'яненка, «Москаль-чарівник» Котляревського, «Ніч проти Різдва» Гоголя, «Захар Беркут» Івана Франка, «Хазяїн» Карпенка-Карого, «Кайдашева сім'я» Нечуя-Левицького, «Міна Мазайлло» Куліша — більшість текстів із міцною комедійною базою й усі без винятку з динамічним сюжетом. А що ще потрібно для справді класного коміксу? Так, художник. Ілюстративну частину взяла на себе Наталія Тарабарова — не знаю, як малечі, а особисто мені вітчизняні за буквою, духом і зображенням (з американськими чи японськими нічого спільногого) комікси подарували кілька

Ніч проти Різдва. За мотивами повісті Миколи Гоголя. — К.: Грані-Т, 2009.

Вікторія Поліненко

ТЕАТР

До нас скаче Ревізор!

Комедія Миколи Гоголя «Ревізор», безнеречно, безсмертна. А ось крича мармиза, що заглядає в дзеркало, на яке марно нарікати (пам'ятаєте епіграф?), з плинном історичного часу за знає фантасмагоричних мутацій. Ця мармиза на себе зовсім не нарікає. Подобається вона собі. І беззоромно каже: «Так, я потвора, хабарі брала й братиму, і чхати я хотіла на всіх ревізорів». Бо у кожного є своя «кнопка» і своя відкрита ціна. Беручи до постановки цю п'есу, в Російській драмі вирішили з осучасненням класики не морочитися. Адже жодними новими трактуваннями не затмарили театральних прийомів, наприклад, співочого мера Черновецького чи найвідомішого з-поміж усіх колядників Зварича. Хоча у виборі режисера певний концепт проглядається. Для постановки до київської «провінції» запросили петербуржця Юрія Аксюнова з компанією двох художників і музич-

ного оформлення. Тож і отримали: програмка стилізована під монархічну добу, з ятнями. Костюми пошито за ескізами «мірськусника» Мстислава Добужинського. А таку вибухову суміш кольорів, яку нам явили на сцені, побачиши хіба що в Comedy Club! Та й Хлестаков у виконанні В'ячеслава Ніколаєнка за манерами нагадує шоумена Володимира Зеленського. Вистава вийшла з помітним перекосом у бік фарсу, який прикідається психологічним реалізмом. З однією «містичною» сценою, що наскрізь прошиває спектакль: в інфернально-синій світловий плямі галопує в кареті справжній Ревізор. Це не Бог як верховний суддя.

Скидається на те, судити людські гріхи відряджений сам «сотона аццій». А може, ви чекаєте на когось іншого?

Театр російської драми імені Лесі Українки
(Київ, вул. Б. Хмельницького, 5)

Наталія Шевченко

ВИСТАВКА

КЛАСИКА

ЛІТЕРАТУРА

ДЖАЗ

НОВІ ІНФАНТИ

ЖИВОПИС Проект «Інфанта» Олексія Аполлонова – це близько 20 робіт різних років, і кожна по-своєму представляє відому картину Дієго Веласкеса. Без буквальної схожості з оригіналом: хаотичні лінії, брудні фарби й лише натяк на знайомий симулут. У таких «знуціннях із класики» Аполлонов не першопроходець. Цей образ переосмислювали, зокрема, Сальвадор Далі й Пабло Пікассо. Сюрреаліст усіх часів і народів написав кілька присвячених роботі Веласкеса полотен, на одному з яких, наприклад, замість дитячого обличчя зображене перлина (так із латини перекладається ім'я «Маргарита»). Пікассо зобразив свій варіант «Менін», де головна геройня також інфант. Однак, наймовірніше, на цю серію українського митця надихнули не так колеги-інтерпретатори, як портрет інфанті Маргарити – візитівка Кіївського музею мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків.

До 5 квітня

Галерея «Ательє Карась»
(Київ, Андріївський узвіз, 22а)

СВІТЛО І ТІНЬ

За страхітливою назвою виставки одеського живописця Ігоря Вещінки «Структура імпровізації» насправді не приковується жодних складних концептів. Фантастичні натюрморти й абстрактні полотна – експромт хіба що в роботі з колорами. Точніше, пошуку колористичних виражальних засобів, що підсилюють пластику ліній, а іноді й замінюють їх.

До 5 квітня

Музей сучасного мистецтва
(Одеса, пров. Сабанський, 4а)

МИЛОЗВУЧНІСТЬ

КОНЦЕРТ Камерний оркестр «Гармонія Нобіле» в, рідному Івано-Франківську має репутацію творця справжньої культурної революції. Від заснування у 1985-му він зберіг кістяк складу, одним із перших українських камерних колективів здобув статусу академічного і здобув таку популярність, що його концерти зажди відбуваються з аншлагом. Оркестр гастролював у Польщі, Італії, Угорщині, а в деяких містах Швеції викликав резонанс, якого там не було з часів виступів «Віртуозів Риму». «Гармонія Нобіле» працює без постійного диригента. Проте після недавніх гастролей на Апеннінах подарує публіці зустріч з італійським диригентом і композитором Джузеппе Караннанте. Звучатимуть «Квінтет» Йоганнеса Брамса, «Сerenada» Антоніна Дворжака, а також власні твори маestro: «Елегія для струнних» і «Концертна фантазія для віолончелі з оркестром».

22 березня, 18.00

Обласна філармонія (Івано-Франківськ, вул. Леся Курбаса, 3)

КОФМАН І К°

Диригент Роман Кофман і Київський камерний оркестр поєднали Sinfonia Larga та Sinfonia Lirica Євгена Станковича і «Метаморфози» для 23 струнних інструментів Ріхарда Штрауса. Перші два твори належать до золотого фонду вітчизняної музики. Опуст Штрауса за технічною складністю в репертуарі струнного оркестру посідає почесне місце.

26 березня, 19.00

Національна філармонія України
(Київ, Володимирський узвіз, 2)

ЛІТТЕРОР

ПРЕЗЕНТАЦІЯ У підзаголовку збірки «Тероризм» Андрія Любки зазначено: «Навчальний посібник». Свою аудиторію молодий закарпатський поет не без іронії навчає переважно того, як батьківщину в особах її класиків любити. Максим Тадейович, дрібно наризаючи кашеваний огірок, проводить приемну часинку з Павлом Григоровичем. Текст «Шева, я і алкоголь» поповнює спектр хрестоматійних імен Тарасом Шевченком, Василем Стусом і ліричним героєм, у якому запросто вгадується автор. Поза цантеоном великих віршувальника приваблюють й інші цікавинки: дешеве вино, інфляція, Скнилів, фастфуди, губернатори, галюциногені гриби, есемески, Коран, проституція, Заратустра – вільніваний медійний вінегret, що осідає в нашій свідомості, здається, незалежно від нас. Під час презентації поезій у виконанні автора жваве спілкування з аудиторією гарантовано.

27 березня, 18.00

Книгарня «Є»
(Київ, вул. Лисенка, 3)

РАЗОМ КРАЩЕ

Якось прозайк-початківець Василь Карп'юк вирішив розшукати однодумців та об'єднати свіжі мистецькі сили в один проект. Спільноти, і не лише літератори, знайшлися й радо відгукнулися на пропозицію допомагати одному у співпраці. Так народився проект «Люди з вагітними головами», презентація якого відбудеться цього вечора.

26 березня, 18.00

Книгарня «Є» (Івано-Франківськ, вул. Незалежності, 31)

УСІ – ЗА

ФЕСТИВАЛЬ III Міжнародний фестиваль Kharkiv Za Jazz, Fest-2009 заявив таку потужну програму, що розповісти про неї – не pole перейти. Підтримати імпрезу взялися посольства США, ФРН, Франції та, одіво, міський голова Михаїло Добкін. Тож перші вечори – за харків'янами. 24 березня у Драматичному театрі імені Т.Г. Шевченка фестиваль на правах господарів відкривається спільнім проектом гурту KoKawa Jazz із виконавцем, педагогом і культуртрегером Сергієм Давидовим. 28 березня – польсько-російський проект «У джазі тільки дівчата», 29-го – американський паніст Дон Фрідман із німецьким гітаристом Жаном-П'єром Фрьолі й нарешті 4 квітня – закриття імпрези й відкриття «Французької весни» з тріо Джеремі Терні.

24 березня – 4 квітня, 19.00

Драматичний театр імені Т.Г. Шевченка
(Харків, вул. Сумська, 9)
Обласна філармонія
(Харків, вул. Римарська, 21)

ДРУГИЙ БОББІ

Фестиваль «До #Дж» знайомить з аналогом Боббі МакФерріна – італійським співаком Борисом Саводелі. Його вокальні дані вважаються унікальними, тим більше в поєднанні з численними електронними процесорами. Від МакФерріна Борис успадкував імпровізаційний розмах. Нахил до авангардних музичних побудов – ознака власного мистецького «я».

24 березня, 19.00

Джаз-клуб Birdland
(Миколаїв, вул. Леваневців, 25)

НАВІГАТОР

ФЕСТИВАЛЬ

КІНО

РОК

З ЛЮБОВ'Ю

ДЖАЗ Міжнародному джазовому фестивалю «Єдність» можна пишатися щонайменше двома досягненнями. По-перше, солідним стажем — нинішня музична зустріч уже восьма. Поруче, його організатори намагаються першими провістити традиційну весняну джазову наvalu і тішаться ілюзією, що своїми ритмами накличут на столицю тепло. Цього разу буде чим зігрітися. В одноденому режимі нон-стоп виступатимуть український квінтет J.T.Fresh, литовсько-фінський проект «Кестутіс Вайтініс Квартет» із програмою Nordik Side, юна зірка вітчизняного джазового піанізму Дара Навродська. Естафету від неї перехопить піаніст-туру Володимир Соляник, інфернального відтінку перебігу подій додауть «Тріо» Вячеслава Горского і румунське «Тріо Петрія Негреску». Кульмінаційну крапку поставить оркестр із Німеччини «Європейська Джазова Академія Петера Херблозхаймера».

21 березня, 17.00

Київський театр оперети (Київ, вул. В. Васильківська, 53/3)

ТЕРМО-РОК

Перша ластівка міні-фестивалю «Мартен» поєднає пост-рокові сили Східної, Центральної та Західної України. Музичний підгірів у серці індустріального міста забезпечуватимуть харківський інді-гурт «Світер», полтавський проект «Фреон» і адепти нестандартних ламаних ритмів, які саундом заперечують назву, — львівська команда Dalai Lama.

22 березня, 19.00

Клуб JAZZTER (Харків, пров. Театральний, 11/13)

АНТИКОРПОРАТИВ

КОМЕДІЯ Тоні Гілрой — успішний голлівудський сценарист, на чиєму рахунку такі блокбастери, як «Адвокат диявола», «Армагеддон» із Брюсом Віллісом та всі три серії про Джейсона Борна. Його режисерський дебют — фільм «Майкл Клейтон» — був присвячений актуальній темі нечестоплотності глобальних корпорацій. Ця гнітіюча викривальна драма дісталася схвалення провідних американських кінокритиків і отримала сім номінацій на «Оскара». Друга стрічка Гілроя-режисера «Подвійна гра» також оповідає про брудні ігри корпорацій, але має цілком інше забарвлення. Цього разу майстер шпигунських пристрастей вирішив порадувати глядачів комедією з домінанням романтичної лінії. На тлі жорстких подробиць холодної війни двох фармацевтичних компаній розгортається зворушлива історія кохання їхніх шпигунів, екранні образи яких створили Джулія Робертс і Клайв Оуен.

У кінотеатрах України
з 26 березня

ALTER КРИМ

ВЕЧІРКА Ідейне начиння Spimea. Main Stage доволі просте: витягти найкращі альтернативні проекти півострова на поверхню з музичного андерграунду. Місцевий рок популяризуватимуть гурти із Севастополя та Сімферополя, а також запрошені як хедлайнери київські та харківські музиканти. Пост-хардкорформація By The Kids Eyes презентуватиме пісні дебютної збірки. А альтернативники з Late Stay, навпаки, акцентуватимуть увагу на старих композиціях, що відзначаються завдяки високому жіночому вокалу та «важким» гітарним рифам. Хлощі з колективу Imhotep дивуватимуть технікою володіння інструментами, чого вимагає обраний ними «математичний» стиль mathcore. Назва гурту Freak говорить сама за себе — ватага сповідує безкомпромісний панк. Роль локомотивів дійства відведено столичним металістам з A-Dote і харківській хард-команді «Тонкая Красная Линия».

21 березня, 19.00

Клуб «Імпульс» (Севастополь, вул. Вакуленчука, 29)

ЧУЖІ І МОНСТРИ

Доктор наук професор Тарган (геніальний науковець, ось тільки голова в нього комашина), мавпобриба Відсутня Ланка, драгіста маса Б.О.Б., радіоактивна лічінка Комахозавр і дівчина-велетень Сазан Мерфі — ці милі страховиська захищатимуть Землю від інопланетян. Пародійну анімацію «Монстри проти чужих» знято в технології 3D. З «Корпорацією монстрів» жодних збігів.

У кінотеатрах України
з 19 березня

БЕЗ СМУТКУ

«Гуцул Каліпсо» і далі несе в маси стиль гуцул-хоп. За словами чернівецьких музикантів, цей напрям виник завдяки карпатському фольку, хіп-хопу, джазу і сіном хлопцям, які це все поєднали. Спільній концерт із відомими співцями сільської романтики Ot Vinta подарує багато драйву, веселощів і позитивний настрій.

26 березня, 19.00

Клуб «Docker's ABC» (Київ, вул. Хрещатик, 15/4)

КАЛЕНДАР ТИЖНЯ

«САМІ СВОЇ»

Проект «На квартирник до Лесі Українки» — нові пісні від рок-гурту «Самі Свої» та вірші класика української літератури.

20 березня, 19.00. Музей Лесі Українки (Київ, вул. Саксаганського, 97)

«ВУЛИЦЯ КВІТКАРІВ»

У межах Тижня Франкофонії — вистава бельгійської акториси Ніколь Дюмес.

20 березня, 19.00. Театр імені Леся Курбаса (Львів, вул. Леся Курбаса, 3)

H₂O

Водна стихія, оригінальні сюжети та майстерність фотографа Говарда Шатца — у проекті H₂O.

20 березня — 20 квітня. Галерея Brucie Collections (Київ, вул. Артема, 556)

КЛАСИКА

До концертної програми соліста паризької «Гранд Опера» Сергія Стільмащенка увійшли хіти світового оперного мистецтва.

21 березня, 18.30. Обласна філармонія (Харків, вул. Римарська, 21)

НАРОДНИЙ ВИБІР

Ушанування лауреатів Народної Шевченківської премії та врученння «Залізних Мамай».

21 березня, 19.00. Київ, пам'ятник Тарасові Шевченку в однойменному парку

ГІНОДЕННЯ

Оновлене звучання етно-рок-фундації «TaPUTA» і композиції від блюз-етно-бенду Verlibena.

21 березня, 20.00. Клуб «Бочка Пивна» (Київ, пр-т. Московський, 17/1)

СЛЕМ

Тригодинний слем-турнір зbere на одній сцені українських поетів і прозаїків.

22 березня, 19.00. Кав'ярня «Авеню» (Київ, вул. Воровського, 24)

ГАРУ

Оригінальний голос і шлейф слави найкращого виконавця ролі Квазимодо в оригінальній версії мюзиклу «Нотр Дам де Пари».

24 березня, 19.00. Театр музичної комедії ім. М. Водяного (Одеса, вул. Пантелеймонівська, 3)

ОБГОВОРЕННЯ

Круглий стіл «Махно та інші. Проблеми сьогодення крізь призму актуальних видань: мемуари як невивчені уроки».

25 березня, 17.00. Бібліотека Тетяни та Омеляна Антоновичів при НаУКМА (Київ, вул. Сковороди, 2)

НАШ ТИЖДЕНЬ

МОРАЛІСТИ Національна комісія з питань моралі та духовності продовжує рекламувати посередні американські слешери. «Хостел-2» — черговий фільм, заборонений цим поважним органом, що компетентно визначає межі добра і зла. На думку чиновників, стрічка пропагує культ насилиства («Механічного апельсина» вони, певно, не читали). Вартові моралі не враховують, що «Хостел-2» вийшов ще у 2007 році, і любителі слешерів вже переглянули його на DVD. До того ж аудиторія «криваво-м'ясних» фільмів досить обмежена, тому «Хостел» може зацікавити пересічного глядача хіба що іменем Квентіна Тарантіно, який є одним із продюсерів стрічки. Абсурдність вироку Нацкомісії посилює той факт, що місяць тому в кінотеатрах спокійно демонстрували не менш жорсткий слешер «П'ятниця 13». ■

НАТАЛІЯ
ПЕТРИНСЬКА

ІННА
ЗАВГОРОДНЯ

ІСТОРІЯ У ФАНТИКАХ

Хвіртку до моого будинку тримає за лізний порожнистий стовп. Звичайний невисокий стовпець — нічого особливого. Фарбуюмо ми його за вжди у той самий колір, що й хвіртку, — переважно в різni відтінки зеленого. Якось, виходячи з двору, я помітила, що в нього хтось запхнув обгортку від цукерки — вона стирчала із дірки. Згадалося, як дитиною так само засовувала у нього фантики. Якби стовп був не звичайною залисякою, а якоюсь там капсулою часу, можна було б одного чудового дня вийняти те, що в ньому назбиралося, і побачити ціле десятиліття, втілене в запханих у дірочку обгортках від цукерок. А може, й довше. Може, там усі пів століття. ■

ПРО КОХАННЯ Весна. Завірюхи, що швидко тануть, і коти, що виуют. А я вдруге в житті переглядаю чи не найкультовішу стрічку ХХ ст. «Чоловік і жінка». Дуже здивувалася наявністю у дійових осіб малих дітей і притягнутих за вуха трагічних історій загибелі дружини та чоловіка героїв. Натомість пам'ять зберегла бездонні очі Анук Еме, холодне море-океан на кшталт Ріки Життя, пустельний берег, а на ньому старого із собакою. І тоді, і зараз сприйняла їх як противагу чорту з неодмінним пуделем. І головне — мене страшенно здивував сиропний хепі-енд. Я була впевнена, що герой розминулися назавжди. У IX ст. славетний японець Кі-но Цураюкі писав: «Розстанемось, / Поки жага не згасла. / Розстанемось. / І буде нам, чим марити у снах / І божеволіти». І я цілком згодна з поетом. ■

ОЛЕНА
ЧЕКАН

БОГДАН
БУТКЕВІЧ

ВЕСНЯНИЙ ШАЛ Коли я був підлітком, то не любив весни. Хоча щоразу, як за вікном починали цвірінкяти синички, а повітря пахнуло молодістю та свободою, мені доводилося докладати майже титанічних зусиль, щоб запевнити себе в цьому. Просто в пубертатному періоді розвитку кожен намагається бути несхожим на інших. Тобто якщо всім весна подобається, отже, в мене вона має автоматично викликати ледь не блютоний рефлекс. Але з кожним прожитим роком починаєш розуміти, що магію цієї пори року не можна порівняти ні з чим. Заради стану весняного легкого шалу не треба ні за чим шкодувати: ні за роботою, ні за обов'язками, ні за проблемами. Хіба за коханням. ■

СПРАВА ЧЕСТИ Друзі з херсонської Спілки Української Молоді похвалилися: з їхньої ініціативи знято пам'ятники Жданову, Блюхеру та Леніну в кількох селах, а також змінено назви вулиць ще в декількох. Свого часу західний дослідник Домінік Арель написав, що у «помаранчевому зриві» 2004-го Херсонщина перебрала на себе роль Центральної України, яку та мала під час виборів 1994-го, коли голосувалося за «більш українського» Кравчука. Від емоційного помаранчевого піднесення в народу залишилося гірке розчарування, тим більше важко сумівцям продовжувати справу очищення від знаків тоталітаризму. Проте не задаються: до кінця 2010-го планують знести 40 пам'ятників організаторам голоду і терору. Цікаво, що зроблять із Дзержинським напроти обласного СБУ? ■

РОМАН
КАБАЧАЙ

ТАНЯ
ОВЧАР

ІГРАШКА-ІНВАЛІД У моого сина зламалася іграшка. Він засмутився, бо це його улюбленій герой — людина-павук. Він так довго мріяв, щоб у нього була саме ця іграшка, а вона через 11 днів зламалася. В людини-павука відпала нога. Син довго лагодив цяцьку: склеював, бинтував. Знесилений від пошуків можливостей відновити іграшку, зі слозами на очах поніс її викидати в сміття... Певно, саме за таким принципом інваліди в нашій країні опиняються за межею. Іграшку ми не викинули. Адже навіть без однієї ноги улюблений герой залишається улюбленим. Крім того, із забавкою-інвалідом грatisя також цікаво. За ним можна доглядати, лікувати і просто радіти з того, що в тебе є іграшка твоєї мрії. ■

Порше Лізинг пропонує вигідне фінансування автомобілів Volkswagen

В той час, коли на ринку майже неможливо отримати фінансування, клієнти Volkswagen як ніколи просто та вигідно мають можливість здійснити свою мрію про автомобіль.

Кожен дилер Volkswagen в Україні, разом із індивідуальною комплектацією автомобіля, може запропонувати і фінансування від Порше Лізинг, яке також буде орієнтоване на індивідуальні можливості та побажання клієнта. На всіх етапах придбання автомобіля фахівець з продажу дилерської мережі залишається контактною особою. Він проконсультує клієнта щодо вибору автомобіля, фінансування та страхування, які будуть відповідати саме його потребам.

Механізм дії фінансування від Порше Лізинг дуже подібний до механізму дії кредиту: в кінці терміну дії договору лізингу автомобіль переходить у повну власність клієнта.

Порше Лізинг Україна надає послуги фінансового лізингу з двома варіантами відсоткової ставки:

- Плаваючою відсотковою ставкою, яка на цей час складає 12,5% та залежить від US-LIBOR.
- Фіксованою відсотковою ставкою в 14%, яка гарантується на весь термін дії договору лізингу.

Такі привабливі умови фінансування Порше Лізинг пропонує завдяки достатньому рівню ліквідності Групи Порше. І ці переваги ми даємо відчути і нашим клієнтам.

Детальнішу інформацію та конкретні пропозиції фінансування можна отримати у кожного дилера VW на всій території України або на сайті: www.porscheleasing.com.ua

PORSCHE
LEASING

Готовий тримати удар

500 безкоштовних хвилин щомісяця
Плата за з'єднання на всі напрямки — відсутня

У часи кризи з акційним тарифом Бізнес 2009*

www.mts.com.ua

* Тарифи акційного пакета Бізнес 2009 відповідають тарифам Бізнес Новорічний 2009.

Центр обслуговування корпоративних абонентів:

8 (044) 240 0001, 8 (050) 462 0001

(детальні умови; вартість дзвінка — згідно з тарифами Вашого оператора)

ЗАТ «УМЗ», м. Київ, вул. Лейпцизька, 15

оператор бізнесу

